

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Møteinnkalling

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Møtedato: 05.11.2024 kl. 10:30

Møtested: Møterom 1 og 2 i 2. etg., Bispedømmekontoret i Erkebispergården

Arkivsak: 23/03696

Mulige forfall meldes snarest til Marianne Bredesen, mb877@kirken.no.

, 06.11.2024

Gunnar Winther
Leder

Marianne Bredesen
Sekretær

Saksliste

Godkjenning av innkalling og saksliste

41/24 Saksliste Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 05.11.2024 3

Godkjenning av protokoll

42/24 Protokoll Nidaros bispedømmeråd 10.09.2024 6

Saker til behandling

43/24 Nidarosen - Nidaros bispedømmeråds hederspris 18

44/24 Kommunikasjonsarbeid og strategi i Nidaros bispedømme 22

45/24 Andre gangs samtale om virksomheten 2025 54

46/24 Rammer for kirkevalget - Høringssvar fra Nidaros bispedømmeråd 76

47/24 Nidaros Pilegrimsgård - økonomisk situasjon og oppdatert status 119

Orienteringssaker

48/24 Orienterings- og referatsaker 05.11.2024 127

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Møteinnkalling Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Møtedato: 05.11.2024 kl. 10:30 – 16:00

Møtested: Møterom 1 og 2 i 2. etg., Bispedømmekontoret i Erkebispegården

Arkivsak: 23/03696

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 40328692 eller e-post mb877@kirken.no.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

Åpningsord ved: Magne Martinus Bergslid

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

41/24 23/03696-22 Saksliste Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 05.11.2024

Godkjenning av protokoll

42/24 23/03696-19 Protokoll Nidaros bispedømmeråd 10.09.2024

Saker til behandling

43/24 24/01151-7 Nidarosen - Nidaros bispedømmeråds hederspris
Saksordfører: Agnes Sofie Engen Gjeset

44/24 22/03310-3 Kommunikasjonsarbeid og strategi i Nidaros bispedømme
Saksordfører: Jon Fredrik Skauge

45/24 24/02231-3 Andre gangs samtale om virksomheten 2025
Saksordfører: Gunnar Winther

46/24 24/02884-1 Rammer for kirkevalget - Høringssvar fra Nidaros
bispedømmeråd
Saksordfører: Kristine Otneim Setran

47/24 17/03791-45 Nidaros Pilegrimsgård - økonomisk situasjon og oppdatert
status
Saksordfører: Kjersti Ngozi Furuset

Orienteringssaker

48/24 24/00132-10 Orienterings- og referatsaker 05.11.2024
Saksordfører: Gunnar Winther

Trondheim, 29.10.2024

Gunnar Winther
leder

Marianne Bredesen
møtesekretær

DEN NORSKE KIRKE

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 23/03696
Arkivkode
Saksbehandler Marianne Bredesen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	05.11.2024	41/24

Saksliste Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 05.11.2024

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 har behandlet saken i møte 05.11.2024 sak 41/24

Møtebehandling

På grunn av forfall er Grete Bækken Mollan er saksordfører på sak 43/24, Gunnar Winther er saksordfører på sak 44/24, og Bjørn Sæther er saksordfører på sak 47/24.

Votering

Nidaros bispedømmeråds vedtak

Innkalling og saksliste er godkjent.

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Møteprotokoll

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Møtedato: 10.09.2024 kl. 10:30
Møtested: Møterom 1 og 2 i etg., Bispedømmekontoret i Erkebispegården
Arkivsak: 23/03696

Til stede: Herborg Finnset
Gunnar Winther
Jon Fredrik Skauge
Randi Sollie Denstad
Ingrid Meslo
Agnes Sofie Engen Gjeset
Sofie Marcelie Hopshaug-Bakke (digitalt)
Kjersti Ngozi Furuseth
Magne Martinus Bergslid
Kristine Otneim Setran
Bjørn Thomas Åhrén

Møtende
varamedlemmer:

Forfall:

Andre: Stiftsdirektør Steinar Skomedal, alle saker
Fung. kirkefagsjef Aud Kristin Saltvik Aasen, alle saker
HR-leder Håkon D. B. Olaussen, sakene 35-40/24
Olav D Svanholm, sak 35/24
Inge Torset sak 36/24

Protokollfører: Marianne Bredesen

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
32/24 Saksliste Nidaros bispedømmeråd 10.09.2024	3
Godkjenning av protokoll	
33/24 Protokoll Nidaros bispedømmeråd 11.06.2024	4
Saker til behandling	
34/24 Regnskapsrapport 1. halvår 2024 med oppdatert rapport august 2024 og prognose for hele 2024.	5
35/24 Ny prostiinndeling i Trondheim	6
36/24 Første gangs drøfting av virksomheten 2025	7
37/24 Nidaros Pilegrimsgård - Orientering om den økonomiske situasjonen	8
38/24 Kirken og Olavsfest	9
39/24 Organisasjonsutvikling i Dnk - Bispedømmerådet som strategisk organ	10
Orienteringssaker	
40/24 Orienterings- og referatsaker 10.09.2024	11

Trondheim, 23.09.2024

Marianne Bredeesen
sekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste

32/24 Saksliste Nidaros bispedømmeråd 10.09.2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	10.09.2024	32/24

Møtebehandling i Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 10.09.2024:

Møtebehandling

Votering

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Innkalling og saksliste er godkjent.

Godkjenning av protokoll

33/24 Protokoll Nidaros bispedømmeråd 11.06.2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	10.09.2024	33/24

Møtebehandling i Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 10.09.2024:

Møtebehandling

Votering

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Til orientering: Protokollen er allerede godkjent per e-post. Bispedømmerådet bekrefter at protokollen er godkjent.

Saker til behandling

34/24 Regnskapsrapport 1. halvår 2024 med oppdatert rapport august 2024 og prognose for hele 2024.

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	10.09.2024	34/24

Forslag til vedtak

Nidaros bispedømmeråd tar regnskapsrapporten og prognosen til orientering. Ekstraordinære tiltak er ikke nødvendig, men bispedømmerådet ber om å bli holdt orientert om situasjonen ut over høsten 2024.

Møtebehandling i Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 10.09.2024:

Møtebehandling

Stiftsdirektør orienterer.

Votering

Foreslått vedtak er enstemmig vedtatt.

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Nidaros bispedømmeråd tar regnskapsrapporten og prognosen til orientering. Ekstraordinære tiltak er ikke nødvendig, men bispedømmerådet ber om å bli holdt orientert om situasjonen ut over høsten 2024.

35/24 Ny prostiinndeling i Trondheim

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	10.09.2024	35/24

Forslag til vedtak

Nidaros bispedømmeråd vedtar å slå sammen Strinda prosti og Byåsen og Heimdal prosti til ett prosti, under forutsetning av Kirkerådets godkjenning, med virkning fra 1. oktober 2024.

Bispedømmerådet ber stiftsdirektør fremme forslag på navn i løpet av høsten 2024 etter en fornyet invitasjon om navneforslag. Inntil videre brukes navnet; Strinda, Byåsen og Heimdal prosti.

Møtebehandling i Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 10.09.2024:

Møtebehandling

Stiftsdirektør ba om at setningen «*under forutsetning av Kirkerådets godkjenning*» strykes.

Alternativt forslag ble fremmet: Forslagets andre del om navn erstattes med følgende: *Nidaros bispedømmeråd vedtar at det nye prostiet skal hete Trondheim prosti.*

Votering

Ingen stemte imot at setningen «*under forutsetning av Kirkerådets godkjenning*» strykes.

Alternativt forslag om at prostiet skal hete Trondheim prosti falt mot 1 stemme.

Stiftsdirektørens justerte forslag enstemmig vedtatt.

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Nidaros bispedømmeråd vedtar å slå sammen Strinda prosti og Byåsen og Heimdal prosti til ett prosti, med virkning fra 1. oktober 2024.

Bispedømmerådet ber stiftsdirektør fremme forslag på navn i løpet av høsten 2024 etter en fornyet invitasjon om navneforslag. Inntil videre brukes navnet; Strinda, Byåsen og Heimdal prosti.

36/24 Første gangs drøfting av virksomheten 2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	10.09.2024	36/24

Forslag til vedtak

Stiftsdirektør tar innspill og føringer som fremkom i samtalen inn i arbeidet med budsjett og virksomhetsplan for 2025.

Alternativt vedtak: Bispedømmerådet gir følgende føringer for arbeidet med virksomhetsplan og budsjett for 2025:

-
-

Møtebehandling i Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 10.09.2024:

Møtebehandling

Alternativt forslag til vedtak ble trukket av stiftsdirektør.

Votering

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Stiftsdirektør tar innspill og føringer som fremkom i samtalen inn i arbeidet med budsjett og virksomhetsplan for 2025.

37/24 Nidaros Pilegrimsgård - Orientering om den økonomiske situasjonen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	10.09.2024	37/24

Forslag til vedtak

Nidaros bispedømmeråd er bekymret for den økonomiske situasjonen ved Nidaros Pilegrimsgård. Etter nærmere drøfting i Rådsmøte og med stifterne, vil bispedømmerådet komme tilbake til hva bispedømmerådet kan bidra med.

Møtebehandling i Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 10.09.2024:

Møtebehandling

Votering

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Nidaros bispedømmeråd er bekymret for den økonomiske situasjonen ved Nidaros Pilegrimsgård. Etter nærmere drøfting i Rådsmøte og med stifterne, vil bispedømmerådet komme tilbake til hva bispedømmerådet kan bidra med.

38/24 Kirken og Olavsfest

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	10.09.2024	38/24

Forslag til vedtak

Nidaros bispedømmeråd vil bekrefte kirkens aktive støtte og samarbeid med Olavsfest og vil bidra til refleksjon i skjæringspunktet mellom tro og samfunn, nært knyttet til Nidarosdomen som et nasjonalt kirkelig og kulturelt kraftsentrum, forankret i den tusenårige Olsok tradisjonen.

Gudstjenester, pilegrimsvandring og andre kirkelige arrangementer er også en del av Olavsfest kjerneoppgaver.

Bispedømmerådet ber stiftsdirektør ta med innspill og føringer som fremkom i samtalen, inn i videre dialog og arbeid med Olavsfest.

Møtebehandling i Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 10.09.2024:

Møtebehandling

Votering

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Nidaros bispedømmeråd vil bekrefte kirkens aktive støtte og samarbeid med Olavsfest og vil bidra til refleksjon i skjæringspunktet mellom tro og samfunn, nært knyttet til Nidarosdomen som et nasjonalt kirkelig og kulturelt kraftsentrum, forankret i den tusenårige Olsok tradisjonen.

Gudstjenester, pilegrimsvandring og andre kirkelige arrangementer er også en del av Olavsfest kjerneoppgaver.

Bispedømmerådet ber stiftsdirektør ta med innspill og føringer som fremkom i samtalen, inn i videre dialog og arbeid med Olavsfest.

39/24 Organisasjonsutvikling i Dnk - Bispedømmerådet som strategisk organ

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	10.09.2024	39/24

Forslag til vedtak

Bispedømmerådet ber om at stiftsdirektør følger opp de føringer som fremkom i samtalen og tar initiativ til å invitere til samrådsmøte med representanter for soknets organer i løpet av høsten 2024.

Møtebehandling i Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 10.09.2024:

Møtebehandling

Biskop Finnset fremmet følgende forslag: *Bispedømmerådet er glade for muligheten til tettere kontakt med ledere for soknets organer. Bispedømmerådet ber om at stiftsdirektør følger opp de føringer som fremkom i samtalen og tar initiativ til å invitere til samrådsmøte. Bispedømmerådet ønsker å møte nettverket for fellesrådsledere, sammen med deltakerne i "Samråd i Nidaros" i løpet av høsten 2024*

Votering

Biskop Finnset forslag vedtatt enstemmig.

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

Bispedømmerådet er glade for muligheten til tettere kontakt med ledere for soknets organer. Bispedømmerådet ber om at stiftsdirektør følger opp de føringer som fremkom i samtalen og tar initiativ til å invitere til samrådsmøte. Bispedømmerådet ønsker å møte nettverket for fellesrådsledere, sammen med deltakerne i "Samråd i Nidaros" i løpet av høsten 2024.

Orienteringssaker

40/24 Orienterings- og referatsaker 10.09.2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	10.09.2024	40/24

Forslag til vedtak

De fremlagte sakene tas til orientering.

Møtebehandling i Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 10.09.2024:

Møtebehandling

- Biskop Finnset informerte om den kritiske situasjonen som den Lutherske kirke i Jordan og Det Hellige land står i etter 7. oktober 2023. Biskopen inviterte til en innsamlingsaksjon for ELCJHL i samarbeid med Borg bispedømme og Mellomkirkelig råd i Dnk.
- Hopshaug-Bakke orienterte om Ungdomsrådet i Nidaros.
- Stiftsdirektør orienterte om overgang fra Statens pensjonskasse til Kommunal landspensjonskasse fra 1.1.2025 for alle ansatte.

Votering

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027s vedtak

De fremlagte sakene tas til orientering.

Skjema for godkjenning

Møtedato tirsdag 10. september 2024

Utvalg Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 2023-2027

Møte Nidaros bispedømmeråd 2024-2027 (10.09.2024)

Sak . - Møtedokumenter

Bruker

Agnes Sofie Gjeset
Gunnar Winther
Herborg Oline Finnset
Ingrid Meslo
Kjersti Ngozi Furueth
Kristine Otneim Setran
Magne Bergslid
Sofie Marcelie Hopshaug-Bakke
Bjørn Thomas Åhren
Jon Fredrik Skauge
Randi Sollie Denstad

Status

Godkjent
Godkjent
Godkjent
Godkjent
Godkjent
Godkjent
Godkjent
Godkjent
Godkjent
Avventer godkjenning
Avventer godkjenning
Avventer godkjenning

Dato for godkjenning

torsdag 19. september 2024
fredag 20. september 2024
torsdag 19. september 2024
torsdag 3. oktober 2024
tirsdag 24. september 2024
onsdag 18. september 2024
onsdag 18. september 2024
onsdag 18. september 2024

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aud Kristin S. Aasen	631	24/01151-7	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
43/24	Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	05.11.2024

Saksordfører: Agnes Sofie Engen Gjeset

Nidarosen - Nidaros bispedømmeråds hederspris

Nidarosen oversikt og statistikk til bdr

Vedlegg:

Nidarosen oversikt og statistikk til bdr

Saksorientering

Nidaros bispedømmeråds hederspris ble opprettet i 2002.

Nidaros bispedømmeråd oppnevner en jury for 4 år. Følgende personer ble oppnevnt for perioden 2022-2025:

Gunn Ågot Leite, Namdal prosti, juryleder

Stian Berland Kjølsvik, Stiklestad prosti, medlem

Tor Singsaas, Strinda, Heimdal og Byåsen prosti, medlem

Silje Ysland, Orkdal prosti, varamedlem

(Rådgiver diakoni og samfunn er juryens sekretær.)

Formål

«Formålet med prisen er å løfte fram gode representanter for den allsidige virksomhet som skjer innenfor kirke og menighetsliv i Nidaros. Prisen har fått navnet Nidarosen, som et uttrykk for ros, heder og oppmuntring. Prisen er ikke først og fremst tenkt som premiering av den beste og mest synlige prestasjon, men gir mulighet til å sette fokus på hverdagssliterne, de som ikke alltid synes så godt i kirkelandskapet. Nidaros bispedømmeråd ønsker gjennom prisen å stimulere til frivillig medarbeiderskap og til samarbeid mellom ansatte og frivillige.»

Menigheter, grupper eller enkeltpersoner foreslår kandidater. Juryen avgjør hvem som får prisen. Juryen og forslagsstiller avklarer når overrekkelsen skal finne sted. Fortrinnsvis er det en representant fra juryen som overrekker prisen, gjerne på et arrangement med mange mennesker til stede. I løpet av 12 år har prisen blitt delt ut til gode representanter, 15 kvinner og 11 menn, fra hele Nidaros. (Se vedlagte oversikt.)

Kriterier

«Kriterier: Gjennom utdeling av Nidarosen ønsker Nidaros bispedømmeråd å sette fokus på å gi honnør til personer eller grupper som ved nyskapende tiltak eller over tid har bidratt til å virkeliggjøre visjonen om kirken i Nidaros som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Prisen kan deles ut til menigheter/ foreninger/grupper eller enkeltpersoner.»

Kriteriene åpner opp for at både ansatte og frivillige medarbeidere skal kunne få prisen. Det er en krevende øvelse for juryen å veie ansatte og frivillige opp mot hverandre. De aller fleste som har fått prisen har vært frivillige medarbeidere, men det er stadig ansatte som foreslås som kandidater. Noe som forteller at det er en forventning om at kirkelig ansatte kan få prisen. Hadde det vært mer hensiktsmessig å løfte frem Nidarosen som en pris for frivillighet? I tilfelle det skal være aktuelt å gi den til kirkelig ansatte, eller et arbeid drevet av kirkelig ansatte, vil det være noe særskilt.

Kriteriene sier også at prisen skal gi honnør til nyskapende tiltak, eller tiltak over tid, som har bidratt til å virkeliggjøre visjonen. De aller fleste som får prisen, representerer «trofaste slitere» som har stått i en tjeneste gjennom mange år. Det er de færreste kandidatene som representerer et nyskapende tiltak. Er det ønskelig at prisen i større grad skal stimulere til nyskaping? I tilfelle, hvordan?

Synlighet

Hvert år er det en fin bukett med forslag til kandidater, men med 118 sokn er det potensiale i antall kandidater. Utlysning blir sendt pr e-post til alle kirkekontor, kirkelig fellesråd og proster. Både utlysning og prisvinner blir offentliggjort på hjemmeside og i sosiale medier. Er det noe som kan gjøres for å gi Nidarosen større synlighet?

Forslag til vedtak

Nidaros bispedømmeråd takker juryen for innsatsen.

I kriteriene endres/legges til følgende setning/er:

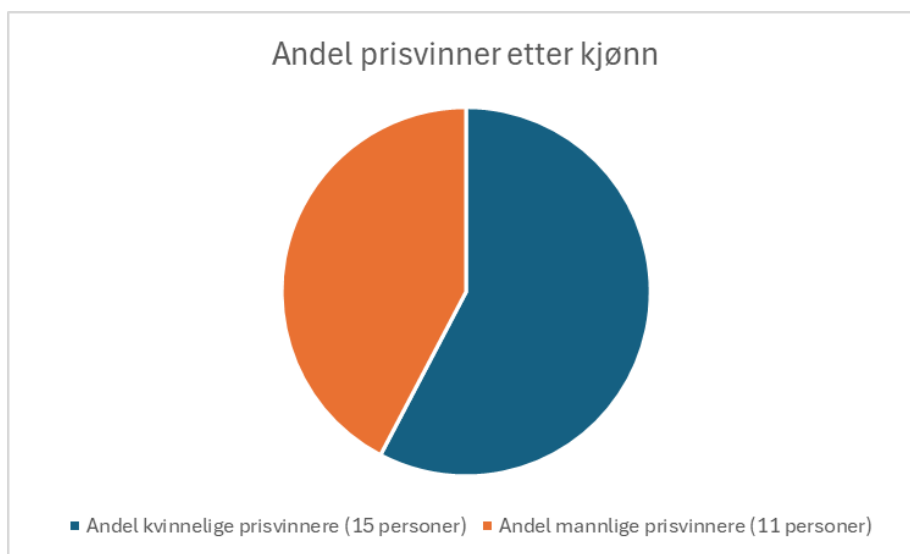
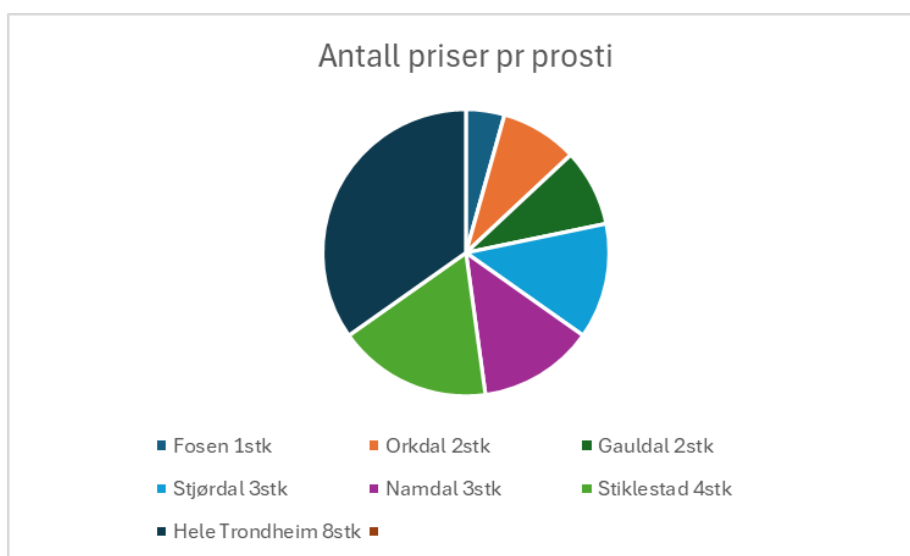
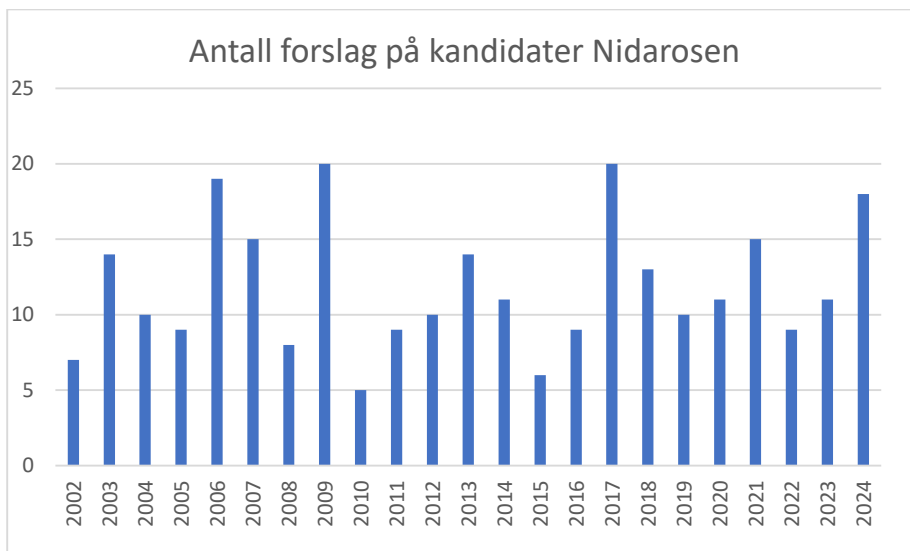
- *«Prisen kan deles ut til menigheter/foreninger/grupper eller enkeltpersoner, som fortrinnsvis løfter frem frivilligheten i Dnk.»*
-

Nidaros bispedømmeråd 05.11.2024

Nidarosen – Nidaros bispedømmeråds hederspris

2002: Reidar Halgunset,	Orkdal
2003: Inga Daae Forberg,	Stiklestad
2004: Randulf Larsen,	Trondheim
2005: Laila Tøndel,	Stjørdal
2006: Magne Bjørkøy,	Trondheim
2007: Bergljot Lein,	Stiklestad
2008: Kirsten Pernille Øie,	Gauldal
2009: Kari S. Bøckman,	Trondheim
2010: Hans Christian Hagen,	Namdal
2011: Inger Helen og Svein Olav Sørлие,	Stjørdal
2012: Gunn Anita Sundlisæter,	Trondheim
2013: Aage Stoen,	Fosen
2014: Dagfrid Almklov,	Trondheim
2015: Vigdis Kutschera,	Namdal
2016: Øyvind Berg,	Stiklestad
2017: Irja Lipsonen-Foss og Øyvind Foss,	Namdal
2018: Erik Tofte,	Gauldal
2019: Dagfrid Johnsen,	Trondheim
2020: Lilly Ertsgård,	Stjørdal
2021: Arnhild Brustad,	Stiklestad
2022: Ingrid Sletvold Hansen og Roald Hansen,	Trondheim
2023: Robert Johansen,	Trondheim
2024: Britt Sveen Bolme,	Orkdal

Nidaros bispedømmeråd 05.11.2024

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Tone Gullaksen	530	22/03310-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
44/24	Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	05.11.2024

Saksordfører: Jon Fredrik Skauge

Kommunikasjonsarbeid og strategi i Nidaros bispedømme

Hvordan skal vi kommunisere i Nidaros bispedømme? Hvem har ansvaret for strategiutarbeiding og hvem har ansvaret for å sette strategien ut i livet gjennom ulike tiltak? Og hvem skal fronte våre saker internt og utad?

Vedlegg:

Rapport om På Trua Laus til Nidaros BDR nov. 2024

Pressemtaler På trua laus

Seer- og lyttertall På trua laus 2023-2024

Saksorientering

I Den norske kirke blir det nå utarbeidet en nasjonal kommunikasjonstrategi. Denne strategien skal legge grunnlaget for kommunikasjonsarbeidet i Nidaros bispedømme.

Utdrag fra arbeidsdokumentet til Kommunikasjonsavdelingen i Kirkerådet:

«Den norske kirke har en visjon om mer himmel på jord. Det er å tenke stort.

Og kirken skal tenke stort, for den formidler verdens beste budskap.»

«Den norske kirke har et bredt og mangfoldig tilbud til befolkningen.

Kommunikasjonsarbeidet skal gi ressurser og mot til å vende ansiktet ut, ut mot befolkningen og enkeltmennesket. Slik kan Den norske kirke bygge en relasjon med mennesker og fange opp hva som betyr noe for dem.

I Den norske kirke tror vi at Gud har ansiktet vendt mot oss mennesker, slik det står i velsignelsen som lyses i hver eneste gudstjeneste. Vi vil bidra til at flere som leter etter noe større, vender ansiktet mot Gud og kirken.»

Behandling og prosess»

Det legges opp til fire mål i kommunikasjonsarbeidet:

1. Medlemmene opplever en god relasjon til kirken
2. Flere som leter etter noe større oppsøker kirken for dette
3. Kirken deltar i samfunnet på en synlig og proaktiv måte
4. Kirken arbeider sammen om kommunikasjon

Den nasjonale kommunikasjonsstrategien skal i begynnelsen av november drøftes i ledermøte og i begynnelsen av desember behandles av Kirkerådet. Kommunikasjonsavdelingen i kirkerådet begynner deretter arbeidet med å implementere strategien. De kommer til å oppfordre hvert enkelt bispedømme til å bruke strategien, gjøre lokale tilpasninger og til å samarbeide på tvers av bispedømmene i innføringsfasen. Det er administrasjon med stiftsdirektør i spissen som har ansvaret for å sette i verk kommunikasjonsstrategien gjennom ulike tiltak og det er naturlig å informere Nidaros bispedømmeråd om arbeidet.

Roller i kommunikasjonsarbeidet

Det er administrasjonens ansvar ved kommunikasjonsrådgiverne å fronte biskopens arbeid internt og eksternt. Det er naturlig at biskopen representerer og fronter synspunkt biskopen, bispedømmerådet eller Bispemøtet måtte ha i det offentlige.

Redaktøransvaret ligger hos stiftsdirektør, som delegerer ansvar til kommunikasjonsrådgiverne i kommunikasjonsarbeidet. Det være seg ansvar for nettsider eller andre tiltak som skal sørge for god måloppnåelse. Stiftsdirektør uttaler seg om saker som administrasjonen har ansvaret for.

Leder for bispedømmerådet fronter vedtak i bispedømmerådet i det offentlige. Administrasjonen ved stiftsdirektør og kommunikasjonsrådgiverne har ansvaret for å følge opp vedtak gjort av bispedømmerådet internt og eksternt, samt utarbeide tiltak og planer for disse.

Tiltak

Vår største satsing de siste årene har vært podcasten «På trua laus» med programleder Magne Vik Ravndal. Her opplever vi økende lyttertall og svært gode tilbakemeldinger. Se vedlegg.

Bispedømmets nettsider inneholder nyheter for ansatte og folk som er interessert eller går i kirken. Vi jobber nå også med å få åpnet intranettet til Nidaros bispedømme.

I tillegg arbeider kommunikasjonsrådgiverne i Nidaros med oppgaver knyttet til rådgivning, kurs, prosjekter i Nidaros og i samarbeid med andre bispedømmer, oppdatering og forberding av nettsider.

Forslag til vedtak

Stiftsdirektør bes ta med innspill og føringer fra drøftingen til videre arbeid med kommunikasjonsarbeid og strategi.

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømme -
Nidarosen bæspatijelte

Podkysten «På trua laus»: Et nytt rom for tru

Med podkysten «På trua laus» har Nidaros bispedømmeråd i 2023 og 2024 skapt et nytt rom for tru. Visjonen handler om å løfte den personlige historien, skape rom for refleksjon og anerkjenne at i Trøndelag møtes og uttrykkes tru på forskjellig vis. Samtidig har vi tatt i bruk, utforsket og forsøkt å være kirke på en ny digital kommunikasjonsplattform.

De 57 episodene som er laget når sesong 4 er ferdig i desember 2024, viser et spenn av historier og erfaringer. Tilbakemeldingene fra lyttere og seere tyder på at gjestenes fortellinger har skapt gjenkjenning, inspirasjon og grunnlag for mer refleksjon over tru, liv og hverdag.

Det kommer henvendelser ukentlig fra mennesker som forteller hvordan historiene i «På trua laus» har berørt dem. Mange snakker om gjenkjenning og om kraften i den personlige historia. Flere melder tilbake at de har opplevd at historiene har gitt rom for tru. Prester i bispedømmet vårt forteller at de bruker podkysten i sitt daglige virke:

«Dette er en kunnskapsbase og en kompetanse for meg som prest. Vi utfordres til teologisk og etisk refleksjon. På trua laus gir mange perspektiver å anvende i sjelesorgrommet» (Prest, NBDR)

«Dette oppleves som en gave fra bispedømmerådet til oss som sitter lokalt» (Prest, NBDR)

«For første gang klarte jeg å snakke med mine nærmeste om at vi mistet et barn i svangerskapet» (Podkastlytter etter episoden om dødfødsel)

«Etter at jeg stilte opp i På trua laus, har mange tatt kontakt for å snakke mer om tru» (en av podkastgjestene)

«På trua laus har utvidet mitt indre landskap», «Takk for at vi får lytte og bli helere og klokere» (lyttere, På trua laus)

I tråd med Den norske kirkes strategi

Visjonen med podkysten har vært tydelig. Det handler om at den personlige historien har en spesiell gjennomslagskraft, at den anerkjenner og ufarliggjør møtet med tru og liv og at den tar vekk noen av tersklene til sjøl å gå inn i disse spørsmålene.

Den norske kirke vil skape mer himmel på jord. Podkysten er et moderne virkemiddel for det, og svarer på seks av de ni punktene i Den norske kirkes strategi for 2022-2029

- Kirken åpner rom for tro: Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet.
- Kirken åpner rom for tro: Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle.
- Kirken er der livet leves: Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner.
- Kirken er der livet leves: Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører.
- Kirken er mer for flere: Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt.
- Kirken er mer for flere: Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på.

DEN NORSKE KIRKE Nidaros bispedømme -
Nidarosen bæspatijelte

Tanken og ambisjonen med «På trua laus» ble presentert, forankret og anerkjent i Nidaros bispedømmeråd høsten 2022 og høsten 2023. Det ble etablert en tydelig podkast-satsing som ble lagt inn i rådets budsjett og virksomhetsplan.

Statistikk og kostnader

Så langt har 28.000 lyttet til podkasten via ulike apper på PC og mobiltelefon. Om lag 12 000 har sett på videosendingene via våre kanaler. I tillegg er det registrert 36 500 visninger på de tre direktesendingene podkasten har hatt på Facebook i 2024. Om lag 1300 har vært publikum i salen på våre På trua laus Live-arrangement.

I tillegg kommer alle de som har sett «På trua laus» på Trønder-TV. Dette er en kanal som sender via Altibox sin TV-pakke. Den har stor tilslutning i Trøndelag, spesielt i de nordlige deler av bispedømmet, og sender også i resten av landet. Ifølge kanalen selv, viste siste seermåling viste at 75.000 ulike seere ser på hver uke.

Samtidig med hver publisering, har det blitt lagt ut en artikkel om episoden på bispedømmerådets nettsider, med selve episoden innebygd. Denne har også blitt delt i sosiale medier.

[Se seer- og lytterstatistikk i dokumentet «Seer- og lyttertall På trua laus 2023-2024» \(klikk her\)](#)

I tillegg til kommunikasjonsrådgivers stillingsressurs, har kostnadene til podkasten først og fremst bestått i innleie av teknisk utstyr og kompetanse:

- Live TV-sendinger har vært gjennomført som firekamera-produksjon med profesjonell lyd både i sal og sending. Kostnaden har ligget på ca. 40 000-50 000 kr pr. sending.
- TV-sendinger i opptak er gjort med mannskap, to kamera og lydproduksjon. Kostnaden har ligget på ca. 15 000- 20 000 kr pr. sending
- Lydsendingene har i hovedsak vært gjort av kommunikasjonsrådgiver på egen hånd. Her har kostnaden bestått i leie av opptaksrom (pga vanskelige lydforhold i våre egne lokaler) og tekniker ved opptak på reise. Kostnaden har ligget på ca. 3 000-5 000 kr pr. sending.

Noe midler er også benyttet til annonsering, utstyrsoppdateringer og honorar.

Ulike uttrykk

Som nevnt i avsnittet over om kostnader, har «På trua laus» utforsket ulike uttrykk:

- Alle episodene er tatt opp som radiosendinger. De er sendt ut på egne medier og alle tilgjengelige podkast-apper (de fleste lytterne bruker Spotify og Apple for å lytte på den)
- I tillegg har vi testet ut TV-mediet. Vi ser at videoen har en større gjennomslagskraft hos folk og i digitale medier, det handler både om algoritmer og at det gir en annen dimensjon å se ansikt og kroppsspråk. Vi har produsert 18 TV-sendinger i alt. Elleve av dem har vært video av podkast-opptak (á la Dagsnytt 18), flere av dem med kulturelle innslag .
- Sju av TV-sendingene har vært direktesendte arrangement i lokalmenigheter og -samfunn rundt i bispedømmet. Her har vi tatt podkast-samtalen opp på scenen. Vi har hatt én hovedgjest, men utfyllt med andre gjester og kulturinnslag, og vi har invitert publikum i salen. Disse live-sendingene har ytterligere forsterket podkastens folkelige og samfunnsnære profil. Vi har produsert i nært samarbeid med lokal kirke og kultur. Arrangementene har gitt oss den bredeste og mest effektive profilering av podkasten. Vi

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømme -
Nidarosen bæspatijelte

har også kunnet understreke i sjølve samtalen hva de lokale omgivelsene betyr for gjestens historie og tru. Publikumsoppslutningen har vært betydelig: På Byåsen var om lag 300 på plass. På Stiklestad, Hitra, Ørland og Frosta var om lag 200 møtt fram til «På trua laus»-innspillingen.

Produksjonsselskapet Pro-Media og produsent Jon Ola Lien har bidratt som produsent for TV-sendingene og som teknisk rådgiver i forhold til lydopptakene (som programleder gjennomfører på egen hånd). Dette har sikret sendinger på høyt teknisk nivå, og det har gitt erfaringer som vi kan benytte på mange andre områder i bispedømmet.

Oppmerksomhet i media

«På trua laus» har flere ganger blitt omtalt i media:

- De største regionavisene våre, Adresseavisen og Trønder-Avisa har gitt podkasten hvert sitt dobbeltsideoppslag.
- Flere av lokalavisene har skrevet om podkasten, spesielt knyttet til de lokale På trua laus Live-arrangementene.
- Da NRK arrangerte nordisk kringkastermøte i Trondheim, med deltagere fra NRK, Sveriges Radio, Sveriges Televisjon, YLE i Finland og Danmarks Radio, ble vi invitert til å presentere podkastens innhold og visjon og bispedømmerådets satsing. Det er en betydelig anerkjennelse fra det profesjonelle kringkastermiljøet. NRK har også senere invitert til samtaler for å vurdere «På trua laus» som en del av sitt programtilbud.
- TV-kanalen Trønder-TV tok kontakt ved inngangen til 2024, og sender nå alle episodene av «På trua laus». Sendingene dekker hele Norge gjennom Altibox.
- Programleder Magne Vik Ravndal har vært gjest i den nasjonale TV-kanalen TVL for å profilere podkasten og satsingen fra Nidaros bispedømmeråd.

Slik har vi bygget nye relasjoner og innganger for kirka til media og samfunn. Podkasten har fått sin plass i offentligheten. Den har blitt en tydelig profil for Nidaros bispedømmeråd.

[Se flere medieklipp i dokumentet «Presseomtaler På trua laus» \(link\)](#)

Relasjonsbygging

Gjennom «På trua laus» er det bygget relasjoner, som Nidaros bispedømme kan ha nytte av i mange sammenhenger:

- Trøndelag teater har blitt en tett samarbeidspartner. På og bak scenen jobbes det hver eneste dag med de samme eksistensielle spørsmålene og refleksjonene om tru som vi nærmer oss i Den norske kirke. Relasjonen mellom teateret og bispedømmerådet er blitt styrket. Dette kan ha positive ringvirkninger for bispedømmerådet langt utover podkasten – og det kan inspirere til lignende relasjonsbygging mot flere trønderske kulturinstitusjoner.
- «På trua laus» har også bygget relasjoner til andre menigheter og kirkesamfunn. Podkasten har hatt gjester fra Den katolske kirke og fra frimenigheter. Vi har gjort opptak i Tautra Mariakloster, Norkirken Salem Trondheim og Stjørdal misjonskirke. Slik bidrar podkasten til et økumenisk klima som vi som majoritetskirke har et ansvar for å lede an i. (jfr. Den norske kirkes strategi)

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømme -
Nidarosen bæspatijjelte

Naturlig på bispedømmerådsnivå

Podkasten «På trua laus» er i dag en del av Nidaros bispedømmeråd sin digitale profil. Tiden med koronapandemi understreket og minnet oss på at det finnes muligheter til å nå mennesker på andre måter enn før. I ei tid hvor det kan oppleves krevende å samle folk til tradisjonelle gudstjenester og aktiviteter, er podkast en av måtene for vår kirke til å kommunisere på en plattform som folk allerede er på.

Dette er viktig og fremtidsrettet kommunikasjon, og det er en formidlingsvei som de fleste store organisasjoner og bedrifter benytter seg av. Selv om lytter- og seertall varierer, så skjer det en viktig profilering og tilknytning over tid her. Etter hvert bygges det opp flere gode utgangspunkt for å være kirke i folks hverdag. Podkastrekka ligger alltid tilgjengelig.

En slik satsing og digital utforskning vil ha bærekraft når den er i et bispedømmeråds regi. På det regionale nivået finnes ressursene og kompetansen, samtidig som bispedømmet har en nærhet til mennesker og lokalkirke i regionen. Lokalmenigheten mangler ressursene, Kirkerådet mangler den lokale tilknytninga, Bispedømmerådet forvalter begge deler.

Derfor er det på bispedømmenivå at podkaster som «På trua laus» (Nidaros), «Valle og Eidner – fin imælla ælingan» (Sør-Halogaland), «Sårbarhetspodden» (Rogaland), «Tune in Tunsberg» (Tunsberg) og «Pod for Gud og hvermann» (Hamar) har blitt etablert.

Det bør være en ambisjon for Nidaros bispedømmeråd å utforske medier (jfr. Den norske kirkes strategi) og vise tydelige eksempel på hvordan vi kan være kirke og nå folk i fremtiden. Det kan godt hende at det er andre digitale plattformer og programkonsept som skal utforskes etter hvert, men det er uansett hos bispedømmerådet denne muligheten er til stede.

Etter at det har blitt mer og mer kjent at bispedømmerådet driver en podkast, har det kommet henvendelser fra prester og menigheter med ønske om å få råd og å diskutere idéer. Podkast-profilen vår har også ledet til at vi har fått presentere arbeidet og mulighetene med podkast og digital formidling i samlinger med prester, menighetsråd, skoler eller media. Alt dette understreker poenget om at bispedømmerådet ved å satse proaktivt, opparbeider erfaring som menigheter og ansatte kan nyte godt av. Slik ivaretas rådgivningsfunksjonen, men med nyvunnet og oppdatert kompetanse.

Videre satsing i 2025

To år med podkast-satsing har gitt verdifull erfaring, både med podkast som plattform og med en tydelig innholdsprofil. En videre podkast-satsing fra Nidaros bispedømmeråd bygger videre på dette.

Det tar tid å bygge profil og lytterbase for en sånn podkast. Vi har kommet langt på ett og et halvt år, men er ikke i mål. Det er viktig at satsingen kan fortsette.

Det bør være et mål å få spredt podkasten ytterligere, slik at enda flere finner fram til «På trua laus» og får ta del i de viktige refleksjonene. Her vil video være en viktig nøkkel. Dette vil gi enda større gjennomslagskraft i sosiale medier og samtidig ytterligere utnytte det brede publikumspotensialet i samarbeidet med Trønder-TV.

Det bør nevnes at det har vært samtaler om å sende «På trua laus» både med NRK og TVL. Her kan det også ligge et særskilt potensiale dersom vi satser på video-podkast.

DEN NORSKE KIRKE Nidaros bispedømme -
Nidarosen bæspatjjelte

Dersom podkasten planlegges med noe færre utgivelser og der opptakene samles i større grad, vil det gi en mer rasjonell og økonomisk drift. Et forslag vil være å produsere 24 program i 2025, der alle produseres med video, men mer rasjonelt enn før ved at opptakene gjøres i bolker på tre og tre program (i alt åtte opptaksbolker i 2025).

Planer om ytterligere live-sendinger legges i så fall foreløpig på is, for å kutte kostnader.

Det kan etableres et programråd hvor planer for innhold drøftes fortløpende. Slik kan podkast-satsinga forankres ytterligere i Nidaros bispedømmeråds arbeid. Her kan både råd og administrasjon være representert.

På denne måten kan vi fortsette podkast-satsingen enda mer rasjonelt. Samtidig kan bispedømmerådet ivareta ansvaret og jobben med å utforske moderne innhold og formidling.

Presseomtaler

Vedlegg til rapport om podkasten «På trua laus»
til møte i NBDR

- s. 2-3: Intervju før «På trua laus» LIVE på S klestad. dresseavisen 29.04.2023
- s. 4: Omtale av «På trua laus» LIVE på S klestad. Inn erred 2 .04.2023
- s. 5-8: Omtale av «På trua laus» LIVE på rosta. Inn erred.no 25.05.2023
- s. 9: Omtale for ånds av «På trua laus» LIVE på rosta. ros n en.no 28.05.2023
- s. 10: Omtale reportasje av «På trua laus» LIVE på rosta. ros n en 08.0 .2023
- s. 11: Omtale av «På trua laus» LIVE på rland. osna-folket.no 19.09.2023
- s. 11-12: Omtale av «På trua laus» LIVE på rland. eni ets lad for rland 25.09.2023
- s. 13-14: Intervju om «På trua laus». rønder- visa 01.12.2023
- s. 15-18: Omtale av «På trua laus» LIVE på Hitra 22.02.2024
- s. 19-22: Intevju før «På trua laus» LIVE på Hitra 09.03.2024

Tor fikk folk til å hyle av latter. Nå forteller han også om sorgen i livet

Verdalingen Tor Haugmark var en av Trøndelags største komikere, og fikk revyteltet på Høylandet til å revne av latter. Men han har også opplevd død og dyp sorg.

»Tor Haugmark Gjest i podkast

Søndag er han gjest i podkasten «På trua laus» på Stiklestad, som blir streamet direkte på nettsidene til Nidaros bispedømme.

Der forteller 78-åringen om livet som artikkall, men også om barnet som døde i fødselen, og om foreldre og brødre som gikk bort så altfor tidlig.

– Det har vært et eventyr, men også et liv fylt av sorg og savn. Men det er vel det livet handler om, sier Tor Haugmark.

Tor i matrosdresen ble viden kjent. FOTO: FAKSIMILE FRA BOKA «N' TOR - MIN HISTORIE»

Hedret av kongen

I fjor fikk Tor Kongens fortjenstmedalje for sin frivillige innsats i heimbygda.

– Tor har opplevd både stor glede og dyp sorg. Dette er noe som mange kan kjenne seg igjen i, og vi er takknemlig for at han deler sin fortelling på Stiklestad denne søndagskvelden, sier programleder Magne Vik Ravndal.

Selv synes Tor det blir spennende å snakke om sin egen Gudstro.

– Jeg var med i sognerådet i fire år, og det var fire givende år for meg. Da kjente jeg litt på at jeg hadde godt av å skifte miljø og gå inn i ukjent terreng, sier han.

Duetter på trompet

Men hvem er han egentlig? Tor Haugmark er 78 år og ble født på Garpa i Verdal i 1945. Han hadde en trygg og god oppvekst og begynte yrkeslivet som læregutt

i Verdal boktrykkeri. Han ble etter hvert utdannet typograf, og fikk etter hvert jobb i Levanger-Avisa hvor han fikk Norges velsmedalje for 30 års innsats.

Men artikkall-karrieren startet i 1962 da han og kompisen Odd Leif Berg fant ut at trompet var hot.

– Vi spilte begge i Arbeidernes musikkorps. Oddleif var kvart'n og jeg var Helan, og vi dro rundt, spilte trompetduetter – og gjøglet.

Tor Haugmark var også den store profilen i Verdal Teaterlag i en mannsalder. Der ble han den store komedieskuespilleren, med hovedroller i så vel Den spanske flue som Arsenikk og gamle kniplinger, Musefellen, Oklahoma, Strompebåndet og Den grønne heisen. Dessuten var han hysterisk morsom som Den gode fe i Tornerose,

teknikker i Gosse Nånstans – og utallige revyer.

– Og da han rundet 60 var han med på å starte Hagergrynkompagniet for og med de som er litt oppi åra.

– Det er 30 sangere i koret. Det ble en suksess fra første stund.

Årets «toillbaill»

Nå har Tor også skrevet boka om seg selv. Han måtte stoppe på 200 sider, og den ble så populær at boka måtte trykkes opp i flere opplag. Der har han også skrevet om eventyret på Høylandet.

– Se godt på denne fremtoningen. Dette er bomben som fikk revyteltet til å eksplodere under åpningen av Norsk revyfestival torsdag kveld. I løpet av ti minutter ble han festivalens ubestridte maskot, skrev Adresseavisen reporter Bjørn Johan Jacobsen under åpningen

av revy-NM på Høylandet i 1987.

Tor i matrosdresen ble rikskjendis, og sammen med revyfestivalens far, Lornis Mørkved, ble det underholdningsoppdrag både på den store firskerimessa i Trondheim og direktessendtv-show i forbindelse med åpningen P2 på Tyholt, for å nevne litt.

Han ble også årets «toillbaill» på Kieglekroa i 1992, og dermed kåret til Trøndelag morsomste mann i skarp konkurranse med andre.

– Er det min Gud?

– De fleste kjenner deg som humoristen og den som alltid sprer glede. Hvorfor ble tru så viktig?

– Livet kan ikke bare bestå av humor og underholdning, det er jo så mye mer mellom himmel og jord. Og når du oppdager det

så gjør det noe med deg.

Tor Haugmark har også hatt stunder der han har spekulert på om det er hans Gud som er så hard og brutal noen ganger.

– Jeg har også opplevd mye vondt. I dag er jeg den eneste av mine brødre som fortsatt lever. Jeg savner familien min veldig.

– Du har mistet alle?

– Livet kan ikke bare bestå av humor og underholdning, det er jo så mye mer mellom himmel og jord.

Tor Haugmark

Alle er velkommen på Stiklestad søndag kveld for å være sammen med Tor når han er gjest i podkasten «På trua laus».
FOTO: LEIF ARNE HOLME

Tor under Vommolopptøget.

Tor har vært fast innslag i kaktuskomiteen på Stiklestad i alle år. Her ser vi når han og Geir Holmen gratulerer skuespiller Hallvard Holmen med kaktusprisen.

Tor Haugmark ved grava til Tona.

Faksimile fra boka «n' Tor - Min Historie»

- Mor ble ikke mer enn 56 år og far ble 71. Eldstebroren min, Arne Martin rakk bare å bli 64 og lillebror Knut ble 52 år. Da tenker man hvorfor skjer akkurat dette meg. Hva har jeg gjort som fortjener akkurat det.

Utfordret troen

Tor er gift med Torill og de fikk barna Trond, Tore, Tona og

Torine. Men et av barna skulle ikke få vokse opp. Tona dør under fødselen i 1993. Da var Tor 48 år, og gledet seg til å bli pappa igjen.

- Det var ikke liv i Tona, og det var så uventet og brutalt at det nesten ikke går an å beskrive. Vi bestemte oss med en gang for at vi skulle ordne dette selv, dette var vårt, vi skulle ikke involvere noen. Men så kom presten og sa at vi måtte tenke oss om, la det gå ett par dager, sa han. Saken var jo den at så mange var involvert i graviditeten og fødselen. Venner rundt om på bygda var opptatt av det. Vi kjente veldig mange, og alle hadde et forhold til oss. Dermed bestemte vi oss for å ha begravelse i kirka.

Full åpenhet

Tor og Torill skjønnte hvor vanskelig det var for vennene å

komme på besøk, hva skulle de snakke om?

- Da bestemte vi oss for at vi måtte føre samtalen slik at de turte å snakke med oss. Vi ville ha full åpenhet og fortalte om alt rundt fødselen. Da vi kom hjem fikk alle se Tona før vi la henne i kista. Det var 40 som kom. Jeg tror det gjorde godt for alle, mener Tor.

Dagen etterpå la de Tona i kista mens Nitimen surret og gikk og akkurat den sangen fikk en helt spesiell betydning for oss.

- Det ble veldig sterkt, og akkurat den sangen fikk en helt spesiell betydning for oss. Det ble begravelse og vennen og skuespilleren Hildegunn Eggen leste, mens trompetkompis Oddleif Berg spilte Matilde-sangen fra Rasoratoriet.

Tona ligger på barnekirkegården ved Verdalsora kapell.

- Det er veldig godt å ha en

grav å gå til.

Og 13 måneder etterpå skjer mirakelet. Da kommer Torine til verden. Det er ordnet slik at Torill skal få keisersnitt, her skal det ikke tas noen sjanser.

- Da kjenner jeg veldig på at jeg ikke tåler en smell til. Men på operasjonsstua er det linet opp, der er det levende lys, pleierne står oppstilt, er blide og tar imot oss. Det er veldig god stemning i motsetning til forrige gang. Det går ikke mange sekunder før vi hører at det skriker, det skriket vi savnet forrige gang.

Så dukker hodet til anestesilegen opp: - Det ble en jente og det har dere vel ikke noe imot.

Tor ler godt.

- Og så fikk vi se veitja. Det er akkurat som å se Tona, sa jeg.

Frykter ikke døden

Etter fødselen fikk Tor og søn-

nen Trond være alene med den nyfødte. Da kom det inn en sykepleier og fortalte dem hva sykehuset hadde kjøpt for pengene som kom inn etter begravelsen til Tona året for.

- Det var veldig sterkt, sier Tor, som selv har hatt to hjerteinfarkt.

Du er ikke redd døden?

- Nei, det er jeg ikke, men jeg er ikke forberedt på det ennå. Men at min tid kommer er greit.

- Hva har sorgen gjort med deg?

- Jeg har blitt mye sterkere og takler ting litt bedre. Du får deg noen skuffelser enkelte ganger, men du takler det på en måte fordi det er ting som er mer verdifullt enn alt annet. Mye blir bagateller...

LEVIN NESTVOLD JR. 951 98 651
levin.nestvold@adresseavisen.no

Tor forteller om livets oppturer og nedturer

Interessen for boka hans har vært stor.

VERDAL
JØRGEN HAUG

Tor Haugmark har vært hedret av både konge og heimbygd for sin innsats i Verdals kulturliv og lokalsamfunn. Gjøgleren har opplevd både latter og sorg.

Søndag 30. april er han hovedperson når podkasten «På Trua Laus» besøker Stiklestad Nasjonale Kultursenter.

Tidligere i år ferdigstilte Tor Haugmark ei bok med sin egen historie. Den var egentlig laget til nærmeste familie, men ble så etterspurt i lokalsamfunnet at mange nå har fått tilgang til boka.

Fortjenstmedalje

Haugmark er æresmedlem i både Verdals teaterlag og Arbeidernes musikkorps. Han har stått på revyog teaterscene i flere tiår, og han har hatt roller på og bak scenen i «Spelet om Heilag Olav» siden 1960. Han har også vært aktiv i idrettslag, menighetsråd og seniorarbeid.

I fjor fikk han Kongens fortjenstmedalje for sin frivillige innsats i heimbygda.

Selv fremhever han gleden og samholdet i alt han har vært engasjert i. Under arrangementet i konferansesalen på Stiklestad søndag 30. april vil han fortelle mer om hvordan dette vokste fram, og hva det har betydd i livet hans.

Musikalske innslag

Fra scenen vil det bli fremført musikk som understreker Haugmarks historie. Lavrans Haga, Synne Ørslie og André Dyrstad

Tor Haugmark skrev tidligere i år bok om livet sitt. Søndag forteller han sin historie på Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Foto: Privat

er velkjente aktører i bygdas kulturliv og kveldens musikere. Sandra Storhaug og Bitte Dillan deltar i samtalen underveis.

Stor glede og dyp sorg

«På trua laus» er navnet på podkasten fra Nidaros bispedømme. Den ble lansert på nettet tidligere i år. Programleder Magne Vik Ravndal kommer til å reise rundt i Trøndelag for å prate med ulike mennesker om levd liv, personlige erfaringer og møte med tru og de store spørsmål.

I Tor Haugmarks liv handler dette også om sorgen som rammet familien, da de mistet datteren de hadde ventet på i fødsel-

len. Den erfaringen vil for alltid prege den sammensveide familien på Ørmelen i Verdal.

- Tor har opplevd både stor glede og dyp sorg. Dette er noe som mange kan kjenne seg igjen i, og vi er takknemlig for at han deler sin fortelling denne kvelden på Stiklestad. Han er en sterk formidler, også av sin egen historie, og vi håper flest mulig benytter anledningen til å høre mer fra ham denne søndagskvelden på Stiklestad, sier programleder Magne Vik Ravndal i en pressemelding.

91644651
jorgen.haug@innherred.no

V
R

l
i
c

T
U
t
V

V
f
R

b
n

F

sl

V
sl

tå

S
se
g
ir

annonse

Oddny Furunes Gumaer har nettopp kommet tilbake fra et opphold i krigsherjede Ukraina. Tirsdag 30. mai forteller hun sin historie om liv, engasjement og tru i Frosta kirke. Foto: Pressefoto

Sender live fra Frosta kirke med Oddny som hovedgjest

+ – Vi inviterer alle til å være publikum, og håper mange tar turen til Frosta kirke denne kvelden, sier Magne Vik Ravndal.

Sigfrid Hagerup

sigfrid@frostingen.no

Publisert: 28.05.2023 12:00

Sist oppdatert: 30.05.2023 12:39

Han er programlederen i podkastserien «På trua laus» som portretterer ulike mennesker i Trøndelag, og tirsdag kveld 30. mai inviterer han frostingene til å bli med på livesending fra Frosta kirke.

arrangerer, den første var på Stiklestad 30. april, hvor det var fullt hus i kultursenteret, forteller Ravndal.

Artikkelen fortsetter under annonsen.

Et sterkt engasjement for verden

Grunnen til at «På trua laus» tar turen til Frosta, er kveldens gjest.

– Hovedgjesten under arrangementet i Frosta kirke er Oddny Furunes Gumaer. Hun vil fortelle sin historie fra oppveksten på Innherred og gjennom hjelpearbeid, internasjonalt engasjement, tru og erfaringer frem til i dag. Med i samtalen blir også Lena Aursand fra Frosta kommune og en av de ukrainske flyktningene i bygda. Ukraina er jo et område som Oddny nå jobber mye i, sier Ravndal.

I tillegg får publikum oppleve musikalske innslag av både Frosta og Åsens eget gospelkor Rejoising og et ukrainsk ektepar.

Samtalen er en del av Nidaros bispedømmes nye podkastserie «På trua laus». Programleder Magne Vik Ravndal håper på fullt hus i Frosta kirke.

- Oddny Furunes Gumaer har et sterkt personlig engasjement. Hun bor på Frosta, men har hjulpet mennesker i hele verden. Gjennom samtalen fra scenen i kirka håper jeg å høre mer om hva som har drevet henne til å arbeide i de aller mest kriserammede områdene, sier programlederen.

Flyktningekoordinator i Frosta kommune, Lena Aursand, blir også med i samtalen i Frosta kirke sammen med en av de ukrainske flyktningene. Foto: Sigfrid Hagerup

Sterk drivkraft kan gå utover helsa

I dag driver Oddny sammen med mannen sin Steve som kjent hjelpearbeid i Ukraina gjennom Novi-stiftelsen. De to har stått sammen i ulikt bistandsarbeid i flere tiår. De har oppholdt seg i noen av verdens mest ekstreme krigssoner og har hele tiden hatt et ønske om å hjelpe verdens flyktninger og fattige.

I samtalen fra scenen i Frosta kirke, vil Oddny fortelle hvordan rettferdighetssans og engasjement har formet henne og trua hennes helt fra oppveksten av. Hun vil også fortelle om hvordan sterk drivkraft kan gå utover helsa.

- Jeg har stor tro på den personlige praten og det å dele levd liv og erfart tru. I podkasten ønsker vi å snakke om dette på trøndersk og jordnært vis. Noen av episodene gjør vi til lokale arrangement, som sendes direkte fra scenen. Jeg håper at flest mulig tar turen til Frosta kirke for å få med seg begivenheten, sier Magne Vik Ravndal.

Arrangementet er et samarbeid mellom Nidaros bispedømme og Frosta menighet.

Mange Vik Ravndal jobber som kommunikasjonsrådgiver i Nidaros bispedømme. Han er også programleder for podkastserien «På trua laus». Foto: Pressefoto

LES OGSÅ

-Det viktigste vi kan gjøre nå, er å være her

LES OGSÅ

Når en dør lukkes, åpnes en ny

NYHETER

KRIG OG KONFLIKTER **RELIGION OG LIVSSYN**

KRISTENDOM **KRIG**

Oddny om epler, tvil og tro

På Frosta tenker vi gjerne "vår Oddny", vi er stolte av hva den dama får til og hvor ærlig hun er. Tirsdag kveld fortalte hun om sitt liv i podcasten til Nidaros bispedømme "På trua laus."

Janne Hopmo

FROSTA

Rett som det er dukker Oddny Furunes Gumaer opp i nyhetsbildet, for noen dager siden i en reportasje fra Ukraina om hvordan NOVI, den nye organisasjonen hun har stiftet sammen med ektemann Steve Gumaer, arbeider med å hjelpe barn i krigsrammede områder til å kunne være barn midt opp i alt som skjer rundt dem.

Podkast-vert Magne Vik Ravndal var samtalepartner til Oddny og "gjester".

Det startet med et bilde

Oddny forteller at som lita jente på Ekne så hun en dag et bilde av underernærte barn. Hun husker ikke om bildet var tatt i Afrika eller Asia, men hun ble så forferdet over at det fantes barn som ikke hadde nok mat, at hun plukket et spann med epler fra hagen og ba mamma om å sende epler til dem, hun ville hjelpe.

Da hun vokste opp var hun involvert i flere hjelpeorganisasjoner og aksjoner. Hun var 13 da kampen om Altavassdraget pågikk, og hun skjønte at norske politikere gjorde ting som hun mente var galt. Derfor skrev hun støttebrev til leder av aksjonen. Brevet dukket opp mange år senere i en markering av aksjonen.

- Min første sivile ulydighet, sa Oddny.

- Hva var det som drev deg?
- En glød, mye sinne. Jeg sa til folk jeg ikke var enig med, at de var idioter. Og så ville jeg bli statsminister.

Barnetro og tvil

Hun vokste opp med en barnetro, men i tenårene slo den brister.

- Jeg så at kristne ikke gjorde noe med urettferdighet, men brydde seg om små, uviktige ting.

Hun startet på videregående på Levanger, fortsatt full av sinne. Så begynte hun å løpe sammen med ei kristen klassevenninne som inviterte henne med til sin bibelgruppe.

- Jeg kom dit sint, og la fram en rekke argumenter for å være sint for alt som ikke ble gjort. Han som ledet gruppa sa seg fullstendig enig med meg, men spurte om jeg ikke kunne gj Jesus en sjånse. Og så gjorde jeg det, leste Bibelen og skjønte hva Jesus ville.

Flere måter å være fattig på

Etter videregående hadde Oddny tenkt å dra til en barnehjem på Filippinene, men så ble det Japan i stedet. Der skjønte hun at det var flere måter å være fattig på,

Tirsdag kveld var det innspilling av podcast i Frosta kirke der publikum fikk høre Oddny Gumaers historie. Her sammen med Hanna Yshayna og programleder Magne Vik Ravndal. Foto: Janne Hopmo

Oksana og Viktor Shostak fra Ukraina framførte en nydelig sang fra hjemlandet. Foto: Janne Hopmo

Steinar Skomedal (tv.) overrakte blomster til kveldens mange bidragstere. Foto: Janne Hopmo

til tross for penger og materielle goder. Og der møtte hun Steve. Sammen dro de til Las Vegas der Steve skulle være pastor i en menighet.

- Alt var et sjokk for meg. Hvor konservativ menigheten var, rollen jeg fikk som pastorens perfekte kone. Jeg var alene om mine holdninger og begynte å tvile på dem.

Etter to år flyttet paret til Thailand. Uten at hun hadde merket det, var Oddny blitt en kristen som pugget Bibelen, men snart skulle mennesket ta den viktigste plassen i hennes liv.

- Vi ble invitert til å besøke en leir med flyktninger fra Burma, altså Myanmar, og det forandret livet til oss begge. Turen var en oppvåkning.

- Tro er å ha noe utenfor seg selv

Flyktninger som hadde mistet alt, møtte dem med gjestfrihet, og de viste et slikt mot og engasjement at ekteparet opplevde det som en personlig utfordring å gjøre noe for å hjelpe dem. Organisasjonen Partners ble stiftet.

- Da vi spurte flyktningene om de trodde på Gud, eller alt det

grusomme de hadde opplevd, svarte de at det ikke var Gud, men mennesker, som hadde gjort det vonde mot dem. De ville ikke la noen ta Gud fra dem.

- Jeg har jobbet med kristne, muslimer, buddhister. Tro er å ha noe utenfor seg selv. Jeg har lært mye av mine venner, uansett hvilken tro de har. Det som er viktig for meg er å spørre meg selv: Hva er det jeg lever for? Hva kan jeg bidra med?

Fra Partners til dovasking til NOVI

Etter mange år forlot Oddny og Steve Partners, organisasjonen de selv hadde startet. I dag har de startet en ny organisasjon, NOVI, som har fokus på barns mentale tilstand i en krigs- eller krisesituasjon.

- Barna har ikke nok fagfolk rundt seg. Noen blir sinte og stresset, andre blir innesluttet. Akkurat nå er i Ukraina. Vi vil være der behovet er størst og der det ikke er så mange andre på plass.

Etter å ha vært et ansikt på den som hjelper, ha vært i stadig fare og vært gjennom noen personlige konflikter, opplevde Oddny en dag at batteriet var tomt.

- Jeg spurte meg selv om det var noen vits i å fortsette med det jeg gjorde. Jeg har bestandig vært sterk og ment at det var mulig for folk å ta seg sammen. Helt til jeg ble rammet selv og kroppen ikke klarte å fungere. Jeg hadde aldri tillatt meg selv noen svakhet, plutselig klarte jeg ingen ting og folte meg fullstendig mislykket.

En venn, Roger på Valberg slektsgård, skjønte hvordan det var fatt og tilbød henne å jobbe hos dem.

- Jeg vasket do, ikke det jeg hadde sett for meg å gjøre resten av livet, men jeg skjønte etter hvert at identiteten min er den samme enten jeg vasker do eller snakker på nyhetene fra en krigsone.

"Til rusen"

I 2019 ble Oddny spurt om å holde tale til rusen på Levanger. Talen gikk viralt, russ og andre spredde den på nettet.

- Jeg tenkte på dotrene mine da jeg skrev den. Jeg vet at det er mange unge som strever for å bli vellykket. Det jeg først og fremst ville si i talen min var at du blir ikke lykkelig for du ser lenger og videre enn deg selv.

- Hvordan er troen din i dag, var det siste spørsmålet fra samtalepartneren.

- I dag føler jeg at Gud er der og gir meg den tryggheten jeg trenger.

Oksana og Viktor med ukrainsk sang

Magne Vik Ravndal hadde invitert flere personer til å slutte seg til Oddny og ham for en kort prat. Sokneprest Kristin Mørreanun Bentzen, flyktningekordinator Lena Aursand og Hanna Yshayna fra Ukraina som snakket på vegne av seg selv og andre flyktninger.

Oksana og Viktor Shostak fra Ukraina framførte en nydelig sang fra hjemlandet, akkompagnert av Odd Halvor Moen på piano. Moen akkompagnerte også gospelkoret Rejoice dirigert av Åse Rakei Bohn. Først med Dag Petter Husby som solister.

Steinar Skomedal, stiftsdirektor for Nidaros bispedømme, overrakte blomster til alle som hadde deltatt, og minnet om at samtalen med Oddny også ligger på ute på nettsiden kirken.no/nidaros, ikke bare på podcast.

FESTET INNLEGG

14:15 19.09.23 Terje Dybvik → DEL

Sender live fra Ørland kirke

Geir Yngve Hovde Foto: Snorre Berg

Nidaros bispedømme arrangerer en live-utgave av sin podkastserie «På trua laus» i Ørland kirke tirsdag 26. september. Podkasten er i sin andre sesong, og inneholder møter med ulike trøndere som forteller sin personlige historie. Denne gang er det Geir Yngve Hovde som er hovedgjest, pastor ved Fosen kristne senter. Magne Vik Ravndal er programleder og Ørland gospelkor deltar med sang og musikk i arrangementet.

– Arrangementet i Ørland kirke blir også streamet live og lagt ut som podkast i etterkant, sier kommunikasjonsrådgiver Magne Vik Ravndal i Nidaros bispedømme.

Dette er den tredje live-podkasten bispedømmet arrangerer. De forrige på Stiklestad og Frosta fikk bred medieomtale, og det var et tallrikt publikum. I alt er det produsert 14 episoder av podkasten [«På trua laus»](#).

HØNSEBONDENS HISTORIE

Geir Yngve Hovde hjemme på Hovde Hønseri. Nå er han klar til å fortelle sin livshistorie i Ørland kirke. Foto: Anja Hovde.

Snudde som 16-åring

For bonden på Hovde Hønseri er gudstru en viktig del av livet. Han var 16 år da han bestemte seg for å bli kristen. På den tiden hadde han flere ganger vært med på både tyveri og kriminalitet i hjembygda.

Siden omvendelsen i 1989 har han alltid vært tydelig i vitnesbyrdet og trua. Samtidig har han opplevd at det å være radikal og kompromissløs i en periode førte til store personlige utfordringer.

Geir Yngve Hovde forsyner Fosen med egg, har egen spalte i lokalavisa og er Fosengavens frontfigur. Han har også opplevd krevende utfordringer som har satt preg på livet og trua. Tirsdag 26. september er han hovedperson når Nidaros bispedømmes podkast «På trua laus» sender direkte fra Ørland kirke.

Det er mange som har blitt møtt av bondens brede smil utafør fjøset på Hovde Hønseri. Egg og høner står i sentrum både i produksjonslokalene, i fjøsmalinga og på kjøretøyene på gården.

Bare noen få meter fra Trondheimsfjorden ligger driftsbygningen hvor Geir Yngve Hovde bruker dagen til utstrakt eggproduksjon. Kona Anjas bøker om høna Tuppeline er med på å komplettere engasjementet som heltids hønsebonde.

Alt dette forteller han mer om i Ørland kirke tirsdag 26. september. I møte med programleder Magne Vik Ravndal fra podkasten «På trua laus» vil han ærlig dele erfaringer og livshistorie.

Samtalen blir en del av et arrangement hvor også Ørland gospelkor vil delta. Det lokale koret, hvor hovedpersonen selv er en av sangerne, byr denne kvelden på musikk fra både DDE og Oslo Gospel Choir.

Håper på full kirke

Den direktesendte podkasten i Ørland kirke er en del av en rekke samtaler som Nidaros bispedømme publiserer. Idéen er å presentere livshistorier, tru og erfaring fra hele Trøndelag. Det ligger allerede ute mange episoder av «På trua laus» på de populære podkastappene på nettet.

De tidligere live-sendingen av podkasten har hatt stort publikum i salen.

Programleder Magne Vik Ravndal håper på smekkfullt hus i i Ørland kirke 26. september kl. 19.00.

– Geir Yngve er en jordnær og ærlig ørlending som har en sterk historie å fortelle om hvordan tru kan påvirke liv og hverdag. Jeg gleder meg til å være med som samtalepartner, og håper ørlendingene slutter opp om arrangementet, sier den tidligere NRK-programlederen som i dag jobber med formidling i Nidaros bispedømme.

Fosna-folket og Fosengave

Geir Yngve Hovdes spalte «Målrettet liv» i Fosna-folket har blitt populært lesestoff. Med jevne mellomrom deler hønsebonden sine tanker om liv og tru med fosningene.

Under samtalen i Ørland kirke vil Geir Yngve fortelle om hvordan muligheten til å skrive i lokalavisa opplevdes som et mirakel. Han vil dele sterke tilbakemeldinger han har fått om hvordan tekstene har forandret, påvirket og inspirert lesere over hele Fosen.

Han vil også fortelle om hvordan samarbeidet med lokalavisa har resultert i den årlige innsamlingen «Fosengaven». Hvert år har han og kona ledet et innsamlingsarbeid som har ført til et sterkt lokalt engasjement på Fosen og samlet inn millioner av kroner til hjelpeprosjekt blant de aller fattigste i Afrika og Asia.

Selv har Geir Yngve deltatt i skolearbeid, solgt klemmer på det lokale kjøpesenteret

eller arrangert festkonsert i kulturhuset for å bidra til innsamlingen.

– Vi vet at Fosengaven har bidratt konkret til bedre helse og hverdag for svært mange. Og vi får ofte høre historier om hvordan givergleden på Fosen inspirerer dem som står i hjelpearbeidet, forteller hønsebonden.

Hele historien hans hører du i «På trua laus» i Ørland kirke, tirsdag 26. februar kl. 19.00. Arrangementet er åpent for alle og med gratis inngang.

«På trua laus» med Geir Yngve Hovde

Ørland kirke, tirsdag
26. september kl. 19.00

Bonden fra Hovde Hønseri forteller sin historie om liv og tru og sterke erfaringer i podkasten «På trua laus».

Programleder:
Magne Vik Ravndal,
Nidaros bispedømme
Ørland gospelkor
deltar.
Gratis inngang

Magne Vik Ravndal

*Arrangør: Nidaros
bispedømmeråd*

Magne (52) trekker frem livshistorier funnet kjærligheten på nytt, går i prid

I podkasten «På trua laus» spør Magne Vik Ravndal om livet til folk. Han er usikker på om han ville vært en god gjest i egen pod.

GØRIL PEDERSEN-ENGESVIK OG SEBASTIAN BANG (FOTO) g.pedersen-engesvik@at-2.no

Jeg ville kanskje ikke vært den beste gjesten i min egen podkast, sier han.

Magne Vik Ravndal fra Verdalen er seg tilbake i det mursteinsbelagte møterommet i nybygget ved Erkebispegården i Trondheim, trekker pusten, tenker seg om og følger opp:

- Det har vært mange vendepunkt i livet mitt. Jeg har mistet begge foreldrene mine, jeg har giftet meg, skilt meg og giftet meg på nytt, jeg har fått to barn og valg jeg har tatt har fått konsekvenser for jobb og hvor jeg bor. Kanskje hadde det ikke blitt så ille en podkast-sending likevel, oppsummerer han.

I 2014 forlot verdalingen journalistjobben hos allmennkringkaster NRK. De siste sju årene har han jobbet med kommunikasjon i Nidaros bispedømmeråd. Han angrer ikke på karrierebytte, men har likevel rigget seg slik at han nå kan intervju folk. Gjennom 26 episoder i podkasten «På trua laus» møter han ulike mennesker som snakker om levde liv, gløder og sorg og hva de tror på.

- Det er fint å få bruke erfaringene mine fra NRK. Og jeg har alltid satt pris på møter med mennesker som har en spennende historie å fortelle, sier han.

MAGNE HAR fått full støtte fra biskop Herborg Oline Finset og ledelsen på bispedømmerådets kontor. Ingen har satt begrensninger for hvem han kan møte, eller hva de kan og ikke kan snakke om. Til nå har Magne laget 26 sendinger, og flere av dem har vært direkte med lyd og levende bilder. På Stiklestad satt 200 i salen da verdalingen møtte verdalingen Tor Haugmark, som satte ord på det å miste et barn.

JOURNALIST I BUNN: Gjennom 26 episoder i podkasten «På trua laus» møter han ulike mennesker som snakker om levde liv, gløder og sorg og hva de tror på.

- Personlige historier skaper gjenkjennelse. Og jeg synes det er fint at vi som kirke kan løfte livshistorier som noe viktig og anerkjenne tro som noe mer enn hva vi tenker i kirkelig sammenheng. Også er det jo fint at vi kan ta i bruk en alternativ plattform til gudstjenesten på søndag, i tillegg til at vi kommer oss ut til folk og der de er. Personlige omgivelser er ikke uviktig når folk skal fortelle om eget liv, sier han.

52-ÅRINGEN FØLER han er privilegert som kan se på Nidarosdomen fra kontorvinduet. For ham er katedralen et vitne om kirkens tradisjon, tilstedeværelse og historie i Norge i 1000 år. Selv har han også en tro på en Gud, som har skapt himmel og jord og mennesket i sitt bilde.

- Det er ikke noe krav om at man må ha ei kristen tro for å jobbe i Nidaros bispedømmeråd, men for meg gir det en ekstra mening i det arbeidet som gjøres her, sier han.

Han vokste opp idet han selv beskriver som et trygt kirkelig miljø på Verdalen.

Du snakker om tro i podkasten. Hva tror du på?

- Jeg har tatt med meg troen fra barndommen videre i voksenlivet. Jeg tror på et liv etter døden, en skaper og at evangeliet om Jesus formidler nåde, og i det legger jeg raushet. I min forståelse er Gud noe som er større enn hva vi ser, men også noe som ser det nære og aksepterer meg for den jeg er.

- Hva med tvil?

- Ja, det er ikke i preteritum engang. Jeg har klart fundert på hvem Gud er, hva slags innvirkning han har på livene våre og hva det betyr og be, og hva vi kan forvente av Gud. Med religion kommer også de store og vanskelige spørsmål, som om ondskap og lidelsene i verden er forenlig med at den styres av en kraft som er god. I den tiden vi lever i nå med kriger og konflikter, er det vanskelig å se i sosiale medier uten å få det med seg. Alt jeg ser og tenker på er barna på Gaza.

PODKASTEN TIL Magne har nådd bredt ut. Han har fått mange tilbakemeldinger. Mest ros, men også litt ris.

- Overraskende mange har tatt kontakt og gitt meg positive tilbakemeldinger. Flere sier de kjenner seg igjen i livshistoriene som trekkes fram.

- Hva får du ris for?

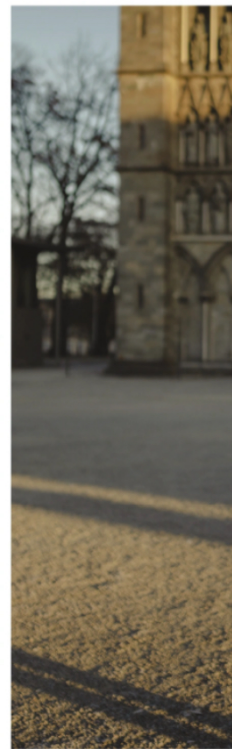
- Det har vært enkelte som ikke har likt temaene som trekkes fram, eller personene vi har invitert til samtale.

I MØNIGHETEN der Magne hører til i Trondheim, er det enkelte som fortsatt mener at homofilt samliv ikke hører hjemme i kirka. Magne ser annerledes på det, og er med når pridetoget kommer til Trøndelag.

- Mange føler seg truet av endringer, mens jeg tenker at en tro og et evangelium som korresponderer med samtida gjør troen sterkere. Selv er jeg skilt og gift på nytt, og man skal ikke gå langt tilbake i tid før gjengifte var et kontroversielt spørsmål i kirka. Jeg tror vi i framtida vil se annerledes på tema som er betennte for kirka i dag, sier Magne.

I FJØR giftet Magne seg i Stiklestad kirke etter at han fant kjærligheten på nytt. Både han og kona har trappet ned til 80 prosent stilling og bruker fredagene til å gå tur eller dra på hytta i Trollheimen. I år blir det også jul med nye tradisjoner.

- Nå blir det mine og dine barn, og vi skal finne noen nye felles tradisjoner. Men mye blir nok også likt, som julegudstjeneste, familieselskap og god mat, sier han.

MANGE STERKE SAMTALER: På Stiklestad kirke.

EU-KONTROLL INKL. INNV. OG UTV. VASK

KR. 1 299,00

Timebestilling : Tlf. 904 19 000 eller paal@adserobil.no

ADSEROBIL AS
www.adserobil.no

Molovegen 10, 7715 Steinkjer
Tlf: 904 19 000
Epost: paal@adserobil.no

ÅPNINGSTIDER
Man - Fre: 08:00 - 16:00
Lørdag: 10:00 - 14:00

i podkast for kirka. Selv har han letog og tror på etter et liv etter døden

estad satt 200 i salen da verdalinen møtte verdalinen Tor Haugmark, som satte ord på det å miste et barn.

SPILLER PÅ LAG!

JULEGAVETIPS!

Gavekort

Verdi-/handlekort i Trønderhallen.
Valgfritt beløp kan legges inn. 1 års gyldighetstid.

Velkommen til oss!

Sjekk www.levangerarena.no

07.10.2024, 11:35

Da sykdommen kom måtte Therese stoppe helt opp - hitra-froya.no

▼ ANNONSE

Nyheter Tips oss Marked Meninger Eiendom Lokalfotballen

MR

Kultur →

Da sykdommen kom måtte Therese stoppe helt opp

Therese Ulvan er hitterværingen som reiste til Hollywood og videre ut i verden med musikken sin. I Dolm Kirke skal hun fortelle sin historie.

Therese kommer til øyriket i mars for å formilde både i sang og historier. FOTO: HARALD ØREN

Tonje Selvåg
tonje.selvag@hitra-froya.no

Oppdatert: torsdag 22. februar 2024 kl. 11:08

Søndag 10. mars forteller hun sin historie fra scenen i Dolm kirke.

07.10.2024, 11:35

Da sykdommen kom måtte Therese stoppe helt opp - hitra-froya.no

Det er en rikholdig reise Therese Ulvan har vært ute på. Australia, Russland, Liverpool og Hollywood er bare noen av stoppestedene på turen med musikken hennes. Hun har samarbeidet med store internasjonale musikknavn, og skrevet låter i ulike livsfaser.

ARTIKKELEN FORTSETTER UNDER ANNONSEN

PROSJEKT - ARBEIDSFOLK - YRKESREISENDE

RIMELIGE UMLEIEHUS OG HYTTER - KLAR TIL UMLEIE!

- ✓ Enheter fra 2-8 soverom
- ✓ Sentralt i Hitra-Frøya-regionen
- ✓ Godt utstyrt og gode fasiliteter
- ✓ Oppreid- sengetøy og håndklær
- ✓ Leie med eller uten måltider

Behøver dere overnatting?
Trykk her - ta kontakt i dag! Tlf 72 44 04 40

Dolmsundet
HOTELL - HITRA

Håper på fullt hus

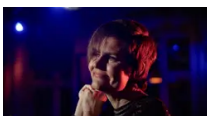
På scenen i Dolm kirke denne mars-søndagen vil hun være gjest i Nidaros bispedømmes podkast «På trua laus». Tidligere NRK-programleder Magne Vik Ravndal leder samtalen. I tillegg til å fortelle, vil hun synge både alene og sammen med vokalgruppa Carpe Diem.

- Vi er veldig glad for at Therese stiller opp til dette og vil benytte Dolm kirke som arena, sier kirkeverge Tom Skare som samarbeider med bispedømmet om dette prosjektet.

Samtalen tas opp og streames på nett, men Ravndal understreker at de ønsker mest mulig publikum i salen. Han håper på fullsatt Dolm kirke denne søndagskvelden.

- «På trua laus» handler om å dele livshistorier fra hele Trøndelag. Vi snakker om opplevelser, erfaringer, tru og tanke. Therese Ulvan har mye spennende på hjertet, det er til inspirasjon for oss alle, sier Magne Vik Ravndal.

LES OGSÅ:

En vet aldri når stoppskiltet kommer: - Er det tvil, så er det ikke noe tvil +

07.10.2024, 11:35

Da sykdommen kom måtte Therese stoppe helt opp - hitra-froya.no

Magne Vik Ravndal leder samtalen i Dolm kirke **FOTO:** AMANDA GERHARDSEN VOLLEN BERRE

ARTIKKELEN FORTSETTER UNDER ANNONSEN

Vil hjelpe andre

Therese Ulvan vokste opp på Sandstad, i en heim der musikk og opplevelser sto sentralt. Trangen til å reise rundt og se verden ble født i familiens hjemmebygde campingbil.

07.10.2024, 11:35

Da sykdommen kom måtte Therese stoppe helt opp - hitra-froya.no

Da musikkreisen tok slutt, endte hun opp i Trøndelag og Trondheim. Da ble Therese plutselig alvorlig syk. Karriéren måtte settes på pause og alt endret seg.

I Dolm kirke vil hun fortelle historia, trua og perspektivene. Nå ønsker hun også å bruke erfaringene til å hjelpe andre i livskriser. Dette er bakgrunnen for tittelen på arrangementet i Dolm kirke: «Lykten gjennom krisen»

- Vi håper flest mulig møter opp når Therese forteller og synger på hjemmebane. Hun har en viktig historie å fortelle. Dette kommer til å bli en helt spesiell kveld. Det er bare å sette av søndag 10. mars, sier Magne Vik Ravndal fra Nidaros bispedømme og kirkeverge Tom Skare på Hitra.

Det er fri inngang og kirka vil være rigget for opptak og ei fin og innholdsrik kveldsstund.

LES OGSÅ:

Therese Ulvan dro til USA, fest på reiselivsmessa og temakveld for stressmestring +

Publisert: torsdag 22. februar 2024 kl. 11:08

Oppdatert: torsdag 22. februar 2024 kl. 11:08

UTFORSK TEMA:

HOLLYWOOD	NIDAROS	HITRA	MUSIKK	TRØNDELAG	TRONDHEIM	LIVERPOOL	NRK
PROGRAMLEDER	SAMARBEID	REISE					

KJØP ANNONSE

Se alle

MELHUS
KOMMUNE

Rekrutteringsstillinger på helg, Hjemmetjenesten

📍 Melhus

[Les mer](#)

Rindal kommune

Fastlege, Rindal legekantor

📍 Rindal

[Les mer](#)

Selbu kommune

Tilkallingsvikar i skole

📍 Selbu

[Les mer](#)

Lignende artikler

Nyheter →

- Mitt mål er å holde mitt bål brennende, og gi flammen videre

– Jeg skiller mellom personlig og privat. Jeg håper bare ikke tårene renner, da blir det vanskelig å synge.

Therese er glad i hunden sin Elvis, som enda bare er en valp, en stor en. **FOTO:** PRIVAT

Tonje Selvåg
tonje.selvag@hitra-froya.no

Oppdatert: lørdag 9. mars 2024 kl. 19:53

Therese Ulvan møter oss på hytta til svigerforeldrene på Ulvøya. Når vi kommer inn er svigerforeldre, ektemann og sønnen på vei ut på tur. Hunden Elvis er også i

07.10.2024, 11:28

- Mitt mål er å holde mitt bål brennende, og gi flammen videre - hitra-froya.no
gangen. Han hopper mot journalisten i stor glede. Før Therese gir en varm klem.

ARTIKKELEN FORTSETTER UNDER ANNONSEN

Catering til alle anledninger

Vi kan levere nydelig mat til enhver anledning til både privat og næring.
Selskap, møtemat eller noe ekstra godt til fredagslunsjen på jobb?

Sett sammen din egen bestilling eller be oss om forslag.

Du kan også handle hos oss alle hverdager i vår åpningstid 07.30-15.00.

SE VÅRE MENYER

Dette er dagen før hun skal opptre i Dolm Kirke.

Forestillingen heter «På Trua Laus». En forestilling der hun både skal fortelle sin livshistorie, samt gjøre et par sanger. - Jeg ønsker å være en lykt for andre, og jeg tror vi er inne i en stille revolusjon.

- Hva mener du med dette?

- Jeg har møtt folk, både taxisjåførere, lærere, og folk på forestillinger som forteller om hva som betyr noe. Jeg tror mange begynner å tenke annerledes nå i disse dager. Jeg merker bare hvordan jeg og min mann prioriterer vår sønn og hjemmet. Dette er verdier vi har med oss fra vår egen barndom, og flere og flere begynner å tenke på hva de ønsker for sitt eget liv. Selv har Therese vært så heldig at hun alltid har følt hun kunne gjøre «hva hun vil», fordi hun mener Norge har et sikkerhetsnett. Dette nettet så hun ikke noe til i de årene hun bodde og jobba i USA.

- Jeg kunne se folk lide, og tenkte mang en gang på hvor heldig vi er i Norge. Det var på den måten godt å flytte hjem.

Øyriket har blitt annerledes

Hjem for Therese er nå i Trondheim, men hun har fortsatt foreldre og barndomshjemmet på Sandstad. Hun mener at det øyriket hun forlot er annerledes enn det hun i dag kommer tilbake til, for eksempel på ferie, eller når hun holder konserter her ute.

ARTIKKELEN FORTSETTER UNDER ANNONSEN

07.10.2024, 11:28

- Mitt mål er å holde mitt bål brennende, og gi flammen videre - hitra-froya.no

– Øyriket har blitt mer internasjonalt, og jeg merker at det er større sosial aksept for å være den du er. Det liker jeg.

Therese lader opp på Ulvøya før forestilling i Dolm kirke søndag. **FOTO:** PRIVAT

En rød tråd gjennom det hele

Nå skal hun gjøre en litt annerledes opptreden enn den de fleste kjenner henne for, men for Therese så er ikke dette så veldig annerledes.

– Det å kombinere budskap, fortelling og sang har jeg gjort i Russland, med Joralf, og i hjertemøteturneen min, og jammen har jeg møtt mange fine folk. Det at jeg nå skal dele livshistorien min i Dolm Kirke og synge er på en måte ikke så annerledes enn disse tidligere arrangementene. Det eneste er at nå er jeg kun gjest.

Hun roser Tom Skare for arbeidet han har gjort og lagt ned i dette, og selv er hun bevisst på hva en slik kveld og arrangement betyr for henne.

– Mitt mål er å holde mitt bål brennende, og gi flammen videre til andre.

Hun forteller at hun ikke kan styre om folk blir inspirert eller mener at opptreden er uinteressant, men hun tror at de som kommer, kommer for en grunn, og at de da får noe ut av det.

Personlig vs. privat

– *Nå skal du holde en opptreden i hjemlige trakter med personlig innhold, er det utfordrende?*

– Jeg skiller mellom personlig og privat. Jeg håper bare ikke tårene renner, da det da blir vanskelig å synge, sier Therese og smiler og ler.

For i løpet av opptreden vil Therese komme inn på livets nedturer, og kriser.

Kriser betyr egentlig muligheter forteller hun oss kjapt og kommer inn på en personlig historie.

– Jeg ble en gang dumpet på Hopsjøbrygga av en fyr, og jeg endte etterpå opp med å skrive en låt. Denne ble så kåret til best female singer songwriter of the year i Los Angeles women in music. Hadde jeg ikke opplevd det bruddet hadde ikke sangen blitt skrevet, så der ser du. Kriser blir til muligheter.

Seer- og lyttertall «På trua laus» 2023 - september 2024

(Kilde: Acast, Soundcloud, Apple, Vimeo, Youtube, facebook)

Episode (gjest og tittel)	Lyttertall	Seertall	Publikum i salen
SESONG 1, VÅR 2023			
1. Siri Wahl-Olsen: God nok til slutt	925		
2. Erlend Indergaard: Bilstereo fra himmelen	611	524 (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	
3. Kjartan Bergslid: Hekta på stillhet	892		
4. Sr. Hanne-Maria: I oldefars spor	795		
5. Tor Haugmark: I latter og sorg. (LIVE fra Stiklestad Nasjonale kultursenter)	623	994	Ca. 200
6. Steinar Larsen: Gitaren i domene	465		
7. Siri Helene Erland: Bønn og brødsriver	581	210 (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	
8. Per Audun Letnes: Berget av pappas øks	594		
9. Christina Ludvigsen: Maleri og mirakel	761		
10. Oddny Furunes Gumaer: Hjelperen fra Frosta (LIVE fra Frosta kirke)	776	567 (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	Ca. 150
11. Leon Bafondoko: I maktens spill	590		
SESONG 2, HØST 2023			
12. Sissel Fløttum: Den trassige trua	748		
13. Ingrid Bergstrøm: Så som i himmelen	779	664 (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	
14. Anne Grete Kjølsvik: Facebook og fargestifter	784		
15. Einar Vegge: Tankefull i tursko	367		
16. Geir Yngve Hovde: Hønsebøndens historie (LIVE fra Ørland kirke)	544	600	Ca. 150

		(I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	
17. Torodd Wigum: Sniksymfoni	407		
18. Karim Tahir: Flyktet på vannscooter	281		
19. Øyvind og Rønnaug Løvrød: En helt ny retning	484	1398 (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	
20. Anne-Gitte Stenhaug: Kalt til Afrika	597		
21. Inge Johnsen: Måltidets mester	664		
22. Thomas Brøndbo: Pub og kirkerom	428	568 (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	
23. Elin Kyseth: Omsorgens offiser	498		
24. Klas Martin Sundelin: Humanist på løpesko	480		
25. Arnfinn Strømmevold: Bergstadens trubadur (LIVE fra Bergstaden Hotell, Røros)	312	600 (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	Ca. 50
26. Sofie Hopshaug Bakke: Kjemper for kirka	603		
SESONG 3, VÅR 2024			
27. Marte Steinholt: Størst av alt er kjærligheten	459	398 (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	
28. Ola By Rise: Guddmedaljer og store tap	624		
29. Paul Benikk Jåma: Tru i to kulturer	543		
30. Ann-Eli Wiik: Tragedien og trua	2463		
31. Therese Ulvan: Lykten gjennom krisa	604	1515 Facebook: 11000 visninger (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	Ca. 150

32. Odd Anders With: Lyset i sykesenga	770		
33. Ingar Bratseth-Kiplesund: Da norgesrekorden..	530		
34. Tormod Leithe: Stillhetens havn	689	300 (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	
35. Magnhild Kristoffersen: Et liv i omsorg	626		
36. Erik Varden: Symfonien som forandret alt	1072		
37. Grete Storbæk Eriksen: Tonen fra Trysil	1009	3343 Facebook: 12 000 visninger (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	Ca. 300
SESONG 4, HØST 2024			
38. Siri Sunde: Mellom kirken og kjærligheten	437	111 (I tillegg kommer seere fra Trønder-TV)	Ca. 300
39. Petter Myhr: Ny dag. Ny nåde	576		
40. Ingrid Vad Nilsen: Styre mindre. Velsigne mer	409		
41. Sigrid Rege Gårdsvoll: Trump, trua og makta	215		
42. Harald Stanghelle: Farlig fritenker	395		
43. Ingeborg Senneset: Kommentatorens kamp	318		
44. Harald Hegstad: Konservativ og nytenkende	379		
45. Sandra Karine Iversen: Rom for tvil og lidelse	344		
46. Frank Øren: Skråninga som forandret livet	382		
SUM	28433	11792	1300

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aud Kristin S. Aasen	112	24/02231-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
45/24	Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	05.11.2024

Saksordfører: *Gunnar Winther*

Andre gangs drøfting om virksomheten 2025

Vedlegg:

Strategi Dnk. Mer himmel på jord - vedtatt versjon

Bærekraftsmålene og Dnk

Utfordringsbildet 2024 Dnk

Vennlig, viktig, modig, dyktig 2019

Innkalling til dialogmøte mellom representanter for soknet og bispedømmerådet

Saksorientering

Det vises til drøfting i bispedømmerådsmøte 10.09.24 og ønsket om å fortsette drøftingen på møtet 05.11.24. Bispedømmerådets strategiske og overordnede signaler vil være viktige for administrasjonens utarbeidelse av planer og budsjett for 2025.

Virksomhetsplan 2025 – grunnlag og særpreg

Administrasjonen vil utarbeide en overordna plan for virksomheten 2025. Denne planen vil ta utgangspunkt i Den norske kirkes strategi for 2022-2029. Ved å være kirke for den enkelte, kirke i samfunnet og kirke som organisasjon, skal Den norske kirke åpne rom for tro, være der livet leves og være mer for flere. (Se vedlegg: Strategi Dnk)

Det er også viktig å synliggjøre at vi er i en global sammenheng der vi skal være gode bidragsytere som strekker oss mot FN`s bærekraftsmål. Kirkas budskap, verdigrunnlag og ressurser gir et unikt utgangspunkt for å bidra til å nå bærekraftsmålene. Kirkerådet har laget et dokument som bekrefter sammenhengen mellom Dnk og bærekraftsmålene. (Se vedlegg: Bærekraftsmålene og Dnk).

Å være administrasjon til bispedømmerådet og biskoper innbefatter en del lovpålagte forvaltningsoppgaver, oppgaver knyttet til kirkeordning og arbeidsgiveransvaret, faglig støtteorgan og oppgaver grunnet biskopens tilsyn.

Bispedømmerådet har også ansvar for å følge opp ulike vedtak på Kirkemøtet og i Kirkerådet, samt til enhver tid gjeldende nasjonale føringer og satsninger. På nasjonalt nivå utarbeides det planer og verktøy som legger til rette for virksomheten regionalt og lokalt. I 2025 vil dette blant annet være ny Plan for kirkelig undervisning og læring, som erstatter Trosopplæringsplanen, og plan-, strategi- og rapporteringsverktøyet Kirka Vår, som synliggjør lokal virksomhet, stimulerer til tverrfaglig samarbeid, og forenkler rapporteringen.

Kirkens budskap taler inn i vår verden og vår hverdag. I en tid med mye motløshet, oppfordrer det kristne budskapet til handling, globalt, regionalt og lokalt.

Dnk skal være en landsdekkende folkekirke, og medlemsundersøkelsen (høst 2023) bekrefter folks positive holdning til Dnk. 95% av medlemmene mener at kirka er samfunnsnyttig, 82% er glad for at kirken er der for dem som trenger den, over 75% sier at kirka er en viktig møteplass ved kriser og ulykker, over 50% sier at kirkebygget har stor betydning for dem, og flere enn 7 av 10 mener det er viktig at kommunen vedlikeholder kirkebyggene.

Samtidig viser statistikk og medlemstall hovedsakelig en nedadgående kurve. Det er også forventet at Dnk's økonomiske situasjon vil bli mer krevende i tiden som kommer. Kirkemøtet 2023 vedtok at rDNK skal være arbeidsgiver for prester og administrative ansatte i bispedømmeråd og kirkeråd, mens andre kirkelige ansatte skal være ansatt i lokalt kirkelig fellesråd. Vi utfordres til styrke samhandling og samledelse, på alle nivå. Det er naturlig å tenke at godt arbeidsgiveri styrker rekruttering og beholder kirkelig ansatte. Mangfoldserklæringen, PUU-stillinger (prest under utdanning) og et inkluderende arbeidsmiljø ønskes videreføres. Utfordringsbildet 2024 løfter frem flere aktuelle anliggender. (Se vedlegg: Utfordringsbildet 2024.)

Det er også naturlig å tenke at Nidaros bispedømmeråd har noen særskilte forpliktelser, knyttet til vår særegenhet. Disse kan være: Pilegrimsarbeid, sørsamisk kirkeliv og arbeidet med nasjonaljubileet 2030. Hvordan kan dette synliggjøres?

Kirken utfordres til å jobbe strategisk og langsiktig. Hvordan skal vi være kirke i tiden som kommer? Hva er våre viktigste oppgaver som trossamfunn og som relevant aktør i sivilsamfunnet? Hvordan kan ansatte, folkevalgte, frivillige og medlemmer skape «Mer himmel på jord»? Hvordan kan organisasjonsutviklingen i Dnk føre til større utnyttelse av våre samlede ressurser, og legge til rette for best mulig ledelse og arbeidsmiljø?

Handlingsrom

Å være ett trossamfunn, og samtidig 350 organisasjonsmessige enheter, utfordrer kirka til å ta organisasjonsutvikling på alvor. Hvordan kan vi fremstå som en organisasjon, og samtidig styrke lokal myndighet? Er det mulig å utvikle samledelse og felles organisasjonskultur, som styrker vår identitet og går i samme retning?

Bispedømmerådet er bispedømmets øverste folkevalgte organ, og har mandat til å gjøre strategisk arbeid og prioriteringer på vegne av hele bispedømmet. Det er samtidig riktig å presisere at en virksomhetsplan kun forplikter administrasjonens virksomhet og prostenes virksomhet i de respektive prostiene. Det enkelte fellesråd og menighetsråd vedtar sine egne planer. I hvor stor grad de ulike rådene forholder seg til bispedømmerådets strategi og plan, er opp til hvert enkelt råd.

Det er vesentlig å tydeliggjøre at bispedømmerådets «frie handlingsrom», i hovedsak handler om det resterende handlingsrommet utenom alle lovpålagte oppgaver.

Bispedømmerådet har mulighet til å løfte frem noen satsingsområder. Forrige bispedømmeråd vedtok 4 satsingsområder:

1. Rekruttering
2. Unge voksne
3. Diakonalt arbeid
4. Dialog og kommunikasjon

Rekruttering er stadig ferskvare og krever en jevn kontinuerlig satsing. Medlemsundersøkelsen og kirkelig statistikk bekrefter behovet for å videreføre satsing blant ungdom og unge voksne. Diakoni er «evangeliet i handling» – en måte å være kirke på som verdsettes i møte med folk i ulike livssituasjoner og kommuniserer med bevilgende myndigheter. For virksomhetens kommunikasjonsarbeid, inkludert podkast, vises det til egen sak. Kommunikasjonsarbeidet vil være en del av virksomhetsplan som skal vedtas 09.12.24.

Hvordan vil Nidaros bispedømmeråd benytte sitt handlingsrom? Hvordan kan bispedømmerådet styrke samhandling med soknets organer? Hvordan kan bispedømmerådet inspirere og dyktiggjøre virksomheten regionalt og lokalt?

For å nå våre mål, må vi fortsatt fremstå: Vennlig, viktig, modig og dyktig (jfr strategidokumentet 2019, se vedlegg)

Forslag til vedtak

Stiftsdirektør bes ta med innspill og føringer fra drøftingen til videre arbeid med virksomhetsplan og budsjett 2025.

Mer himmel på jord

Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	 Kirken åpner rom for tro	 Kirken er der livet leves	 Kirken er mer for flere
 Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
 Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene, – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
 Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

DEN NORSKE KIRKE

Ingen skal utelates:

Den norske kirke og bærekraftsmålene

Kampen for fred, rettferdighet og vern om skaperverket er på ingen måte ny, verken for kirken eller i samfunnet. Samtidig: aldri før har verdens stater har blitt enige om så omfattende mål som bærekraftsmålene¹ og en så ambisiøs visjon som Ingen skal utelates.² Kirkens budskap, verdigrunnlag og ressurser gir et unikt utgangspunkt for å bidra til bærekraftsmålene.

Eksempler på kirkens bidrag til bærekraftsmålene:

Kirkens tilstedeværelse gjennom fellesskap, samtaletjeneste, sorgarbeid og omsorg bidrar til folkehelsen og forebygger ensomhet og psykiske lidelser.

Kirken tilbyr inkluderende fellesskap der barn og unge blir sett og hørt. Menigheter og kirkens organisasjoner lærer barn og unge om rettigheter og demokrati.

Kirkens sosiale arbeid og barne- og ungdomsarbeid skaper fellesskap. Det forebygger utenforskap og bidrar til å hindre at fattigdom går i arv.

Kirken tilbyr inkluderende arenaer i lokalsamfunnet, og kirken bidrar til å sikre kulturarv.

Kirkens barne- og ungdomsarbeid gir opplæring i likeverd og menneskerettigheter, vern om skaperverket og bærekraftig utvikling.

Omkring 400 Grønne menigheter har forpliktet seg til systematisk arbeid for mer bærekraftig drift og utvikling i alt arbeid.

Kirken samarbeider med organisasjoner over hele verden og er plassert strategisk for å nå sårbare mennesker, i hverdag og krise. Slik står Den norske kirke sammen med en rekke kristne organisasjoner for å bekjempe fattigdom, ulikhet og klimaendringer.

40.000 bøssebærere fra menighetene mobiliseres årlig til å samle inn penger til Kirkens Nødhjelps fasteksjon og dermed bidra til å utrydde fattigdom.

1 <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

2 <http://xn--brekraftsboka-3fb.no/>

DEN NORSKE KIRKE

Utfordringsbildet 2024

Kirkemøtet 2024

Den norske kirke er bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende

Kirkens budskap bærer

Det er kveld, første påskedag. Johannes forteller om at disiplene var redde og hadde stengt dørene.

«Da kom Jesus; han sto midt iblant dem og sa: «Fred være med dere!» Og da han hadde sagt det, viste han dem sine hender og sin side. Disiplene ble glade da de så Herren. Igjen sa Jesus til dem: «Fred være med dere! Som Far har sendt meg, sender jeg dere.» (Johannes 20,19b-21).

Ordene taler inn i vår verden og vår hverdag. Vi bekymrer oss for klima, krig og kriser som kommer stadig nærmere. Mange kjenner uro og utrygghet for seg selv og sine nærmeste. Bekymring og omsorg er knyttet sammen. Jesus sier like fullt: «Fred være med dere» og sender oss ut i tjeneste for verden.

Kirken har et budskap som bærer både i gode og onde dager.

Det kristne budskapet oppfordrer til handling og ikke til motløshet. Kirken skal være både en håpsbevegelse og en stemme for fellesskap, fred og rettferdighet midt i en verden som preges av flere kriser samtidig. Unge forteller at de mister håpet om at ting kan bli bedre. Det globale fellesskapet viser manglende evne og vilje til å stoppe klimaendringene. Kriger og mennesker på flukt preger også våre egne nærområder. Digitale nyvinninger og kunstig intelligens omtales ikke bare som nyttige hjelpemidler, men som en mulig trussel mot menneskeheten.

Det siste året har i enda sterkere grad befestet at vi lever i en krisetid. Terrorangrepet i Israel 7. oktober i fjor og den påfølgende krigen i Gaza har på nytt kastet Midt-Østen ut i konflikt med uoverskuelige konsekvenser. Også vi, som har levd i et fredelig hjørne av verden, står i en ny situasjon. Vi er vant til å planlegge og ha kontroll. Nå vet vi ikke lenger hva som ligger foran. Statsledere snakker om krig som en mulighet også i vår del av verden. Inn i denne situasjonen er kirken kalt til å være lys og salt.

Kirken i samfunnet

Som følge av endringene i samfunnet, har også Den norske kirke økt arbeidet innen sikkerhet og beredskap. Det er særlig arbeidet med planer for uønskede hendelser og etablering av kontakt med departement, forsvaret, direktorater og etater som det er naturlig for kirken å samarbeide med.

«Motvirker utenforskap»

Totalberedskapskommisjonen leverte i 2023 rapporten «Nå er det alvor – Rustet for en usikker fremtid» (NOU 2023:17). Beredskap kan ikke lenger bare være en sak for det offentlige. For å bygge en robust beredskap må det offentlige, næringsliv og sivilsamfunn samarbeide og samhandle. De anbefaler å arbeide mer med hvordan trossamfunn kan bidra i psykososial oppfølging.

Det er også behov for aktører i sivilsamfunnet som kan bidra til å bygge demokratisk motstandskraft og verne om menneskerettigheter og nestekjærlighet. Den norske kirke kan bidra på dette feltet og det er et aktivt samarbeid med diakoniorganisasjoner gjennom det nyopprettede Samarbeidsrådet for diakoni. Kirken er allerede en del av beredskapen ved ulykker og hendelser i lokalsamfunn. Ofte deltar en prest i det kommunale kriseteamet. Kirker åpnes, og folk samles når brå død inntreffer. Prester formidler dødsbudskap på vegne av politiet. Alt dette må vi fortsette med, og det er høyt verdsatt av våre samarbeidspartnere.

Skal de samlede ressursene brukes best, må kirkens ressurser inkluderes i planlegging og øvelser. Vi har nå et tett samarbeid med folkekirkene i Finland og Sverige for å lære av og støtte hverandre.

«Fremmer verdier»

God beredskap handler også om å forkynne trøst og håp med både hender og ord. Vi ser flere diakonale utfordringer i samfunnet enn noen gang. Kirken formidler budskapet som bærer midt i krise og uro, tilbyr åpne rom for ro, trygghet og håp og har en plass i arbeidet for et bedre og tryggere samfunn. Vi inviterer til fellesskap, en hånd å holde i eller en å snakke med.

En mer utrygg verden utfordrer alle ansatte og frivillige i kirken. Vi må forberede oss på å kunne håndtere det uforutsigbare og møte situasjoner vi ikke kjenner. Vårt sterkeste våpen er sprengkraften i det kristne budskapet og våge å være tydelig til stede med det. Oppdraget vårt er å være en frimodig kirke, midt i verden.

«Bygger et godt samfunn for alle»

I medlemsundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2023, sier 95% av medlemmene at de synes kirken er samfunnsnyttig. 82% er glad for at kirken er der for dem som trenger den, og 75 % mener at Den norske kirke er en viktig møteplass ved kriser og ulykker. Over halvparten av alle medlemmer sier at kirkebygget har stor betydning for dem, og flere enn sju av 10 mener det er viktig at kommunen vedlikeholder kirkebyggene. Kirkebyggene signaliserer tilhørighet og identitet og de er en viktig bro mellom Gud og mennesker.

Å opprettholde kirkens infrastruktur med en folkekirke som er til stede med bygninger og kvalifisert personell over hele landet, er viktigere enn noen gang. Kirken trenger en forutsigbar finansiering for å kunne opprettholde det samme tilbudet som i dag.

Flere partier melder ønske om betydelige kutt i finansieringen av trossamfunn. Allerede nå ser vi hvordan økte pensjonskostnader truer den stabile driften av folkekirken.

Grunnloven skal sikre den landsdekkende folkekirken og en likebehandling av andre tros- og livssynssamfunn. Uroen rundt finansiering knytter seg bl.a. til at andre tros- og livssynssamfunn får økte bevilgninger pr. medlem når medlemstallet i Den norske kirke går ned. Det kan også diskuteres om dagens grensesnitt mellom kommunal og statlig bevilgning er funksjonell når vi skal legge til rette for gode arbeidsvilkår for alle ansatte og sikre digitale fellesløsninger med mer. Staten er villig til å gå rettens vei for å nekte trossamfunn støtte dersom de ikke støtter opp om fellesverdier i samfunnet. Dette rammer ikke Den norske kirke, men bidrar til å sette den statlige finansieringen i spill. Med en mer labil finansieringsordning, trues folkekirkens landsdekkende tilstedeværelse i en tid der det er viktig med institusjoner som skaper tilhørighet og tilknytning og som holder fram de kristne felleskapsverdiene som bærer vårt samfunn.

«Utforsker nye måter å være kirke på»

Kirken plikter på sin side å få mest mulig ut av midlene den har til rådighet. Vi må tenke strategisk og langsiktig, vi må våge å tenke nytt og spørre oss selv om dagens ressursfordeling er riktig. Økt mobilitet, innvandring og sekularisering gir helt nye rammer for å være en misjonerende folkekirke. Kirkens egen evne og vilje til endring er også en viktig faktor. Vi trenger fornyelse for å møte nye behov hos både medlemmer og innbyggere. En ny plan for undervisning og læring gir nye rammer for et helhetlig undervisningsoppdrag der både barn, unge og voksne er målgrupper. Kristendomskunnskap er en viktig forutsetning for en fortsatt folkekirke. Derfor må vi tenke nytt rundt undervisning og læring slik at vi når bredest mulig ut blant medlemmer og interesserte.

SSB-tall for 2023 viser at kirken når lengst når godt lokalt arbeid og nasjonale kampanjer spiller på lag. Dette innebærer en «standardisering» som kan være helt nødvendig for å lykkes. Mange menigheter blir for små til å nå bredt ut med informasjon. Vi tror ofte at «alle» vet at kirken er åpen for både dåp og vielser hele året. Likevel sier folk som kommer til drop

in dåp- og vigsel, at de gjennom annonser forsto at dette var mulig for dem. Samhandling innebærer at det lokale selvstyret til å velge dag og tid blir mindre, men effekten totalt sett blir mye bedre. Når vi klarer å bryte lydturen i media og komme fram med de gode fortellingene, gir det positiv oppmerksomhet rundt kirkens tilbud. Derfor er kirken er på sitt aller beste når vi samhandler om gode løsninger. Samarbeidet om Kirkens Nødhjelps fasteaksjon og menighetenes misjonsavtaler er gode eksempler på samhandling mellom kirke og organisasjoner som gjør at vi spiller hverandre gode.

Den geografisk inndelte kirken har tjent oss godt. Nå tyder mye på at dette fungerer bedre i bygde-Norge enn i byene. Kirken mister flest medlemmer i byene. Da må vi spørre om vi fortsatt skal bruke mest penger der det bor færrest? Eller om den geografisk inndelte kirken er den eneste mulige i byer der det også er andre muligheter?

Kirken må ta de synkende tallene på alvor. Synkende medlemstall skyldes hovedsakelig at færre spedbarn døpes og få innvandrere blir medlem i Den norske kirke. Samtidig blir kirkens medlemsmasse stadig eldre, i større grad enn i befolkningen ellers, og vi mister stadig flere medlemmer under 40.

Dersom Helge Brunborgs fremskrivning av Den norske kirkes medlemstall fra 2019 slår til, vil antall medlemmer i løpet av de neste 15 årene synke fra 3,7 millioner i 2018 til 3,3 millioner i 2039. Teologisk sett er det ingenting i veien for at vi fortsatt kan være folkekirke. Men det reiser spørsmål om staten fortsatt vil behandle oss som det og opprettholde en folkekirkefinansiering. Dette er vanskelige og viktige strategiske utfordringer som må adresseres.

Kirken som organisasjon

Kirkemøtet i 2023 ga ny retning til arbeidet med organisasjonsutvikling i kirken. Det skal fortsatt være en nasjonal arbeidsgiver for prester og ansatte i kirkeråd og bispedømmeråd og lokale arbeidsgivere for alle andre ansatte lokalt. Det videre arbeidet med organisasjonsutvikling handler om å skape en felles kultur, utnytte våre samlede ressurser best mulig og legge til rette for best mulig ledelse og arbeidsmiljø for alle ansatte.

«Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke»

Den norske kirke er ett trossamfunn, delt opp i 350 organisasjonsmessige enheter. Dette er de ytre rammene og målet er at vi skal ha et overordnet sammen-perspektiv: Tenke og planlegge sammen, se alle stillinger lokalt sammen og ikke minst samles rundt et felles oppdrag som skal løses. For å få til dette er en god samhandlingskultur vel så viktig som selve strukturen. I offentligheten er det etterlatte inntrykket av kirken ofte at den spriker i mange retninger og at vi er uenige om mye. Da skygger vi for det oppdraget vi er satt til å forvalte. Vi har behov for en god uenighetskultur som gjør det mulig å ha dialog og debatt i interne kanaler i stedet for riksmedia. Utad har vi mye å tjene på å stå sammen om oppdraget hvis nye mennesker skal finne veien til tro og fellesskap. For å få til dette, gjenstår et arbeid med å skape de interne kanalene for diskusjon.

Vi har også behov for verktøy for mer samstyring og ledelse, økt samhandling og samarbeid på tvers av geografi, strukturer og ulike profesjoner. Dette kan blant annet være ulike fellesløsninger innenfor digitalisering, HR og lønn og regnskap. Digitalisering handler ikke først og fremst om mer teknologi, men om å kunne nå ut til flere. Fellesløsninger kan også bidra til at Den norske kirke fremstår gjenkjennelig over hele landet for både medlemmer, ansatte, valgte og frivillige.

Hele dette arbeidet har hatt et stort løft de senere årene. Det har vært satset mer på økt samarbeid i hele organisasjonen, der involvering, forankring og felles forpliktelser har stått i fokus. Flere felles ordninger, samarbeidsmodeller og avtaler har sikret godt samspill. Et godt eksempel er samstyringsmodellen som ble opprettet for å ivareta samordning, forankring og strategi for digitaliseringsarbeidet. Modellen bygger på et felles og forpliktende samarbeid mellom fellesråd, Kirkerådet og KA, og den gode erfaringen med denne arbeidsformen ønskes nå overført til flere områder.

Kirken oppfattes av folk flest mer som en samfunnsinstitusjon, enn en organisasjon. Organisasjon og organisering må likevel fungere for at institusjonen skal holde seg levende og aktiv. Alle organisasjoner som slutter å endre seg, stivner. Derfor må vi forandre for å bevare, og for å kunne møte folks behov og leve opp til folkekirkens visjon om mer himmel på jord.

«Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende folkekirke»

God organisasjonsutvikling skjer ikke uten den enkelte medarbeider.

Medarbeiderundersøkelser viser at kirken er velsignet med svært engasjerte ansatte, faktisk enda mer enn andre virksomheter. 95 prosent opplever arbeidet som meningsfullt og flertallet sier de får brukt sin kompetanse og kunnskap. Kirkens ansatte er også tydelige på at de gjerne yter en ekstra innsats når det trengs.

Dette er godt nytt for kirkens ledere, og et viktig verktøy for å beholde og rekruttere. En organisasjon i utvikling er helt avhengig av dyktige ledere. Den norske kirke skal forvente å ha ledere og medarbeidere på alle nivå som ønsker å utvikle seg og som får mulighet til det. Den enkelte ansatte, uavhengig av arbeidsgiver, skal også kunne forvente tilbud om ulike kurs og etterutdanningsløp, tilpasset ulike yrkesgruppers behov. Først med dette på plass har kirken attraktive arbeidsgivere med kompetanse til å levere godt på samfunnets og folks forventninger.

Godt arbeidsgiveri styrker også rekrutteringen. Skal rekrutteringen til kirkelig tjeneste styrkes, må vi tenke mer på hvem som skal jobbe i kirken om ti år enn hvem som skal preke og spille førstkommande søndag. Dette må bli en dugnad for hele kirken dersom vi skal lykkes. Nye medarbeidere vokser opp i menigheter over hele landet og den viktigste rekrutteringen skjer der.

Kirken skal delta i inkluderingsdugnaden på mange områder. Det handler om å åpne våre arbeidsplasser for mennesker med funksjonsnedsettelse. Og det handler om å gi plass til mennesker med ulik bakgrunn og kompetanse. Kanskje kan det å ansette flere med en annen kulturell og språklig bakgrunn bidra positivt til evangelisering og menighetsbygging i Den norske kirke.

I løpet av 2023 leveres to utredninger om organiseringen av samisk og kvensk kirkeliv i Den norske kirke. Et velfungerende demokrati kan måles på hvordan minoriteter ivaretas. Her er det nye mulighetsrom å gå inn i.

Kirke for den enkelte

Kirken har i to tusen år vært til stede der livet leves, som det viktigste samlingspunktet for folk i glede og sorg. En stor kulturarv er forvaltet gjennom generasjoner. Den norske kirke skal ta vare på denne kulturarven. Det er en enorm oppgave, som både handler om å ta vare på kirkebyggene for generasjonene som kommer, og om folkekirkens fremtid.

Arbeidet med kirkebevaring skal skje gjennom et program som eies sammen med Riksantikvaren og KA. Å sikre kulturarven handler om identitet og tilhørighet, og sørge for at kirker i hele landet fortsatt skal være levende bygg som brukes av dem som bor der, samtidig som de skal formidle sin rike historie, kunst og kulturuttrykk.

«Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser»

Kirken, både som bygg og som trossamfunn, skal være åpen og inkluderende for alle, uavhengig av kjønn, legning, etnisitet eller funksjonsnivå. Den norske kirke har arbeidet stadig systematisk med likestilling, inkludering og mangfold, blant annet ved å øke egen kunnskap gjennom undersøkelser, arrangere fagdager og samlinger og utvikle kurs og annet

materiell for å øke kunnskap og kompetanse blant ansatte, valgte og frivillige. Kirken har fortsatt enn jobb å gjøre på dette feltet.

I fjor leverte Sannhets- og forsoningskommisjonen sin rapport om fornorskningspolitikk og urett mot samer, kvener/norskfinner og skogfinner. Den peker også på kirkens rolle i urett som er begått mot disse gruppene. Hvis vi skal være en troverdig folkekirke, må vi erkjenne urett og skape møteplasser for forsoning.

Kirken er mer for flere

De siste årene har kirkens tall hovedsakelig pekt nedover. Tallene for babysang og ulike former for familiesamlinger inkludert middag, viser økende oppslutning. I fjor ble det også registrert 30.000 sjelesorgsamtaler i tillegg til alle de som gjennomføres av prester og diakoner i institusjoner. Selv om det er forholdsvis stabil oppslutning om de kirkelige handlingene, har antall gudstjenestedeltakere, særlig på søndager gått mye tilbake. Gudstjenesten er menighetens felles samlingssted og et pulsslag i alle menigheter. Vi må utforske hva som bidrar til å trekke tallene ned og hva som skal til for å få økt deltakelse. Medlemsundersøkelsen i 2023 viser at fire av 10 av kirkens medlemmer ikke har god kjennskap til kirkens tilbud og det er også nedgang i tallet på medlemmer som er positive til kirken, i forhold til forrige undersøkelse i 2021.

Fallende tall kan møtes med resignasjon og stille aksept. Det er lett å peke på relevante årsaker, som sekularisering og privatisering av tro og et mer multikulturelt samfunn. Det er positivt at flere enn åtte av ti av de spurte i medlemsundersøkelsen er enige i påstanden om at «Jeg er glad kirken er der når folk trenger den». Kirken skal være et sted for håp og trøst. Og kirken ønsker alltid å nå enda lengre ut med et livgivende budskap om frelse.

En kirke uten oppslutning er ingen folkekirke. Derfor er det viktig å holde fast på vårt felles oppdrag som gir liv til engasjement og glød for å få stadig flere med.

Mer himmel på jord

Vi vet ikke hva som ligger foran. Verken kirken, samfunnet eller enkeltmennesket vet hva som venter. Vi må mer enn noen gang leve med det uforutsigbare. Midt i dette sender Jesus sine medarbeidere ut i tjeneste for verden, i tillit til at kirkens budskap bærer. Det er et enkelt, men likevel så vanskelig budskap: Budskapet om fred.

Frykt kan gjøre at vi trekker oss tilbake og stenger dørene. I stedet sendes vi ut fra våre lukkede rom og kontorer. Ut for å møte mennesker og skaperverket. Ut for å dele tro og tjene andre. Budskapet kirken forvalter er svimlende stort og oppdraget mye større enn hver av oss kan makte.

Da kan vi stole på at ingen bærer alene. Kirken er et fellesskap på tvers av alle skillelinjer. Vi samles om ordet, om brødet og vinen, og hver gang avsluttes det med ordene: «Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred». Det er en velsignelse til hver av oss og til verden.

VENNLIG VIKTIG MODIG DYKTIG

Nidaros bispedømme

Nidaros bispedømme skal realisere
Den norske kirkes visjon:

**«Mer himmel på jorda –
Kirken vitner i ord og gjerning om
frelse, frihet og håp i Jesus Kristus
ved å være bekjennende, åpen,
tjenende og misjonerende.»**

Nidaros bispedømme vil fremme en
arbeidskultur som øker oppslutningen
om kirkelig arbeid og aktivitet.

Vi kaller ambisjonen «+ 1»

Nidaros bispedømme vil fremstå som
en **Vennlig, Viktig, Modig og Dyktig**
organisasjon både innad og utad.

Vennlig
Viktig
Modig
Dyktig

+1

VENNLIG

Det betyr smidig, fleksibel og imøtekommende i omgang med alle som henvender seg til kirken i Nidaros. Vårt arbeid skal preges av den nåde som Bibelen forkynner.

Vennlig
Viktig
Modig
Dyktig

+1

Vennlig
Viktig
Modig
Dyktig

+1

VIKTIG

En relevant, engasjert og omsorgsfull kirke som tar samfunnsansvar, engasjerer seg i lokalsamfunnet og bidrar i politiske og sosiale utfordringer.

Det betyr også en kirke som forvalter ord og sakrament slik at det blir nært og viktig for folk.

MODIG

Uredd og oppfinnsomt skal vi utforske og eksperimentere med egne arbeidsformer. Kirken har et spesielt oppdrag overfor fattige og marginaliserte og må våge motkultur når det er behov for det. Det betyr også modig og tydelig formidling av evangeliet.

Vennlig
Viktig
Modig
Dyktig

+1

DYKTIG

En kirke som er kvalitetsbevisst og kompetent, som er i stand til å evaluere eget arbeid og som er oppdatert, nyskapende og etterrettelig. Kirken skal forvalte sitt oppdrag som bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende med målrettet innsats.

Vennlig
Viktig
Modig
Dyktig

+1

Vennlig
Viktig
Modig
Dyktig

From: "Steinar Skomedal"
Sent: Mon, 28 Oct 2024 10:14:52 +0100
To: "Marianne Bredesen" <MB877@kirken.no>
Subject: VS: Innkalling til dialogmøte mellom representanter for soknet og bispedømmerådet
Categories: Rød kategori

Fra: Nidaros-bdr

Sendt: mandag 14. oktober 2024 11:43

Til: Odd Anders With <oddandersw@gmail.com>; Børge Lund <BL988@kirken.no>; Janita Bruun <JB994@kirken.no>; Tom Skare <TS876@kirken.no>; gunnarwinther67@gmail.com; jfreska@online.no; Herborg Oline Finnset <hf359@kirken.no>; Dagfinn Thomassen <dt223@kirken.no>; Steinar Leirvik <SL528@kirken.no>

Kopi: Steinar Skomedal <ss859@kirken.no>

Emne: Innkalling til dialogmøte mellom representanter for soknet og bispedømmerådet

Innkalling til dialogmøte mellom representanter for soknet og bispedømmerådet

Dato og sted for møte: Onsdag 30. oktober kl. 12.30- 15.30 i Erkebispegården

Inviterte:

Nettverk for FR-ledere (3) Da jeg ikke har e-adresse til to av fellesrådslederne, ber jeg om at Odd Anders With videresender denne innkallingen til dem.

AU bispedømmerådet (3)

Kirkevergelaget (3)

Proster (2)

Stiftsdirektøren

Bakgrunn:

Nidaros bispedømmeråd er opptatt av å opprette gode arenaer for kontakt mellom soknets organer og bispedømmerådet i tråd med de føringer som Kirkemøtet har vedtatt i sak *KM 7/24 Organisasjonsutvikling - folkevalde, soknerådet og bispedømmerådet*. Tematikken var også oppe som sak i Nidaros bispedømmeråd 10. september i år i sak *39/24 Organisasjonsutvikling i Dnk - Bispedømmerådet som strategisk organ*.

I 2023 ble det gjennomført to tilsvarende møter (ett om våren og ett om høsten) hvor det møtte representanter for fellesrådsledere, kirkeverger, proster og bispedømmerådet.

Agenda for dialogmøtet:

- Velkommen ved bispedømmerådsleder

- En liten bli kjent-runde
- Forventningsavklaringer knyttet til møtet
- Utfordringsbildet for Den norske kirke og særlig for kirken i Nidaros
- Hvordan organisere arenaer og kontaktpunkter i Nidaros for felles drøfting av saker mellom bispedømmerådet og soknets organer, med særlig vekt på kirkemøtets intensjon om en styrking av bispedømmerådet som strategisk organ og en styrking av menighetsrådets rolle?
 - Møter mellom folkevalgte
 - Møter som inkluderer ansatte ledere
 - Hele bispedømmet eller oppdeling i flere møter basert på geografi?
- Samarbeid og fellesløsninger i Den norske kirke
- Hvordan forstår vi samledelse og hva kan vi gjøre for å styrke samledelsen lokalt?
- Kirkemøtet 2025 - aktuelle saker
- Eventuelt

Vennlig hilsen

Gunnar Winther
Bispedømmerådsleder

Odd Anders With
leder i nettverk for fellesrådsledere i Nidaros

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Inge Torset	400	24/02884-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
46/24	Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	05.11.2024

Saksordfører: Kristine Otneim Setran

Rammer for kirkevalget - Høringssvar fra Nidaros bispedømmeråd

Vedlegg:

Høringsnotat om rammer for kirkevalget

Saksorientering

Saksopplysning

Som forberedelse til kirkevalget i 2027 har Kirkerådet sendt «Rammer for kirkevalg» på høring. Bakgrunn for saken er evaluering av kirkevalget i 2023. Kirkevalgene er både ressurskrevende og kompliserte. Valget i 2023 hadde en valgdeltakelse på 9,1 prosent. Gjennomføringen kostet 85,5 mill. – en kostnad pr. velger på 312 kroner - og 100 000 arbeidstimer lokalt. Kirkevalget 2023 var første gang digital forhåndsstemming ble gjennomført. Dette var vellykket og gjorde valget mer tilgjengelig.

Foran kirkevalget i 2027 foreslår Kirkerådet derfor å gjøre endringer for å redusere ressursbruken, forenkle regelverket og gjennomføringen.

Høringsnotatet skisserer tre modeller for gjennomføring av neste kirkevalg:

Digitalt valg eller digitalt og fysisk valg?

Modell 1: Heldigitalt valg

Modell 2: Digitalt valg med begrensede muligheter for fysisk stemming

Modell 3: Digital forhåndsstemming og fysisk stemmegiving på valgdagen

En heldigital gjennomføring av kirkevalget - modell 1 - ville fungert godt for det store flertallet av medlemmene i Dnk. Det ville vært enkelt å gjennomføre og gitt store kutt i kostnader og ressursbruk. En slik heldigital modell vil imidlertid utelukke de av medlemmene som enten mangler elektronisk ID eller ikke får til å stemme digitalt.

Hovedgrepet ved modell 2 er at det skal gis noen begrensede muligheter for å stemme ved oppmøte i perioden for valget for dem som ikke har elektronisk ID eller kompetanse til å stemme digitalt på egenhånd.

Hovedgrepet ved modell 3 er at det ikke legges opp til fysisk forhåndsstemmegiving. Ellers gjennomføres valget på samme måte som i 2023.

Stiftsdirektøren foreslår at Nidaros BDR støtter Kirkerådets forslag om at kirkevalget gjennomføres etter modell 2. For bispedømmerådet er det viktig at valgordningen legger til rette for at alle med stemmerett gis mulighet til å stemme.

Tidspunkt for kirkevalget

Hvis man fristiller kirkevalget fra å være i umiddelbar nærhet til kommune- og fylkestingsvalg (modell 1 eller 2), er det mulig å gjennomføre kirkevalg på et annet tidspunkt. Det er også mulig å gjennomføre kirkevalget i et annet år enn det offentlige valgåret. Erfaringen fra de to siste valgene er at de nasjonale mediene generelt har liten interesse for kirkevalget og «kampsakene». Like fullt kan kirkevalget gis drahjelp fra det offentlige valget ved at kirkemedlemmene vil være i valgmodus. For å markere et skille fra det offentlige valget kunne kirkevalget avsluttes siste søndag i september, men like fullt gis ønsket drahjelp. Med en slik marginal forskyvning av kirkevalget, vil funksjonstiden kunne opprettholdes og kursing av nye råd gjennomføres i løpet av høstsemesteret.

Hvis argumentet om ønsket drahjelp fra det offentlige valget vektlegges, vil det ha samme gyldighet i 2031. Dette tilsier at kirken avholder sine valg i samme år som offentlige valg, men med en marginal utvidelse av valgperioden.

Stiftsdirektøren foreslår at Nidaros BDR går inn for at kirkevalget i 2027 gjennomføres i august – september 2027 og 2031.

Ordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Ved de siste kirkevalgene har valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet blitt gjennomført som listevalg med valglister fra selvstendige nomineringsgrupper og Nominasjonskomiteens liste. Ordningen skaper utfordringer fordi de ulike listene har ulike utgangspunkter og derfor må behandles forskjellig. Nominasjonskomiteens liste tilstreber bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål, mens lister fra nomineringsgrupper karakteriseres av at kandidatene står samlet om et program med likt syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Velgere som stemmer på nominasjonskomiteens liste, risikerer derved å bidra til at kandidater de er uenige med, blir valgt.

Kirkerådet anbefaler at ordningen med Nominasjonskomiteens liste avvikles for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. I stedet legges det opp til en ordning med selvstendige lister ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Det finnes i dag flere nomineringsgrupper og en interesseforening for Nominasjonskomiteens liste. Listenes ulike profil og kampsaker gir kirkemedlemmene flere muligheter til å stemme på saker og kandidater som oppleves å representere deres tros- og kirkeengasjement. Den bredden som Nominasjonskomiteens liste har søkt å tilstrebe ivaretas langt på vei gjennom nominerings-gruppene. En kan også se for seg at interesseforeningen for Nominasjonskomiteens liste formaliseres til en selvstendig nomineringsgruppe.

Direkte eller indirekte valg

I dag velges alle de leke medlemmene av bispedømmeråd og Kirkemøtet direkte av kirkemedlemmene. Før 2009 var det de leke menighetsrådsmedlemmene som i menighetsrådsmøter foretok et indirekte valg av medlemmene til bispedømmerådene og Kirkemøtet. I demokratireformen i Den norske kirke 2008–2011, som var en av forutsetningene for skillet mellom stat og kirke, var det et krav om «økt bruk av direktevalg». Fra kirkevalget i 2019 av har alle medlemmene av bispedømmeråd og Kirkemøtet blitt valgt direkte av kirkemedlemmene i bispedømmet.

I utredningen Kirkelig demokrati og valgordninger (2020) mente arbeidsgruppen at

«når kirkemedlemmene først har fått stemmerett til valget av bispedømmeråd og Kirkemøtet, vil det kunne oppleves som en svekkelse av kirkemedlemmenes innflytelse og demokratiske

rettigheter hvis de mister stemmeretten ved valg av Kirkemøtet igjen. Det kan forventes at det vil bli oppfattet av mange som en svekkelse av det kirkelige demokratiet»

Kirkerådets flertall på 14 medlemmer går inn for å videreføre ordningen med direkte valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Et mindretall på to medlemmer går inn for en ordning med indirekte valg, der menighetsrådene velger Kirkemøtet.

Stiftsdirektøren forslår at Nidaros BDR støtter Kirkerådets anbefaling om avvikling av nominasjonskomiteens liste og videreføring av ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd.

Andre forenklinger i regelverket

Mulighet til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalg

Ved valg av menighetsråd har velgerne mulighet til å skrive opp inntil tre valgbare personer i soknet (tilføyde navn) på stemmeseddelen. Disse trenger ikke ha sagt seg villig til å stille til valg. Ut fra behovet for forenkling, og at det er uklart om tilføyde navn er en god måte å løse utfordringen med for få kandidater på listene på, foreslår Kirkerådet å **fjerne ordningen med tilføyde navn ved menighetsrådsvalg**. Som erstatning for tilføyde navn som sikkerhetsventil ved for få kandidater, foreslår Kirkerådet å videreutvikle ordningen med suppleringsvalg, som for eksempel kan gjennomføres i et menighetsmøte.

Sperregrense ved menighetsrådsvalg

Ved menighetsrådsvalg har det de to siste valgene vært en sperregrense på fem prosent av personlig stemmetall på Nominasjonskomiteens liste.

Argumentet for å ha en sperregrense på personstemmene er å sikre at noen få velgere ikke «kupper» rekkefølgen på listen hvis de aller fleste velgerne har levert stemmeseddelen urettet (og dermed gitt sin støtte til nominasjonskomiteens prioritering). Kirkerådet har derfor kommet til at **ordningen med sperregrense ved menighetsrådsvalg bør videreføres**.

Forholdsvalg ved valg av menighetsråd

Muligheten til å gjennomføre valget av menighetsråd som forholdsvalg (listevalg) ble innført i 1953. Det er likevel en mulighet som har vært begrenset utnyttet. Muligheten for forholdsvalg gjør valgordningen ved menighetsrådsvalg mer komplisert. Det er et spørsmål om en får nok igjen for de omfattende kostnadene som er nødvendige for å videreføre ordningen. Samtidig fungerer muligheten til å gjennomføre menighetsrådsvalget som forholdsvalg som en viktig demokratisk sikkerhetsventil. Kirkerådet har derfor kommet til at det går inn for at **forholdsvalg ved menighetsrådsvalg opprettholdes**.

Supplerte kandidater ved menighetsrådsvalg

Det følger av dagens regler at det skal åpnes for supplerende nominasjon ved valg av menighetsråd hvor det bare er godkjent listeforslag fra nominasjonskomiteen. Ved supplerende nominasjon kan fem stemmeberettigede forslagsstillere fremme et forslag til en kandidat. Denne ordningen bidrar til at kandidater som ikke er nominert av menighetsrådets nominasjonskomité, også kan stille, uten at det er nødvendig å stille en separat liste.

Kirkerådet vurderer det som **nødvendig å videreføre muligheten for supplerte kandidater** på nominasjonskomiteens liste ved menighetsrådsvalget.

Stiftsdirektøren forslår at Nidaros BDR støtter Kirkerådets forslag om å fjerne ordningen med tilføyde navn ved menighetsrådsvalg og at ordningen med sperregrense ved menighetsrådsvalg videreføres.

Stiftsdirektøren foreslår at Nidaros BDR ikke støtter Kirkerådets forslag om opprettholdelse av forholdsvalg ved menighetsrådsvalg.

Stiftsdirektøren foreslår av Nidaros BDR støtter kirkerådets forslag om at muligheten for supplerende kandidater på nominasjonskomiteens liste ved menighetsrådsvalg videreføres.

Forslag til endringer i Kirkemøtets sammensetning

Evalueringen av kirkevalget har pekt på at kirkevalget er komplisert, blant annet fordi bispedømmerådene og Kirkemøtet sammensettes gjennom flere valg. Kirkerådet mener at Kirkemøtets sammensetning kan være aktuell å vurdere nærmere på noen punkter:

1) Representasjon av prester og andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet

I dag velges presten av stemmeberettigede prester i bispedømmet og lek kirkelig tilsatt velges av andre lek kirkelig tilsatte i bispedømmet. Bakgrunnen for at Kirkerådet nå kommer tilbake til spørsmålet, er særlig behovet for forenkling. Valgene av prester og lek kirkelig tilsatte gjennomføres som 22 preferansevalg.

Det er vanlig i lutherske kirker at en del av synodens medlemmer utgjøres av prester. Prester og andre kirkelig ansattes medlemskap i bispedømmeråd og Kirkemøtet bygger først og fremst på deres kirkelige engasjement og fagkompetanse.

Ved å ha en særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte får disse ansattgruppene mulighet til å velge en prest eller en annen kirkelig ansatt som medlem. De får derfor større innflytelse i det særlige valget enn det øvrige kirkemedlemmer får. Samtidig får de ikke mulighet til å delta i valget av de øvrige medlemmene av Kirkemøtet.

Om de særskilte valgene av prest og kirkelige ansatte avvikles, vil prester og andre kirkelig ansatte som hovedregel kunne velges som ordinære medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, og de vil også ha stemmerett i dette valget. Da vil det også være mulig å redusere antall medlemmer i Kirkemøtet med 22, og det vil gi kostnadsbesparelser.

En avvikling av 22 særskilte valg vil bety en vesentlig forenkling. Det vil også være mest i tråd med prinsippet om at alle kirkemedlemmers stemmer skal ha like stor betydning.

Kirkerådets flertall på ni medlemmer mener likevel at ordningen med særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte bør opprettholdes.

Stiftsdirektøren anbefaler at Nidaros BDR går inn for at ordningen med særskilt representasjon av prester og kirkelig ansatte går ut.

1.1) Om preferansevalg

Prest og leke kirkelig tilsatte velges ved preferansevalg. Preferansevalgordningen er en ordning som gir mer representative resultater enn det flertallsvalg gjør. Samtidig er ordningen komplisert både teknisk og praktisk. I en gjennomgang av 2019-valget var det kun 4 av 22 valg hvor flertallsvalg ville gitt et annet resultat enn det som var tilfellet med preferansevalgordningen.

Om ordningen med prest og lek kirkelig tilsatt videreføres, mener Kirkerådet at det er **nødvendig å få en felles ordning med flertallsvalg** som kan benyttes både ved valg av prest, kirkelig tilsatt, døvemenighetenes representant og sørsamisk representant.

1.2) Om manntall

Regelverket som definerer hvem som er ansett som hhv. stemmeberettiget og valgbar som prest og lek kirkelig tilsatt, er komplisert og krever omfattende arbeid for å sikre god kvalitet. Hvis ordningen med særskilte valg av prest og kirkelig tilsatt videreføres, ser Kirkerådet behov for å forenkle reglene om hvem som skal manntallsføres som prest og kirkelig tilsatt.

Stiftsdirektøren anbefaler Nidaros BDR å støtte Kirkerådets anbefalinger om flertallsvalg og forenkling av manntallsføring.

Spørsmål om lik representasjon fra alle bispedømmene eller vektet representasjon

I dag består Kirkemøtet av sju medlemmer valgt av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme, uavhengig av hvor mange kirkemedlemmer det bor i hvert bispedømme. Et kirkemedlem har derfor mye større innflytelse i Nord-Hålogaland enn i Borg – stemmen teller over dobbelt så mye. Ved offentlige valg er det et grunnleggende prinsipp om at hver stemme skal ha lik vekt. Dette prinsippet balanseres i den offentlige valgordningen ved at valgordningen er delt inn i valgdistrikter, og en har gitt utkantstrøk en viss overrepresentasjon.

Dersom det skal skje en differensiering i antall medlemmer per bispedømme, legger Kirkerådet til grunn at det kan være hensiktsmessig å bruke en beregningsmåte som er anerkjent fra andre sammenhenger. Samtidig er det ikke gitt at man bør følge en metode fra det offentlige.'

Ut fra et prinsipp om at kirkelige velgeres stemme i større grad enn i dag bør ha lik vekt, går Kirkerådets flertall på ni medlemmer inn for at det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet. Hvordan denne vektingen skal skje, må avklares nærmere. Kirkerådets mindretall på åtte medlemmer går inn for at det videreføres en lik representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet.

Stiftsdirektøren anbefaler Nidaros BDR støtter at det innføres en moderat vektet representasjon mht antall medlemmer fra hvert bispedømme.

Endring fra valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet til valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd

Da Kirkemøtet ble opprettet i 1984, ble det av praktiske grunner først og fremst sammensatt av medlemmene av bispedømmerådene. Fra 1984 til 2006 ble det derfor gjennomført valg til bispedømmeråd. De som ble valgt inn i bispedømmerådet, ble også medlem av Kirkemøtet. Erfaringene fra de etterfølgende kirkevalgene er at det er krevende å kommunisere at det ene valget er et valg av både bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Kirkerådet har vurdert forslaget om å snu på sammenhengen mellom Kirkemøtet og bispedømmerådet. Ved å gå over fra å snakke om valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet til valg av Kirkemøtet, blir valget lettere å kommunisere. Samtidig vil bispedømmerådet i et slikt forslag ikke lenger bli synliggjort i valget.

Kirkerådets flertall på 13 medlemmer har derfor kommet til at det heller vil gå inn for at man endrer omtalen til valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd. Et mindretall på fire medlemmer går inn for at det som i dagens ordning heter valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet fra nå blir omtalt som valg til Kirkemøtet.

Stiftsdirektøren anbefaler Nidaros BDR støtter forslaget om å endre omtalen til valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd.

Forslag til vedtak

Nidaros BDR takker for muligheten til å gi høringssvar i saken Rammer for kirkevalget. Bispedømmerådet gir høringssvar i samsvar med stiftsdirektørens anbefalinger og de endringer og merknader som ble vedtatt i bispedømmerådets behandling av saken.

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet

Høring – rammer for kirkevalget

Høringsnotat 10. oktober 2024. Høringsfrist: 6. desember 2024

Sammendrag

Den norske kirke er en demokratisk folkekirke. Alle medlemmer skal enkelt ha mulighet til å velge sine representanter til å styre kirken. Kirkerådet mener det er nødvendig å gjøre endringer i regelverket, noe som også vil bety forenklet gjennomføring og reduksjon i ressursbruk. Evalueringen av kirkevalget 2023 pekte blant annet på at valgdeltakelsen gikk ned fra 12,6 prosent i 2019 til 9,1 prosent i 2023. Evalueringen slår også fast at det ble brukt betydelige ressurser på valggjennomføringen, blant annet 100 000 arbeidstimer lokalt og over 85,5 mill. kroner. Kirkevalget 2023 var første gang digital forhåndsstemming ble gjennomført. Dette var vellykket og gjorde valget mer tilgjengelig.

Høringsnotatet skisserer tre modeller for gjennomføring av neste kirkevalg:

Modell 1: Heldigitalt valg

Kirkevalget gjennomføres heldigitalt, hvor velgerne bruker sine egne digitale enheter (f.eks. mobil eller PC) for å stemme. Det blir ingen forhåndsstemming eller stemming på papir på valgdagen.

Fordeler: Stor forenkling og betydelig tidsbesparelse. Ingen behov for trykking, mottak eller telling av fysiske stemmesedler. Redusert risiko for feil.

Kostnadsbesparelser på minst 42 millioner kroner.

Ulemper: Noen stemmeberettigede uten elektronisk ID vil ikke kunne utøve stemmeretten.

Modell 2: Digitalt valg med begrensede muligheter for fysisk stemming

Kirkevalget gjennomføres hovedsakelig digitalt, men det gis begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte.

Fordeler: Ivaretar prinsippet om at alle med stemmerett skal ha mulighet til å stemme. Reduserer arbeidet med omfattende fysisk stemmegiving på forhånd og fjerner arbeidet med valgdag. Kostnadsbesparelser på ca. 36 millioner kroner.

Ulemper: Krever noe ekstra valgarbeid lokalt og kan medføre høyere kostnader enn modell 1, spesielt hvis papirstemmer må håndteres.

Modell 3: Digital forhåndsstemming og fysisk stemmegiving på valgdagen

Kirkevalget gjennomføres med digital forhåndsstemming og fysisk stemmegiving på valgdagen, på samme tid og sted som offentlige valg.

Fordeler: Gjør valget enkelt tilgjengelig for velgerne, når ut til flere.

Ulemper: Krever store ressurser lokalt, med mange valgfunksjonærer og valglokaler. Økonomisk og arbeidsmessig belastning er stor, og modellen anses som for kostbar og kompleks. Prinsipielle argumenter mot å ha kirkevalg samme sted som offentlige valg.

Kirkerådet anbefaler å gjennomføre kirkevalget som et digitalt valg (modell 2) med begrenset mulighet for å stemme ved oppmøte for å oppnå forenkling og kostnadsbesparelser. Kirkerådet foreslår at det vurderes om det digitale valget skal gjennomføres i samme tidsperiode som det offentlige valget eller i en periode senere på høsten i 2027. Videre anbefaler Kirkerådet at ordningen med Nominasjonskomiteens liste avvikles for valg til Kirkemøtet, og at valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd fortsatt gjennomføres ved direkte valg.

Det er behov for å forenkle valgreglene for å gjøre dem mer tilgjengelige og redusere risikoen for feil. Høringsnotatet inneholder noen forslag som har som mål å gjøre valgarbeidet mer effektivt. Høringsnotatet inneholder også en vurdering av om det bør gjøres endringer i Kirkemøtets sammensetning for å oppnå forenkling og besparelser. Kirkerådet går inn for at ordningen med særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes.

Forenkling av valggjennomføringen vil redusere kostnadene og arbeidsbelastningen lokalt. Digitalisering krever et mer digitaliseringsvennlig regelverk som er mindre komplekst. Kirkerådet foreslår å avvikle tilskudd til lokal gjennomføring av kirkevalget i modell 1 og modell 2.

1. Oppsummering av Kirkerådets forslag

1. Kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2)
2. Kirkevalget 2027 vurderes gjennomført i et annet tidsrom enn det offentlige valget i 2027.
3. Valget av Kirkemøtet gjennomføres med utgangspunkt i selvstendige lister. Dagens ordning med Nominasjonskomiteens liste i dette valget avvikles. Hvis det ikke godkjennes noen listeforslag, nedsettes det en nominasjonskomité som får i oppgave å fremme en valgliste.
4. Kirkerådet går inn for å videreføre ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd.
5. Kirkemøtet går inn for å gjøre følgende forenklinger i regelverket:
 - a. Muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalg, avvikles.
 - b. Sperregrensen på fem prosent ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
 - c. Ordningen med supplerte kandidater ved menighetsrådsvalg forenkles.
 - d. Forholdsvalg (valg med flere lister) ved menighetsrådsvalg opprettholdes.

6. Ordningen med særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg.
7. Ordningen med særskilt representasjon av andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg.
8. Det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet.
9. Det som i dagens ordning heter *valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet* blir fra nå omtalt som *valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd*.

Innhold

Sammendrag	1
1. Oppsummering av Kirkerådets forslag.....	2
2. Innledning.....	4
3. Evalueringen av kirkevalget 2023	5
3.1 Valgdeltakelse	6
3.2 Digitale valg	6
3.3 Ressursbruk.....	7
4. Forslag til endringer knyttet til kirkevalget.....	8
4.1 Digitalt valg eller digitalt og fysisk valg?	8
4.2 Tidspunkt for kirkevalget.....	18
4.3 Ordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet	19
4.4 Andre forenklinger i regelverket	23
5. Forslag til endringer i Kirkemøtets sammensetning.....	26
5.1 Særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte	27
5.2 Spørsmål om lik representasjon fra alle bispedømmene eller vektet representasjon.....	29
5.3 Endring fra <i>valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet</i> til <i>valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd</i>	33
6. Økonomiske og administrative konsekvenser.....	34

2. Innledning

Den norske kirke er en landsdekkende og demokratisk folkekirke. Fra særlig 2009 og frem til i dag har Den norske kirke arbeidet for å utvikle sine valgordninger. Noen av rammene ved de kirkelige valgene var tidligere fastsatt av Stortinget gjennom kirkeloven, men det er nå opp til Kirkemøtet å fastsette hvordan kirkevalg skal organiseres.

Alle medlemmer i Den norske kirke har mulighet til å påvirke kirken gjennom å delta i frie og hemmelige valg og velge sine representanter til menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det at medlemmene enkelt skal ha muligheten til å delta i kirkelige valg er svært viktig og ligger til grunn for vurderingene som gjøres i dette høringsnotatet.

Demokratiske valg kan innrettes på forskjellig vis. Siden 2009 har kirkedemokratiet lignet på offentlige valg. Nå er sammenligningen med det offentlige ikke lenger like selvsagt. Den norske kirke må nå selv vurdere ordningene og finne en ramme for valg som er hensiktsmessig i fremtiden. Muligheten til å gjennomføre digitale valg legger både til rette for at velgerne enkelt har muligheten til å delta i valgene, og muliggjør en forenkling av ordningene. Forenkling av ordningene vil gjøre det lettere for velgerne å ta opplyste valg, og lettere for dem som organiserer valget, å gjennomføre valget korrekt. Det skal fortsatt være frie og hemmelige valg for medlemmene, men ressursbruken må vurderes kritisk.

Til kirkevalgene i 2009, 2011, 2015 og 2019 ble det bevilget et særskilt tilskudd over statsbudsjettet til gjennomføringen av kirkevalgene. Fra 2020 av har kostnadene til kirkevalg blitt innarbeidet i det generelle rammetilskuddet fra staten til rettssubjektet Den norske kirke. Endringene i forholdet mellom stat og kirke innebærer nå også at det er opp til Den norske kirke i større grad å ta stilling til hvordan ressursene blir brukt, herunder hvor mye som skal gå til gjennomføringen av kirkevalg.

Budsjettrammen for kirkevalget 2023 var i utgangspunktet på nivå med tidligere valg. Fordi den generelle budsjettsituasjonen var krevende, besluttet Kirkerådet i 2022 blant annet at det ikke skulle sendes ut valgkort, se sak KR 94/22 side 19.

Ved kirkevalget i 2023 ble det for første gang gjennomført digital forhåndsstemming. Dette gjorde det mulig for velgere å forhåndsstemme hvor og når de ville i perioden for forhåndsstemming.

To grunnleggende spørsmål ved evaluering av valg i Den norske kirke er hva som er en rimelig forventning til valgdeltakelse, og hvilken ressursbruk til forberedelse og gjennomføring av valget som står i et rimelig forhold til valgdeltakelsen. Når man fordeler kostnadene på antall velgere som deltok i valget i 2023, kommer man til en kostnad per velger på 312 kr.

Kirkerådet mener det er nødvendig å forenkle valggjennomføringen. Å videreføre dagens ordning er for dyrt og gir også en for stor arbeidsbelastning for ansatte, valgte og frivillige i kirken lokalt og nasjonalt. Kompleksiteten bidrar samtidig til å øke risikoen for at det gjøres feil. Behovet for å redusere ressursbruken må også ses i sammenheng med den økonomiske situasjonen Den norske kirke står i nå og framover. Det har allerede vært nødvendig å kutte i budsjettet til kirkevalg i inneværende periode (altså perioden 2024–2027). Dette må følges opp av forenklinger for at det skal være samsvar mellom tilgjengelige ressurser og arbeidet som skal gjøres.

Gjennomføringen av kirkevalget er avhengig av et digitalt valgadministrasjonsverktøy hvor man kan legge inn informasjon om menighetsrådene, kandidater, lister mv. Dette gjøres i *valgmodulen* i Den norske kirkes medlemsregister. I 2024 har Kirkerådet inngått avtale med ny leverandør om videre utvikling og vedlikehold av medlemsregisteret, noe som medfører en utfasing av eldre teknologi og behov for å bygge opp store deler av valgmodulen på nytt. Forenklinger i regelverket vil gjøre at dette arbeidet vil bli mindre omfattende og dermed også mindre kostbart.

Det er viktig at Den norske kirke har velfungerende demokratiske valgordninger. Valgordninger kan imidlertid innrettes på ulikt vis. Med bakgrunn i evalueringen av kirkevalget i 2023, ny utviklingsleverandør og økonomi foreslår Kirkerådet endringer i rammene for kirkevalget i dette høringsnotatet. Høringsnotatet vurderer også enkelte endringer i Kirkemøtets sammensetning (avsnitt 5).

Det er lagt opp til at Kirkemøtet i 2025 avklarer enkelte prinsippspørsmål og andre rammer for kirkevalget (se forslagene i avsnitt 1). Nye regler, basert på vedtaket i 2025, vil deretter bli utredet til Kirkemøtet 2026. Det inkluderer eventuelle endringer i kirkeordningens bestemmelser om sammensetning og valgordning.

Høringsnotatet redegjør først for hovedpunkter fra evalueringen av kirkevalget 2023, før forslag til endringer knyttet til kirkevalget gjennomgås. Deretter vurderes enkelte forslag til endringer i Kirkemøtets sammensetning, før det redegjøres for økonomiske og administrative konsekvenser.

3. Evalueringen av kirkevalget 2023

Kirkerådet evaluerte kirkevalget 2023 i sitt møte i mars 2024, jf. sak [KR 37/24](#). Av økonomiske hensyn ble det til forskjell fra tidligere valg, ikke gjennomført en ekstern evaluering. Som grunnlag for saken ble det derimot utarbeidet en intern [evalueringsrapport](#). Evalueringsrapporten bygget blant annet på en spørreundersøkelse til valgmedarbeidere i soknene, bispedømmerådernes evalueringer og undersøkelser blant befolkningen/medlemmene.

3.1 Valgdeltakelse

Valgdeltakelsen i 2023 gikk ned sammenlignet med valgene i 2019 og 2015. 274 800 medlemmer i Den norske kirke benyttet seg av stemmeretten, eller 9,1 prosent av de stemmeberettigete. I 2019 var den samlede oppslutningen på 12,6 prosent, og i 2015 var den på 16,7 prosent.

Ulike informasjonstiltak både lokalt, regionalt og nasjonalt ble gjennomført før valget. Ved tidligere valg har det blitt sendt ut valgkort til alle medlemmene. Ved valget i 2023 var det budsjettert med 18,6 millioner til valgkort. På grunn av den økonomiske situasjonen ble denne budsjettposten kuttet, og det ble ikke sendt valgkort. Medlemsundersøkelser viser at informasjon om kirkevalget hadde nådd medlemmer fra ulike velgergrupper – både den velgergruppen som kan sees på som aktive i kirken, og de som oppsøker kirken bare ved spesielle anledninger. Undersøkelsene viser at kjennskap til valget økte fra 27 prosent til 82 prosent i perioden for kampanjen. I samme periode drev kandidater og lister som stilte til valg både fysisk og digital valgkamp, som også bidro til økt oppmerksomhet til kirkevalget. På tross av alt dette, ser det ikke ut til at de ulike informasjonstiltakene har hatt vesentlig innvirkning på valgdeltakelsen. Det er ikke undersøkt hvorvidt det at det ikke ble sendt ut valgkort, har påvirket valgdeltakelsen. Det er heller ikke undersøkt nærmere om velgerne faktisk har opplevd å få nok informasjon og hatt god nok kunnskap til å gjøre et opplyst valg.

3.2 Digitale valg

Ved valget i 2023 kunne velgerne for første gang forhåndsstemme digitalt. Valg av prest og valg av lek kirkelig tilsatt ble gjennomført heldigitalt. De digitale valgene var åpne i perioden fra 10. august til 6. september 2023 (onsdagen før valgdagen). 91 689 velgere avga stemme ved ett eller flere av de digitale valgene. Dette var 33,4 prosent av dem som stemte. Da hver velger kunne stemme i minst to valg, ble det totale antallet digitale stemmer 159 025.

Gjennomføringen av de digitale valgene var vellykket. Det var noen tekniske utfordringer knyttet til manntall og tilføyde navn, men overordnet gjorde den digitale løsningen kirkevalget tilgjengelig for medlemmene i Den norske kirke på en helt annen måte enn tidligere. Både internettvalgstyret og Kirkerådet er tilfreds med forberedelsen og gjennomføringen av de digitale valgene. Tilbakemeldingen fra kirkemedlemmene var også svært positive. Kirkerådet mener en digital løsning må videreføres frem mot neste valg.

Når man skal digitalisere, er det viktig med et enhetlig regelverk uten for mange unntak, ofte omtalt som *digitaliseringsvennlig* regelverk. Det har ikke vært tilfellet for reglene for kirkelig valg. Kirkevalgreglene er svært komplekse fordi de kirkelige valgene er komplisert bygd opp. Det som omtales som *kirkevalget* utgjør nesten 1 200 forskjellige valg med små og store forskjeller i reglene for de ulike valgene

Dette gjør det vanskelig å gjennomføre kirkevalget ikke bare manuelt – men også digitalt.

3.3 Ressursbruk

I fireårsperioden 2020–2023 ble det brukt til sammen ca. 85,5 mill. kroner til kirkevalg over rettssubjektet Den norske kirkes budsjett. Av dette var tilskudd til kirkelige fellesråd til lokal gjennomføring av valget på ca. 35 mill., tildeling til bispedømmerådene på 7,5 mill., intensjonsstøtte og listestøtte til de som stilte til valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet, på 5 mill. og støtte til nomineringsgrupper som har medlemmer i Kirkemøtet, på i underkant av 4 mill. kroner. Forberedelsen og gjennomføringen av de digitale valgene kostet ca. 20 mill.

Kirkerådet har anslått at det lokalt ble brukt godt over 100 000 timer på forberedelse og gjennomføring av kirkevalget 2023, utenom forhåndsvalget. Det var over 13 000 valgfunksjonærer fordelt på 2326 valglokaler på valgdagene. Evalueringen anslår at det på valgdagene ble brukt over 45 årsverk til å bemanne valglokaler. I tillegg kommer opplæring, trykking av stemmesedler og manntall i forkant, samt opptelling og rapportering i etterkant. Av valgfunksjonærene var det ca. 15 prosent tilsatte, 44 prosent menighetsrådsmedlemmer og 41 prosent frivillige.

De gjeldende kirkevalgreglene krever omfattende fysisk forhåndsstemming, og de stiller krav om at det skal være minst to stemmemottakere til stede til enhver tid. Kirkerådet har ikke statistikk på hvor mange arbeidstimer som gikk med til å betjene lokaler for forhåndsstemming, men har, ut fra reglenes krav, anslått at det var et sted mellom 11 000 og 36 000 timer. Antakelig var det et antall i den øvre enden av anslaget.

39 prosent av dem som stemte, forhåndsstemte. De aller fleste som forhåndsstemte, gjorde det digitalt. 15 393 velgere forhåndsstemte på papir. Hvis man tar utgangspunkt i anslaget for timer brukt i avsnittet over, betyr det at det ble brukt i øvre del av 11 000–36 000 timer for å ta imot 15 000 stemmegivinger. Soknene måtte arbeide mye for å legge til rette for forhåndsstemming på papir, men den muligheten ble i svært liten grad brukt av velgerne.

Det omfattende arbeidet med kirkevalg blir opplevd som en belastning lokalt. Det binder opp både ansatte og frivillige som ellers kunne brukt tid på barne- og ungdomsarbeid, diakoni, kirkemusikk eller andre møteplasser ute blant folk. I evalueringen ble det blant annet pekt på at det er avgjørende å endre omfanget av fysisk forhåndsstemming. Valggjennomføring etter dagens ordning forutsetter også at ansatte og frivillige i soknet bruker tid på å skaffe pålagt valgmateriell, opplæring, forberedelser og bemanning av forhåndslokaler og valglokaler i stedet for arbeid som er rettet mot folk i soknet.

4. Forslag til endringer knyttet til kirkevalget

Den norske kirkes valgordning skal legge forholdene til rette, slik at medlemmene av Den norske kirke ved frie og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet. Kirkerådet har som utgangspunkt at de som ønsker å bruke stemmeretten, får anledning til å bruke den, samtidig som det er viktig å vurdere ressursbruken i lys av det som fremstår som en realistisk oppslutning om kirkevalg.

Regelverket for kirkelige valg er komplekst og vanskelig tilgjengelig for både valgmedarbeiderne, kandidater som stiller til valg, velgerne og mediene. Dette er et demokratisk problem fordi det gjør det vanskeligere for velgerne å ta opplyste valg og gjør det vanskeligere for dem som organiserer valget, å gjennomføre valget korrekt. Det kan derfor hindre velgere fra å utøve stemmeretten sin. Det gjør også at ressurser brukes på å forstå valgreglene, heller enn å faktisk gjøre valget tilgjengelig for velgerne.

Etter endringene i relasjonen mellom stat og kirke må Den norske kirke kritisk vurdere om demokratitenkning og reglene for kirkevalg fortsatt skal ligne like mye på offentlig demokratiforståelse og de offentlige valgordningene, jf. sak KR 96/23. Et kirkelig medlemsdemokrati skal sikre hemmelige og frie valg, men det betyr ikke nødvendigvis at valget må bygge på de ordningene som gjelder for kommunestyre-, fylkestings- eller stortingsvalg. Samtidig er det ikke nødvendigvis hensiktsmessig for Den norske kirke som en grunnlovsfestet folkekirke med 3,4 millioner medlemmer å ta utgangspunkt i eller sammenlikne seg med medlemsdemokratiet i ulike organisasjoner i sivilsamfunnet. Dette er også et overordnet perspektiv og hensyn som utgjør en bakgrunn for forslagene i høringsnotatet.

Kompleksiteten gjør også digitalisering krevende. Forenkling av regelverket vil spare ressurser på alle nivåer, samtidig som det vil gjøre valget lettere for velgerne – og det vil redusere risikoen for feil. Den økonomiske situasjonen Den norske kirke står i, gjør det også nødvendig å spare kostnader ved gjennomføringen av valget. Forslag til endringer ved gjennomføring av kirkevalg vil derfor bygge på et prinsipp om at det skal gjennomføres forenklinger og besparelser.

4.1 Digitalt valg eller digitalt og fysisk valg?

Fra 2009 av har de kirkelige valgene vært gjennomført samme tid som og i umiddelbar nærhet til de offentlige valgene på valgdagen. Dette var tidligere bestemt av Stortinget. I den nye trossamfunnsloven er det overlatt til Den norske kirke selv å beslutte hvordan kirkevalget skal gjennomføres.

I behandlingen i Kirkemøtet har kirkemøtekomiteen tidligere pekt på at den ut fra tros- og livssynspolitiske hensyn ser «det problematiske i at Den norske kirkes valg, og bare dem, kobles til valglokalene og tidspunktene for de offentlige valg i Norge». Samtidig har komiteen lagt vekt på at «det [er] et mål at ordningene for valg i Den

norske kirke stimulerer til stor valgdeltagelse i en fase der Den norske kirkes demokratiske kultur og ordninger utvikles for en selvstendig folkekirke». Ut fra dette trakk kirkemøtets medlemmer ulike konklusjoner i 2021, men flertallet (81 stemmer) gikk da inn for å videreføre ordningen med samme tid og sted for valget i 2023.

Over tid har det skjedd noen endringer som gjør at Kirkerådet nå mener spørsmålet må vurderes på nytt.

Fra 2009 og frem til i dag har det skjedd en utvikling hvor stadig færre av velgerne ved offentlige valg deltar på valgdagen. I 2009 var det 24,5 prosent av velgerne som forhåndsstemte, mens det var 49,1 prosent som forhåndsstemte i 2023. Effekten av at Den norske kirke har hatt sine valg samtidig med og i umiddelbar nærhet til offentlige valg på valgdagen, blir svekket når stadig færre velgere ved offentlige valg stemmer på valgdagen. Den norske kirke har ikke kapasitet til å ha forhåndsvalg tilsvarende det offentlige valget. Det digitale forhåndsvalget i 2023 var et tiltak som prøvde å motvirke denne effekten ved å ha digitale valg tilgjengelige i hele perioden for forhåndsstemming.

Effekten av å ha valget i umiddelbar nærhet til de offentlige valglokalene har også blitt redusert av at man i de fleste kommunene nå kan stemme hvor som helst i kommunen. Det gjør at mange ikke lenger kjenner til sin stemmekrets og derfor ikke er kjent med hva som er riktig sted å møte opp på valgdagen (eller ikke er kjent med at det er kirkevalg, eller at stemmekretsen har noe å si for hvor man må avgi stemme). Det kan antas at de færreste som først møter opp ved feil stemmested, reiser til riktig stemmested for å få avgitt stemme ved kirkevalget. Det har også vært noe forvirring om håndtering av velgere som ikke står i manntallet i stemmekretsen, som blant annet førte til en klagesak i 2023.

Evalueringen av valget i 2023, og særlig de positive erfaringene med digitalt valg, gjør det naturlig å vurdere relativt fritt hvordan kirkevalget bør gjennomføres i fremtiden.

Kirkerådet vil her peke på tre modeller:

1. Kirkevalget gjennomføres heldigitalt.
2. Kirkevalget gjennomføres digitalt med begrensede muligheter for å stemme ved oppmøte.
3. Kirkevalget gjennomføres med digital forhåndsstemming og valgdag med fysisk stemmegiving.

Modell 1: Kirkevalget gjennomføres heldigitalt

Presentasjon av modellen

I denne modellen blir kirkevalget gjennomført heldigitalt ved at velgerne på sine egne digitale enheter (f.eks. mobil eller PC) vil kunne stemme i kirkevalget. Det innebærer

at det ikke lenger blir forhåndsstemming på papir eller stemming på papir på valgdagen, slik at det ikke blir fastsatt noen krav om gjennomføring av valget lokalt. Det er altså to elementer denne modellen bygger på: 1) Heldigitalt valg og 2) Ikke krav om lokal gjennomføring av valget.

Vurdering av hensyn

Å gjennomføre kirkevalget heldigitalt vil være en stor forenkling og spare svært mye arbeidstid. Det vil ikke være fysiske stemmesedler å trykke, ta imot og telle, og man behøver ikke å bemanne valglokaler. Hele valgprosessen vil gjennomføres digitalt, noe som vil redusere risikoen for feil som for eksempel feil lister i valglokalene og feil i opptelling av papirstemmer. Miljømessig vil det være en stor fordel ikke å måtte trykke opp og transportere stemmesedler både ut til valglokalene og til telling i etterkant. Digitalt valg har også en miljøpåvirkning, men gitt at det digitale valget uansett skal gjennomføres, er det bra ikke å ha papirvalg på toppen. Det vil også spare arbeidstid, særlig lokalt der man ikke trenger å bemanne lokaler, gi opplæring til valgfunksjonærer og andre praktiske oppgaver knyttet til det fysiske valget. Man vil også spare mye ressurser i Kirkerådets sekretariat, fordi man ikke behøver å utvikle en ordning for å slå sammen papirstemmene med digitale stemmer.

Valget av prest og lek kirkelig tilsatt ble gjennomført heldigitalt i 2023, noe som bidro til en forenkling både for velgerne og for valgadministrasjonen i bispedømmene. Gjennomføringen av dette valget gikk bra.

Også andre organisasjoner som f.eks. Coop, OBOS og lokalbanker gjennomfører valg digitalt, og det har vært gjennomført digitale folkeavstemninger i flere kommuner og fylkeskommuner.

Ved kirkevalget i 2023 var det fortsatt over 60 prosent av velgerne som stemte på papir. Noen har ikke elektronisk ID, andre føler seg ikke komfortable med digitale verktøy. Samtidig må dette ses i sammenheng med at kirken hadde et omfattende tilbud til fysisk stemmegivning. Utfordringen er særlig knyttet til de velgerne som ikke kan stemme digitalt, fordi de mangler elektronisk ID. Ved offentlige valg er det et grunnleggende prinsipp at alle med stemmerett skal ha mulighet til å stemme. Ved et heldigitalt valg risikerer en at noen stemmeberettigede ikke vil ha muligheten til å stemme, fordi de ikke har elektronisk ID. Samtidig er det ikke gitt at det samme prinsippet som gjelder ved offentlige valg, må gjelde ved kirkevalg. Kirkevalget er ledd i et medlemsdemokrati, og ikke et offentlig valg.

BankID er den mest brukte elektroniske ID-løsningen. BankID skriver på sine nettsider at 4,5 millioner nordmenn har BankID. Ifølge SSB er det 4 639 075 innbyggere i Norge over 15 år per første kvartal 2024¹. Ut fra dette kan man beregne at omtrent tre prosent (139 075 personer) av befolkningen i aktuell alder ikke har

¹ <https://www.ssb.no/befolkning/faktaside/befolkningen>

BankID. Ved valget i 2023 var det 274 800 personer som deltok, og prosentregning tilsier at 8 244 (tre prosent) av disse ikke har BankID (det er da ikke tatt hensyn til andre faktorer som kan påvirke dette tallet, og at enkelte kan benytte andre elektroniske ID-løsninger). Prinsipielt er det problematisk at disse velgerne ikke får muligheten til å utøve stemmeretten. Samtidig er det snakk om å bruke omfattende ressurser på alle nivåer i kirken for svært få stemmer.

Da Innlandet fylkeskommune gjennomførte en heldigital folkeavstemning i 2022, ga Likestillings- og diskrimineringsombudet uttrykk for bekymring «for at fylkeskommunen har skapt en barriere for å delta i avstemningen for den ikke-digitale gruppen, som særlig består av eldre».² Diskrimineringsnemnda behandlet i 2022 en sak om spørsmål om diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse ved at det bare var mulig å stemme digitalt i denne folkeavstemningen. Nemnda kom til at klageren ble stilt dårligere enn andre på grunn av funksjonsnedsettelse ved at avstemningen ble gjennomført heldigitalt, men at vilkårene for lovlig forskjellsbehandling var oppfylt.³

Valg i Den norske kirke er ikke umiddelbart sammenlignbare med offentlige valg, men noen av de kirkelige velgerne vil nok kunne oppleve en barriere for å delta i kirkevalget hvis det blir heldigitalt. På den annen side har det vært gode erfaringer med at de digitale valgene er universelt utformet, slik at det er lettere for andre grupper å delta i valget digitalt. Det har også vært flere eksempler på at eldre har opplevd digitalt valg som mer tilgjengelig, fordi det ikke er nødvendig å reise til valglokalet for å avgi stemme.

Kirkerådet legger til grunn at en modell med heldigitale valg vil ha et saklig formål, vil være nødvendig for å oppnå formålet, og ikke er uforholdsmessig inngripende, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 9. Det vises i den sammenhengen til at lovens forarbeider slår fast at ulemper som rammer *eldre* fordi de i mindre grad tar i bruk moderne teknologi, som et utgangspunkt vil være lovlig forskjellsbehandling som er nødvendig og forholdsmessig, siden «et forbud ville redusere insentivene til å ta i bruk effektiviserende teknologi», jf. Prop. 81 L (2016–2017) side 146. Forarbeidene understreker samtidig at bruk av moderne teknologi har en stor samfunnsøkonomisk gevinst og en miljømessig side. Diskrimineringsnemnda har i sin praksis lagt til grunn at det samme utgangspunktet til en viss grad må gjelde for *funksjonsnedsettelse*.⁴

Det vil være behov for beredskapsbestemmelser dersom valget ikke kan gjennomføres etter forutsetningene.

² <https://www.ldo.no/en/ombudet-og-samfunnet/siste-nytt2/ombudet-bekymret-for-digital-utenforskap-i-forbindelse-med-folkeavstemning/>

³ Diskrimineringsnemndas sak 22/108.

⁴ Se Diskrimineringsnemndas sak 22/108.

Økonomisk og administrative konsekvenser

Siden denne modellen ikke inneholder krav om gjennomføring av fysisk valg, hverken på papir eller digitalt, vil kostnadene som har gått til å gjennomføre fysisk stemming, bli spart i denne modellen.

Fra menighetsrådsloven 1920 av har kommunene hatt ansvaret for utgiftene til menighetsrådsvalget. Med demokratireformen fra 2009 og de økte kravene til tid, sted og omfang ved kirkevalget har Stortinget finansiert merutgiftene som fulgte av kravene i valgreglene over statsbudsjettet, og for 2023 har dette vært videreført via rammetilskuddet til rettssubjektet Den norske kirke. Hvis man går inn for heldigitalt valg, vil arbeidet som gjenstår for menighetsrådet være knyttet til nominasjonskomité, behandling av listeforslag, kommunikasjon om valget og oppfølging av valgresultatene. Dette tilsvarer det nivået som gjaldt før 2009. Ved at kirkevalgreglenes ekstra krav avvikles i denne modellen, vil en naturlig konsekvens være at også merutgiftene som har vært dekket av tilskudd fra Kirkerådet, avvikles. Det innebærer at de utgiftene menighetsrådet har til valggjennomføring, vil være omfattet av kommunens finansieringsansvar for *administrativ hjelp* etter trossamfunnsloven § 14 annet ledd. Det vil derfor være viktig å inkludere dette i budsjettforslaget fra soknet ved kirkelig fellesråd til kommunen.

Kirkerådet legger til grunn at tilskuddet til kirkelig fellesråd for lokal valggjennomføring, som utgjør ca. 35 millioner, vil kunne spares. Dette tilskuddet har bl.a. gått til opplæring og godtgjørelse av valgfunksjonærer, lokal valgadministrasjon og valgmateriell.

Siden det ikke blir fysiske stemmesedler vil kostnadene til trykking og sending av stemmesedler bli spart ved begge valgene, og det vil heller ikke være nødvendig å oversende papirstemmesedler fra valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet fra valgstyrene til bispedømmet. Det vil heller ikke være nødvendig å utvikle funksjoner for at menighetsrådene skal kunne hente ut stemmesedler på papir ved menighetsrådsvalget på kirken.no. Også det har en kostnad som spares.

Siden modellen er heldigital, er det ikke nødvendig å utvikle en løsning for å slå sammen papirstemmer med de digitale stemmene i valgmodulen, en omfattende og kostbar prosess. Det vil heller ikke være nødvendig å utvikle funksjonalitet for planlegging og kunngjøring av forhåndsstemming eller valgting. Som følge av at valget ikke skjer i umiddelbar nærhet til offentlige valg, vil det heller ikke være nødvendig for systemet å håndtere de offentlige stemmekretsene fordelt på de ulike soknene. Samlet innebærer dette en stor besparelse.

Oppsummert kan det anslås at modellen vil spare ca. 35 millioner kroner på tilskudd til lokal valggjennomføring, 1 million til trykk og distribusjon av stemmesedler og anslagsvis 6 millioner til digital utvikling. Modellen vil derfor spare minst 42

millioner kroner. I tillegg kommer de ressursene man sparer ved at ansatte og frivillige slipper å bruke tid på valg gjennomføring på valgdagen.

Modell 2: Kirkevalget gjennomføres digitalt med begrensede muligheter for å stemme ved oppmøte

Presentasjon av modellen

Også i denne modellen gjennomføres kirkevalget hovedsakelig digitalt. Forskjellen fra modell 1 er at det også blir fastsatt noen *begrensede* muligheter for å stemme ved oppmøte i perioden for valget. Når det er presisert at det skal være *begrensede* muligheter til å stemme ved oppmøte, er det for å understreke at modellen ikke legger opp til at det skal være omfattende muligheter for å kunne stemme for dem som ikke kan stemme digitalt, men at det skal være et avgrenset tilbud.

I utgangspunktet legger modellen til grunn at også de som ikke har elektronisk ID eller ikke får til å stemme digitalt, må stemme digitalt ved oppmøte. En kan se for seg en alternativ innlogging i et bemannet lokale der velgeren selv må identifisere seg som ved papirvalg, men at det likevel går an å avgi en digital stemme via en PC. Om dette vil være mulig, vil både være avhengig av tekniske muligheter i det digitale valgsystemet og kostnader for dette. Spørsmålet om en slik digital løsning er realistisk å få til ved kirkevalget i 2027, er noe Kirkerådet må komme tilbake til etter nærmere utredning.

Hovedgrepet ved denne modellen er at det uansett skal være muligheter for å stemme ved oppmøte for dem som ikke har elektronisk ID eller kompetanse til å stemme digitalt på egenhånd. Hvis det digitale valgsystemet ikke åpner for at stemming ved oppmøte kan skje direkte i systemet, innebærer denne modellen at velgere som ikke kan stemme digitalt, får en mulighet til å stemme på papir.

Vurdering av hensyn

Denne modellen vil ivareta mange av de samme hensynene som modell 1 ved at kirkevalget hovedsakelig gjennomføres digitalt. Dermed blir det heller ikke behov for å gjennomføre valgting på valgdagen eller omfattende forhåndsstemming på papir.

Denne modellen legger avgjørende vekt på prinsippet om at alle med stemmerett skal ha mulighet til å stemme. De som ikke har eller kan stemme digitalt, vil i denne modellen kunne stemme ved oppmøte, for eksempel på et kirkekontor. Det innebærer at soknet må legge til rette for dette, som vil medføre noe ekstra valgarbeid for soknet. Det vil også kreve opplæring av stemmemottakerne og tilrettelegging av hensiktsmessig utstyr.

Hvis det lar seg gjøre å etablere en begrenset mulighet hvor disse velgerne kan stemme digitalt, for eksempel ved et kirkekontor, reises det noen spørsmål knyttet til risikoen for informasjonssikkerhet på de datamaskinene mv. som blir benyttet ved

stemmingen. Siden dette er et begrenset tilbud, antar Kirkerådet likevel at det bør være håndterlig.

Dersom det ikke lar seg gjøre å utvikle en slik digital løsning, må en åpne for noen papirstemmer, og det vil ha ytterligere økonomiske og administrative konsekvenser. Kirkerådet må da utforme stemmesedler og utvikle system for å lage hver enkelt stemmeseddel ut fra informasjonen som registreres i valgmodulen, utvikle system for registrering av telling av papirstemmer i valgmodulen og følge opp veiledning i håndtering av papirstemmer. På kirkekontorene vil man måtte ha tilgang til utskrift av stemmesedler og annet valgutstyr. Det blir også arbeid med telling og sending av stemmesedler både lokalt og på bispedømmenivå.

Etter gjeldende ordning må papirstemmesedler håndteres i stemmeseddelkonvolutter ved forhåndsvalget. Disse må legges i omslagskonvolutter med påført navn, og senere kontrolleres mot manntallet etter at det digitale valget er avsluttet. Dette krever mye materiell (stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter) og oppleves av mange som veldig byråkratisk, samtidig som flere velgere stiller spørsmål om valget blir hemmelig når man må skrive navnet sitt på en omslagskonvolutt. Det er nettopp for å sikre hemmelige valg at det er to sett konvolutter, men dette er ganske omstendelig. Kirkerådet vil utrede muligheten for å krysse av direkte i et digitalt manntall, men det vil også ha en kostnadsside. På den måten kan man ta imot stemmer rett i urne i stedet for konvolutt.

I likhet med modell 1 vil det være behov for beredskapshjemler hvis det digitale valget ikke kan gjennomføres etter forutsetningene.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Modellen vil på samme måte som modell 1 spare ressursene som går med på gjennomføringen av valgting på valgdagen, dvs. anslagsvis 100 000 arbeidstimer.

Både alternativet med digital pålogging og et alternativ med papirstemmer vil kreve noe oppfølging lokalt. Dette vil likevel være i mye mindre omfang enn forhåndsstemmingen ved valget i 2023. Man må regne med noe tid til opplæring og til å motta stemmer og hjelpe velgere. Ved en digital ordning må man ha tilgjengelig en PC som er satt opp på riktig måte. Ved en ordning med stemmesedler på papir må man ha printer og papir til å skrive ut stemmesedler. Man må også ha noen ressurser til opptelling av stemmesedlene.

Kirkerådet legger til grunn at tilskuddet til lokal gjennomføring av kirkevalget utgår ved denne modellen på samme måte som ved modell 1, og det vises til omtalen av dette tilskuddet under økonomiske og administrative konsekvenser av modell 1. Selv om modell 2 innebærer noe mer arbeid enn modell 1, er Kirkerådets vurdering at dette er omfattet av kommunens finansieringsansvar på samme måte som oppgavene som også ligger i modell 1.

Det er per i dag uklart hvor omfattende arbeid det vil være å legge til rette for en alternativ pålogging til det digitale valgsystemet. Det vil bli kostnader nasjonalt knyttet til utvikling av denne påloggingen, men det er vanskelig å anslå hva kostnaden vil bli. Et system med papirstemmer vil kreve omfattende utvikling i valgmodulen.

Oppsummert kan det anslås at man kan spare ca. 35 millioner kroner på tilskudd til lokal valggjennomføring og 1 million til trykk og distribusjon av stemmesedler ved å velge denne modellen heller enn dagens ordning. Man vil bruke mer penger til digital utvikling enn ved modell 1. Særlig vil det bli behov for omfattende utvikling av valgmodulen hvis man må bruke papirstemmer. Man vil spare ressurser lokalt ved at ansatte og frivillige slipper å bruke tid på valggjennomføring på valgdagen. Det må regnes noe arbeidstid til oppfølging av velgere og til eventuell håndtering av papirstemmer.

Modell 3: Kirkevalget gjennomføres med digital forhåndsstemming og valgdag med fysisk stemmegiving.

Presentasjon av modellen

I denne modellen gjennomføres valget med digital forhåndsstemming og valgdag med fysisk stemmegiving. Stemmingen på valgdagen skjer i denne modellen på samme tid og samme sted som offentlige valg. Forskjellen fra ordningen som gjaldt i 2023, er at det ikke legges opp til fysisk forhåndsstemmegiving.

Vurdering av hensyn

Den store fordelen med å ha valget i umiddelbar nærhet til offentlige valg er at det blir synlig for velgere som kanskje ellers ikke hadde tenkt på at det var kirkevalg. Det må antas at ordningen har gjort at personer som ellers ikke ville stemt ved kirkevalget, har avgitt stemme. Kirkerådet har i evalueringen av valget i 2023 gjort analyser som viser en positiv sammenheng mellom det totale antallet valglokaler og oppslutning om kirkevalget. Å ha valglokaler andre steder enn der hvor kommune- og fylkestingsvalget avholdes, har en signifikant negativ effekt på oppslutningen. Tilsvarende resultater har tidligere evalueringer kommet til.

Å gjennomføre kirkevalg samtidig med og i umiddelbar nærhet av offentlige valg har vært med på å gjøre kirkevalget tilgjengelig og relativt enkelt å delta i. Det å ha valget i umiddelbar nærhet av de offentlige valglokalene gjør at det blir enkelt for velgerne å delta, og at man når velgere man ellers ikke ville nådd. Denne effekten har imidlertid blitt redusert over tid både av at det er en større andel som forhåndsstemmer, og av at man i de fleste kommuner nå kan stemme hvor som helst i kommunen. Kirkerådet vil måtte utrede om det er mulig å utvikle et digitalt manntall for å bøte på enkelte av disse problemstillingene i denne modellen. Også det vil ha en risiko- og kostnadsside.

Evalueringen av kirkevalget 2023 og erfaringer fra tidligere valg har vist at valg gjennomføringen er en stor belastning for kirken lokalt. Ordningen krever samtidig svært store ressurser lokalt, med nesten 13 000 valgfunksjonærer fordelt på 2326 valglokaler. Å gjennomføre valg samme tid og sted som offentlige valg krever svært mange personer over svært mange timer og binder derfor opp ansatt- og frivilligressurser som ellers kunne vært brukt til annet kirkelig arbeid.

Det har også blitt anført prinsipielle argumenter mot å knytte kirkevalget tett opp til offentlige valg. Det å koble offentlig stemmegivning, som indikerer tilslutning til landets demokratiske verdier, til stemmegivning i det største trossamfunnet, Den norske kirke, blir av noen ansett som uheldig. Det kan gi et feilaktig inntrykk av at statsborgerskap og kirkemedlemskap er ett og det samme. Sammenkoblingen reiser også spørsmål om likebehandling av ulike tros- og livssynssamfunn.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Modell 3 bygger i stor grad på nåværende ordning, noe som også innebærer at kostnadene i denne modellen vil starte på samme nivå som gjennomføringen av kirkevalget i 2023. I 2023 var det samtidig mulig å gjenbruke mye av valgmodulen fra 2015 og 2019. Ved kirkevalget i 2027 vil mye av valgmodulen måtte bygges opp på nytt for å kunne håndtere de funksjonene som ble benyttet ved de tidligere valgene. Det vil derfor bli større kostnader som går til valgmodulen, ved dette valget enn ved forrige valg.

Utvikling av et system for digitalt manntall til bruk på valgdagen vil ha kostnader. Lokalt vil det også kreve nødvendig utstyr som datamaskiner til hvert valglokale og god opplæring av valgfunksjonærene, så de er trygge på å bruke det digitale systemet. Det vil også være en risiko for teknisk svikt som gjør at systemet blir midlertidig nede, noe som innebærer at man antakelig må ha en beredskapsløsning på plass, som igjen innebærer behov for ekstra arbeid.

Modellen forutsetter at det blir trykt opp et tilstrekkelig stort antall stemmesedler både på lokalt og nasjonalt nivå til at alle som ønsker å avgi stemme, får mulighet til det. Kostnadene ved trykking og distribusjon av stemmesedlene ved valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet var 1 million kroner i 2023, i tillegg kommer kostnader til trykking/utskrift av stemmesedler til menighetsråd lokalt.

Ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet har stemmesedlene blitt talt opp på bispedømmenivå. Det innebærer at stemmesedlene må transporteres fra det enkelte soknet til bispedømmet. Det har skjedd en utvikling hvor det tar lengre tid enn tidligere å sende stemmesedler i posten, og det kan lage risiko for at ikke alle stemmesedler kommer fram tidsnok. Dette gjør også at det vil ta lengre tid før valgresultatet kan kunngjøres.

Kravet om samme tid og umiddelbar nærhet til offentlige valg innebærer også i gjeldende ordning at valglokalene må følge de samme stemmekretsene som i de offentlige valgene. Det har vist seg krevende å gjennomføre dette ved tidligere valg.

På den ene siden går det en del ressurser til å sikre korrekt stemmekrets på alle adresser i medlemsregisteret. På den andre siden har det vært utfordrende å få alle brukerne i valgmodulen til å forstå logikken. Enkelte steder er det lite samsvar mellom stemmekretsgrenser og soknegrenser. Da kan sokn få ansvar for en stemmekrets med så lite som bare én adresse i soknet. Det krever mye veiledning. Det finnes heller ingen god ordning for dem som har fått overført sine medlemsrettigheter til et annet sokn enn bostedssoknet.

Kirkerådets vurdering av modellene

Kirkerådets vurdering er at det ikke er aktuelt å beholde ordningen med kirkevalg i umiddelbar nærhet til offentlige valg (modell 3). Det utelukker ikke at valget kan gjennomføres i samme periode som offentlige valg, dvs. i perioden fra forhåndsstemmingen åpner til valglokalene stenger på valgdagen, dersom det er ønskelig (se neste avsnitt). Den arbeidsmessige belastningen for hver enkelt menighet, uavhengig av dens størrelse, og bruk av betydelige økonomiske ressurser ved å gjennomføre dette lokalt er for stor. Når det nå gjennomføres digitalt valg som gjør valget lett tilgjengelig for velgerne, er bemanning av svært mange valglokaler på valgdagen i tillegg feil bruk av menneskelige ressurser og for kostbart. De prinsipielle argumentene tilsier også at ordningen bør avvikles.

Kirkerådet mener også at man må tilpasse ressursbruken til den valgdeltakelsen om er realistisk å forvente framover og den økonomiske situasjonen Den norske kirke er i. Det støtter konklusjonen om at modell 3 ikke er aktuell.

Modell 1 vil innebære mest forenkling for kirken lokalt ved at det ikke stilles krav til gjennomføring av forhåndsstemming eller valgting på valgdagen. Fordi valget da gjennomføres på én måte for alle velgere, blir det mindre komplekst, og risikoen reduseres. Modellen vil også spare minst 42 millioner sammenlignet med dagens valgordning.

Samtidig er det et viktig hensyn at man ikke bør utelukke noen stemmeberettigede fra å ha mulighet til å delta ved valget. Modell 2 legger til rette for en begrenset mulighet til å stemme for dem som ikke har eller kan få elektronisk ID. Det blir et spørsmål om hvor mye ressurser man ønsker å bruke på å ivareta hensynet til ikke å utelukke noen fra muligheten til å stemme, når det sannsynligvis vil dreie seg om en stor kostnad for relativt få stemmer. Før videre utredning er det en usikkerhet knyttet til hvor stor kostnad man snakker om for modell 2.

Kirkerådet legger avgjørende vekt på at alle kirkemedlemmer må kunne ha mulighet til å utøve stemmeretten sin. Kirkerådet foreslår derfor at kirkevalget gjennomføres som et digitalt valg med begrenset mulighet til å stemme ved oppmøte (modell 2).

4.2 Tidspunkt for kirkevalget

Det offentlige valget gjennomføres vanligvis i perioden fra 10. august til den andre mandagen i september. Hvis man fristiller kirkevalget fra å være i umiddelbar nærhet til kommune- og fylkestingsvalg (modell 1 eller 2), er det mulig å gjennomføre kirkevalg på et annet tidspunkt. Det er også mulig å gjennomføre kirkevalget i et annet år enn det offentlige valgåret.

Å holde på samme tidsrom og frister som det offentlige valget, kan gi drahjelp i form av at velgerne vil være i valgmodus. Et motargument er at det vil gjøre det mer spennende for mediene å dekke kirkevalget dersom det ikke er offentlig valg samtidig. Samtidig viser erfaringen fra de to siste valgene at de nasjonale mediene generelt har liten interesse for kirkevalget og «kampsakene». I 2023 handlet de fleste nyhetsoppslagene om nyvinningen med digital forhåndsstemming. Lokalmedier kan være interessert i enkeltpersoner og skriver om listen til menighetsrådsvalget.

Skal en lykkes med å få mediedekning på kirkevalgkampsakene i valg til Kirkemøtet, må sakene være interessante for mange, og lister/kandidater må ha tydelig ulike standpunkter. Kirkerådets sekretariat har i dialog med mediene fått tilbakemeldinger om at det ikke har vært slike saker siden likekjønnet vigsel ble diskutert ved kirkevalget i 2015.

På grunn av overgangen til digitalt valg og den tiden videreutviklingen av et digitalt valgssystem krever, vurderer Kirkerådet det ikke som realistisk å gjennomføre kirkevalget 2027 før tidligst i august–september 2027. Siden kirkelige rådsorganer i dag er valgt for en periode på fire år, og det er noe som har vært forespeilet kandidatene, vurderes det heller ikke som aktuelt å utvide valgperioden og gjennomføre valget et år senere. Det betyr at for valget i 2027 er det to alternativer, enten å gjennomføre valget i samme periode som det offentlige valget i august–september eller å gjennomføre valget i perioden oktober–november 2027. En eventuell endring av valgår eller flytting av valgperiode til vår-halvåret, vil først kunne få virkning fra neste valgperiode (altså for valget som i nåværende rytme ligger i 2031).

Hvis det er ønskelig å flytte kirkevalget bort fra samme tidsperiode som offentlige valg, er det perioden oktober–november som er aktuell. Man kan se for seg en valgperiode på ca. fire uker som starter uken etter høstferie-ukene (dvs. ca. uke 42–45). I dag trer menighetsrådet i funksjon 1. november i valgåret. Hvis man skal flytte valget til oktober–november, vil man også måtte utvide funksjonstiden for de sittende menighetsrådene noe. Bispedømmerådene trer i funksjon 1. januar året etter valgåret. Det antas at det er tilstrekkelig tid fra midten av november til 1. januar, så det ikke er nødvendig å gjøre endringer på dette.

Til det neste valget etter 2027 kan man vurdere å endre valgår. Samtidig er det allerede lenge å forplikte seg til å stille til valg for en periode på fire år. Det vurderes

derfor ikke som aktuelt å utvide valgperioden til fem år. Tre år mellom valgene i 2027 og 2030 vil bli litt knapp tid mellom de to valgene. Det mest realistiske anslaget vil derfor være noen andre måneder i løpet av 2031 enn september–august. Om det er ønskelig med endring av valgår, er det noe som bør fastsettes av Kirkemøtet i forkant av kirkevalget 2027, slik at valgperioden for dem som velges i 2027, kan tilpasses dette. Det må også ses i sammenheng med tidspunkt for når rådene trer i funksjon.

Kirkerådets flertall på 14 medlemmer mener at kirkevalget 2027 bør vurderes gjennomført i et annet tidsrom enn det offentlige valget i 2027. Et mindretall på tre medlemmer går inn for at kirkevalget 2027 gjennomføres i samme tidsrom som det offentlige valget i 2027. Kirkerådet ber om høringsinstansenes innspill på om valget skal gjennomføres i august–september eller oktober–november 2027. Høringsinstansene oppfordres til å begrunne innspillene, herunder vurderinger av de praktiske konsekvensene forslaget. Kirkerådet ber samtidig om synspunkter fra høringsinstansene på om det etterfølgende kirkevalget bør flyttes til et annet tidspunkt enn det offentlige valget eller eventuelt til et annet år.

4.3 Ordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Ordningen med Nominasjonskomiteens liste

Ved de siste kirkevalgene har valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet blitt gjennomført som listevalg med valglister fra selvstendige nomineringsgrupper og Nominasjonskomiteens liste. En *nomineringsgruppe* er kirkevalgreglenes betegnelse for en gruppering som stiller liste ved et kirkevalg.

Ordningen skaper utfordringer fordi de ulike listene har ulike utgangspunkter og derfor må behandles forskjellig. Nominasjonskomiteens liste tilstreber bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål, mens lister fra nomineringsgrupper karakteriseres av at kandidatene står samlet om et program med likt syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Dette blir omtalt som et system med asymmetriske lister. Det at listene har ulik status er krevende å forstå både for velgere, valgfunksjonærer og offentligheten, og det bidrar til mer arbeid med valggjennomføringen.

En annen kjent utfordring med Nominasjonskomiteens liste, som er påpekt i tidligere evalueringer, er at velgere risikerer å bidra til at kandidater de er uenige med, blir valgt. Valgordningen med forholdsvalg innebærer at de ulike listene får en forholdsmessig representasjon i organet ut fra hvor mange stemmer de får. Når mandatene er fordelt mellom listene, blir det en kåring av hvilke kandidater på listene som har fått flest stemmer, dvs. et personvalg internt på listene. På en liste som bygger på et felles program, vil ikke personvalget internt på listen ha like stor betydning som på Nominasjonskomiteens liste, hvor kandidatene er forutsatt å ivareta en bredde av synspunkter på aktuelle kirkelige spørsmål. En velger som ønsker å støtte noen kandidater på Nominasjonskomiteens liste, fordi velgeren

støtter disse kandidatenes synspunkter, vil derfor risikere å være med på å støtte at andre kandidater på samme liste, men med det motsatte synspunktet, blir valgt.

En annen utfordring er at det er ulike regler for personvalg for Nominasjonskomiteens liste og lister fra nomineringsgrupper. Nomineringsgruppene kan gi stemmetillegg til sine øverste kandidater, men Kirkemøtet vurderte i 2018 at det ikke var riktig å gi nominasjonskomiteene mulighet til å gi stemmetillegg til kandidatene på Nominasjonskomiteens liste. Den eller de kandidatene som får stemmetillegg, vil i stor grad bli valgt i praksis, noe som begrenser velgernes mulighet til å foreta et reelt personvalg på listen. Derfor er det i stedet en sperregrense på et personlig stemmetall på minst fem prosent av listens stemmetall for å bli kåret etter antall mottatte personlige stemmer.

Avisen Vårt Land gjorde et forsøk på å hjelpe velgerne til å gjøre informerte valg ved å lage en «valgomat». Der var Bønnelista, Fridodig kirke og Åpen folkekirke representert. Vårt Land informerte om at Nominasjonskomiteens liste ikke var med, fordi den ikke hadde ett, felles program. Det gjorde det teknisk vanskelig å inkludere den i valgomaten.

At representanter fra menighetsrådene velger de fleste av nominasjonskomiteens medlemmer, sikrer ordningen med Nominasjonskomiteens liste en formalisert kanal for innflytelse fra menighetsrådene i valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Menighetsrådene og ungdomsrådet er i valgreglene oppfordret til å sende forslag til kandidater både til nominasjonskomiteen og til nomineringsgruppene. Erfaringen fra 2023 var at det varierte hvor mange innkomne forslag på kandidater som nominasjonskomiteene mottok: Det var fra 2 til 27 i de ulike bispedømmene, med et gjennomsnitt på 11,5 kandidater.

Spørsmålet om modell for listevalg ble sist behandlet av Kirkemøtet i 2021 (sak KM 10/21). Kirkemøtet i 2021 vedtok å beholde ordningen med Nominasjonskomiteens liste med 58 stemmer mot 51 stemmer. Kirkerådet mener at nåværende situasjon, hvor det var tre nomineringsgrupper som stilte liste ved valget i 2023 i tillegg til Nominasjonskomiteens liste, tilsier at spørsmålet bør vurderes på nytt.

Hvis man viderefører ordningen med Nominasjonskomiteens liste, vil det kreve mer arbeid i utviklingen av valgmodulen, fordi systemet må håndtere denne listen på en annen måte enn andre lister. En avvikling av Nominasjonskomiteens liste vil derfor medføre kostnadsbesparelser.

Kirkerådet anbefaler at ordningen med Nominasjonskomiteens liste avvikles for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. I stedet legges det opp til en ordning med selvstendige lister ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Hvis det ikke blir mottatt noen listeforslag, eller hvis det ikke blir godkjent et listeforslag, legger Kirkerådet til grunn at det må oppnevnes en nominasjonskomité som får ansvar for å utarbeide en valgliste. I lys av at det i dag finnes flere nomineringsgrupper og en interesseforening for Nominasjonskomiteens liste, vurderer Kirkerådet dette som mindre sannsynlig.

Ved behandlingen i Kirkemøtet i 2021 var det et spørsmål om hva som skjedde dersom det bare var én liste som fikk godkjent listeforslag ved valget. Det ble derfor foreslått at der det «bare er levert én liste innen fristen, må det legges inn en mekanisme som gjør at bispedømmerådet må drøfte situasjonen og at en gruppering i bispedømmerådet kan ta initiativ til å danne en egen liste». Siden 2021 har situasjonen endret seg ved at det nå er flere organiserte grupperinger i dette kirkevalget. Regelverket blir komplisert om det skal inneholde bestemmelser som ivaretar ethvert mulig scenario. Kirkerådet foreslår derfor ikke en egen mekanisme som skal ivareta bredde, hvis det bare er én liste som blir godkjent. Med en godkjent liste vil det bli gjennomført valg på denne listen. Kirkerådet legger til grunn at det vil bidra til at flere grupper stiller for å unngå å komme i en slik situasjon.

Direkte eller indirekte valg

I dag velges alle de leke medlemmene av bispedømmeråd og Kirkemøtet direkte av kirkemedlemmene.

Før 2009 var det de leke menighetsrådsmedlemmene som i menighetsrådsmøter foretok et indirekte valg av medlemmene til bispedømmerådene og Kirkemøtet. Det var ikke krav om at kandidatene måtte være medlem av et menighetsråd for å bli valgt. Valget av bispedømmeråd ble gjennomført året etter menighetsrådsvalget.⁵

I demokratireformen i Den norske kirke 2008–2011, som var en av forutsetningene for skillet mellom stat og kirke, var det et krav om «økt bruk av direktevalg».

Ved kirkevalgene i 2009, 2011 og 2015 var det i noen bispedømmer en kombinasjon av direkte og indirekte valg. Noen ble valgt direkte av kirkemedlemmene, mens andre ble valgt indirekte av de leke menighetsrådsmedlemmene. Fra kirkevalget i 2019 av har alle medlemmene av bispedømmeråd og Kirkemøtet blitt valgt direkte av kirkemedlemmene i bispedømmet. I høringen i forkant av Kirkemøtet i 2018 fikk høringsinstansene spørsmål om de ønsket direkte valg eller en kombinasjon av direkte eller indirekte valg. 61 prosent av høringsinstansene gikk inn for direkte valg.

Utredningen *Styrket demokrati i Den norske kirke* (2008) drøftet spørsmålet om har foreslått at bispedømmerådene og Kirkemøtet ikke bare skal velges av, men også

⁵ Menighetsrådsvalget i 2001 ble for eksempel avholdt 14.–21. oktober 2001 og de nye menighetsrådene trådte i funksjon fra 1. november 2001. Det påfølgende valget av bispedømmeråd skjedde innen 1. mai 2002, hvor det nye bispedømmerådet (og Kirkemøtet) trådte i funksjon fra 1. juni 2002.

«utfra» menighetsrådene, dvs. blant menighetsrådenes medlemmer. Det har det ikke vært et krav om tidligere. Et slikt forslag vil ha betydning for tidspunktet for gjennomføringen av valget av Kirkemøtet. Det er en forutsetning at det er de nyvalgte menighetsrådsmedlemmene, og ikke de avtroppende menighetsrådsmedlemmene, som ev. gjennomfører valget. Det vil ta tid før de nyvalgte menighetsrådsmedlemmene kan få gjennomført en nominasjons- og valgprosess. Det vil derfor tilsi at valget av Kirkemøtet i et slikt alternativ bør skje i første halvdel av året etter valget av menighetsråd. Et slikt forslag vil kunne få som konsekvens at grupperinger som ønsker å bli representert i Kirkemøtet først må la sine kandidater velges inn i menighetsråd, før de eventuelt også kan stille som kandidater til Kirkemøtet. I dagens valgordning er det mulig å levere flere lister ved valg av menighetsråd. Det er sannsynlig at denne ordningen kan bli mer brukt hvis grupperinger må gå veien om menighetsrådsvalget for å kunne bli representert i Kirkemøtet. Spørsmålet må derfor ses i sammenheng med reglene om forholdsvalg (valg med flere lister) ved menighetsrådsvalget, se avsnitt 4.4.

Et alternativ kunne være å innføre en regel om at medlemmer av Kirkemøtet som velges direkte, også blir medlem av menighetsrådet i det soknet de er bosatt.

I utredningen *Kirkelig demokrati og valgordninger (2020)* mente arbeidsgruppen at en «ulempe ved en (...) ordning med gjennomgående representasjon er at medlemmene får mange møter de må delta på, noe som kan være vanskelig å kombinere med arbeid» (side 71). Medlemskap både i menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet vil være tidkrevende. Da det allerede er vanskelig å rekruttere kandidater til menighetsråd, er det ikke gitt at dette er den beste muligheten. Samtidig er det et spørsmål om det kan gi flere kandidater til menighetsrådene, fordi de som ønsker å engasjere seg i kirkepolitiske saker på nasjonalt nivå, også vil måtte sitte i et menighetsråd.

Arbeidsgruppen pekte også på at det vil

«være et selvstendig argument at når kirkemedlemmene først har fått stemmerett til valget av bispedømmeråd og Kirkemøtet, vil det kunne oppleves som en svekkelse av kirkemedlemmenes innflytelse og demokratiske rettigheter hvis de mister stemmeretten ved valg av Kirkemøtet igjen. Det kan forventes at det vil bli oppfattet av mange som en svekkelse av det kirkelige demokratiet» (side 72).

Arbeidsgruppen mente at «det ikke er aktuelt å anbefale å gå inn for en ordning med indirekte valg til Kirkemøtet».

Antall menighetsrådsmedlemmer i bispedømmene varierer fra ca. 400 i Nord-Hålogaland bispedømme til ca. 1150 i Bjørgvin bispedømme.⁶ Det er videre et moment at menighetsrådene har forskjellig størrelse – antallet menighetsrådsmedlemmer i de enkelte menighetsrådene korresponderer ikke nødvendigvis med antallet kirkemedlemmer i soknet. Siden det er varierende hvor mange menighetsrådsmedlemmer det er i hvert bispedømme, kan det gi en ubalanse i innflytelse ved valget av Kirkemøtet ved en indirekte valgordning – i noen bispedømmer vil få menighetsrådsmedlemmer ha større innflytelse enn i bispedømmer der det er mange menighetsrådsmedlemmer.

Ved et indirekte valg gjennomført på papir i menighetsrådsmøter, vil man kunne la være å utvikle funksjonalitet for å håndtere valgoppgjør for dette valget i valgmodulen. Man vil heller ikke trenge å utvikle og teste system for digitalt valg for dette valget. Samtidig må det uansett gjennomføres valg av menighetsråd og valg av øvrige medlemmer til Kirkemøtet (døve-menighetenes representant, samiske representanter o.l.). Man vil spare noen ressurser på den digitale utviklingen, men også legge kompleksitet til kirkevalget som helhet ved at man gjennomfører valg til Kirkemøtet på en annen måte og en annen tid enn de andre valgene. Det må lages stemmesedler slik at de kan lastes ned og skrives ut av de enkelte menighetsrådene. Menighetsrådsmedlemmenes stemmesedler vil måtte legges i stemmesedelkonvolutter og en omslagskonvolutt som sendes inn til valgrådet i bispedømmet for telling. Det antas at kostnadene ved å gjennomføre dette valget indirekte vil være mindre enn ved å gjennomføre valget direkte.

Kirkerådets flertall på 14 medlemmer går inn for å videreføre ordningen med direkte valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Et mindretall på to medlemmer går inn for en ordning med indirekte valg, der menighetsrådene velger Kirkemøtet.

4.4 Andre forenklinger i regelverket

Det er et gjennomgående prinsipp at valgreglene, som etter planen skal fastsettes på Kirkemøtet i 2026, skal forenkles sammenlignet med dagens regler. Det er blant annet behov for en forenkling av språket i regelverket. I det følgende presenteres forslag til forenklinger som Kirkerådet vurderer er nødvendig å avklare allerede i 2025.

Mulighet til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalg

Ved valg av menighetsråd har velgerne mulighet til å skrive opp inntil tre valgbare personer i soknet (tilføyde navn) på stemmeseddelen. Disse trenger ikke ha sagt seg villig til å stille til valg. I praksis vil disse personene kun bli valgt hvis det er færre kandidater enn det som skal velges. Hvis de velges, vil de ha plikt til å ta imot valget, men de kan søke fritak. Ordningen har vært en sikkerhetsventil i de tilfellene der det

⁶ 2020-tall.

er for få eller ingen kandidater på listen. Det fremstår som uklart om det er en god måte å løse problemet med for få kandidater på. Kirkerådet er kjent med at mange kandidater som kommer inn i menighetsråd, søker fritak. Det kan også være en omdømmeutfordring når folk blir valgt inn i et menighetsråd uten å ha samtykket til det på forhånd.

Ordningen med tilføyde navn skaper også tekniske og praktiske utfordringer. Hvis man skal videreføre ordningen, må valgmodulen i Den norske kirkes medlemsregister og det digitale valgsystemet utvikles så disse navnene blir håndtert riktig og på en hensiktsmessig måte. Det er komplekst å håndtere fritekstfelt digitalt. Dette vil derfor kreve større kostnader.

Uansett hvordan man bygger opp det digitale systemet, vil tilføyde navn måtte behandles manuelt av menighetsrådet for å identifisere personen og finne ut om vedkommende er valgbar. Dette kan være tidkrevende, særlig hvis det er snakk om mange tilføyde navn, og må gjøres før man kan få et valgresultat for det aktuelle soknet. Det kan også innebære vanskelige vurderinger i situasjoner der flere har samme navn eller navn er stavet feil.

Ut fra behovet for forenkling, og at det er uklart om tilføyde navn er en god måte å løse utfordringen med for få kandidater på listene på, foreslår Kirkerådet å fjerne ordningen med tilføyde navn ved menighetsrådsvalg.

Som erstatning for tilføyde navn som sikkerhetsventil ved for få kandidater foreslår Kirkerådet å videreutvikle ordningen med suppleringsvalg, som for eksempel kan gjennomføres i et menighetsmøte.

Sperregrense ved menighetsrådsvalg

Ved menighetsrådsvalg har det de to siste valgene vært en sperregrense på fem prosent av personlig stemmetall på Nominasjonskomiteens liste. Denne ordningen er vanskelig å forstå både for velgere og dem som organiserer valget lokalt. Mange sitter igjen med et inntrykk av at man får «feil» valgresultat siden antall personstemmer ikke nødvendigvis avgjør hvem som kommer først. Kirkerådet har vurdert om det kan være hensiktsmessig å fjerne regelen om sperregrense. Det vil da være slik at kandidatene på Nominasjonskomiteens liste blir rangert etter hvor mange personstemmer de har fått, og de som har fått flest stemmer, blir valgt. Å fjerne denne ordningen vil bidra til det overordnede målet om færre bestemmelser i regelverket, så det blir mindre å forholde seg til både for dem som organiserer valget og velgerne.

Argumentet for å ha en sperregrense på personstemmene er å sikre at noen få velgere ikke «kupper» rekkefølgen på listen hvis de aller fleste velgerne har levert stemmeseddelen urettet (og dermed gitt sin støtte til nominasjonskomiteens

prioritering). Kirkerådet har derfor kommet til at ordningen med sperregrense ved menighetsrådsvalg bør videreføres.

Forholdsvalg ved valg av menighetsråd

Muligheten til å gjennomføre valget av menighetsråd som forholdsvalg (listevalg) ble innført i 1953 og har vært der siden den tid. Ulike grupper stemmeberettigede i menigheten kan gå sammen om å fremme hver sin liste i valget, slik at valget gjennomføres som et listevalg. De soknene som gjennomførte valget som forholdsvalg i 2023, har for eksempel en lang tradisjon for at det blir stilt flere lister i soknet.

Det er likevel en mulighet som har vært begrenset utnyttet. I 2015 var det fem sokn som benyttet seg av muligheten, mens det var to sokn i 2019 og 2023. Sistnevnte utgjør 0,17 prosent av soknene i Den norske kirke. Det er heller en tendens til at det er vanskelig nok å rekruttere kandidater til å stille til én liste ved menighetsrådsvalget.

Muligheten for forholdsvalg gjør valgordningen ved menighetsrådsvalg mer komplisert. Valgreglene inneholder normalordningen flertallsvalg med tilhørende regler, og en alternativ ordning for forholdsvalg. Det gjør at både regler og veiledning blir mer omfattende. Ordningen medfører behov for omfattende utvikling i det digitale valgsystemet, noe som igjen gir betydelige kostnader. Et alternativ kunne være å fastsette at valg til menighetsråd kun skal gjennomføres som flertallsvalg, hvor muligheten for å gjennomføre valget som forholdsvalg avvikles. Et slikt alternativ ville gjøre kommunikasjonen rundt kirkevalget lettere. Siden det valgadministrative systemet må lages på nytt, er det nødvendig å bruke omfattende ressurser for å videreføre ordningen. Det er et spørsmål om en får nok igjen for de omfattende kostnadene som er nødvendige for å videreføre ordningen.

Samtidig fungerer muligheten til å gjennomføre menighetsrådsvalget somforholdsvalg som en viktig demokratisk sikkerhetsventil. Kirkerådet har derfor kommet til at det går inn for at forholdsvalg ved menighetsrådsvalg opprettholdes.

Supplerte kandidater ved menighetsrådsvalg

Det følger av dagens regler at det skal åpnes for supplerende nominasjon ved valg av menighetsråd hvor det bare er godkjent listeforslag fra nominasjonskomiteen. Det samme gjelder hvis det ikke har blitt godkjent noe listeforslag. Ved supplerende nominasjon kan fem stemmeberettigede forslagsstillere fremme et forslag til en kandidat. Godkjente forslag settes opp nederst på den endelige valglisten, og ifølge reglene må det tydelig fremgå at de supplerte kandidatene ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater. Rekkefølgen på listen avgjøres ved loddtrekning. Denne ordningen bidrar til at kandidater som ikke er nominert av menighetsrådets nominasjonskomité, også kan stille, uten at det er nødvendig å stille en separat liste.

Ordningen med supplerte kandidater ved menighetsrådsvalg krever nokså omfattende logikk i valgmodulen. Kandidatene inngår på nominasjonskomiteens valgliste, men de krever samtidig en spesiell utforming av stemmesedlene for å få frem at de ikke er nederst prioritert av nominasjonskomiteen. Hvis det ikke er godkjent noen listeforslag, blir det plutselig en egen liste bestående kun av supplerte kandidater. I enkelte tilfeller kan det stilles spørsmål om menigheten egentlig heller har behov for en forlenget frist for å få flere kandidater til å stille.

Kirkerådet vurderer det som nødvendig å videreføre muligheten for supplerte kandidater på nominasjonskomiteens liste ved menighetsrådsvalget.

Kirkerådet har likevel vurdert om det går an å gjøre endringer i ordningen for supplerende nominasjon som gjør den digitale valgadministrasjonsjobben enklere og begrenser kostnadene.

En mulighet for forenkling er å avvikle kravet om at det tydelig må fremgå at de supplerte kandidatene ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater. I så fall vil det være mulig å kunngjøre det godkjente listeforslaget etter fristen, åpne for supplerende nominasjon og så sette inn eventuelle supplerte kandidater nederst på valglisten, om det kommer noen. Det blir da ikke like synlig for velgerne, men vil både ivareta hensynet til at menigheten kan få flere kandidater til menighetsrådet og spare digitaliseringskostnadene. Det vil også gjøre ordningen enklere å kommunisere til velgerne. På samme måte vil en liste bestående kun av supplerte kandidater kunne legges inn som en ordinær flertallsvalgliste. Kirkerådet anbefaler å gjøre disse forenklingene med ordningen.

5. Forslag til endringer i Kirkemøtets sammensetning

Kirkemøtet består i dag av 117 medlemmer: preses i Bispemøtet, medlemmene av bispedømmerådene, lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg og lederen av Samisk kirkeråd. Medlemmene av bispedømmerådet, som også er medlemmer av Kirkemøtet, er 77 medlemmer valgt av kirkemedlemmene i bispedømmene, elleve valgte prester, elleve andre valgte kirkelig tilsatte, de elleve andre biskopene, tre samiske representanter og døvemenighetenes representant.

Evalueringen av kirkevalget har pekt på at kirkevalget er komplisert, blant annet fordi bispedømmerådene og Kirkemøtet sammensettes gjennom flere valg. Kirkerådet mener at Kirkemøtets sammensetning kan være aktuell å vurdere nærmere på noen punkter:

- 1) Prester og andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet
- 2) Spørsmål om lik representasjon fra alle bispedømmer
- 3) Valg til Kirkemøtet

5.1 Særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte

I dag velges presten av stemmeberettigede prester i bispedømmet og lek kirkelig tilsatt velges av andre lek kirkelig tilsatte i bispedømmet. I ulike sammenhenger har spørsmål om særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte blitt tematisert, blant annet i rapporten *Samhandling i en selvstendig folkekirke – ny kirkelig organisering* (2021), og oppfølgingen av denne. Ved tidligere behandling har Kirkerådet lagt til grunn at det ikke er aktuelt å fremme endringer «nå» (se sak KM 10/22 side 35). Kirkerådet har også berørt spørsmålet i forbindelse med endringer av reglene for valg av Kirkeråd.

Bakgrunnen for at Kirkerådet nå kommer tilbake til spørsmålet, er særlig behovet for forenkling. Valgene av prester og lek kirkelig tilsatte gjennomføres som 22 preferansevalg. I forberedelse til valgene velges det nominasjonskomiteer. Det må blant annet gjennomføres ett valgmøte per prosti, totalt 94 valgmøter per valg (188 valgmøter samlet sett). De 22 nominasjonskomiteene skal deretter gjennomføre ett eller flere møter for å utarbeide et listeforslag til valget. Deretter gjennomføres det altså 22 forskjellige valg.

Det er vanlig i lutherske kirker at en del av synodens medlemmer utgjøres av prester. Unntaket er Svenska kyrkan, hvor det ikke er en særskilt representasjon av prester, men hvor prester og andre kirkelig ansatte kan stille til valg til Kyrkomötet på lik linje med andre. I Den norske kirke blir styringsansvaret utøvd i et samvirke mellom valgte medlemmer og representanter for den særskilte tjenesten med ord og sakrament. For Kirkemötets del blir representasjonen for den særskilte tjenesten ivaretatt av biskopenes medlemskap, ikke ved prester.

Bakgrunnen for at prestene i 1933 ble særskilt representert i bispedømmerådet og dermed senere i Kirkemötet, var å sikre et fast delingstall mellom «geistlige» og «legmenn». ⁷ Det var derfor praktisk kontinuitet i balansen mellom prester og leke, som var bakgrunnen for at det skulle være én særskilt valgt prest. Da de leke kirkelig tilsatte fikk særskilt representasjon i 1984, var dette først og fremst begrunnet med at «de utgjør en vesentlig faktor i kirkens liv og virke». ⁸ Prester og andre kirkelig ansattes medlemskap i bispedømmeråd og Kirkemötet bygger derfor først og fremst på deres kirkelige engasjement og fagkompetanse.

Ved å ha en særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte får disse ansattgruppene mulighet til å velge en prest eller en annen kirkelig ansatt som medlem. De får derfor større innflytelse i det særlige valget enn det øvrige kirkemedlemmer får. Samtidig får de ikke mulighet til å delta i valget av de øvrige medlemmene av Kirkemötet. Kirkerådet har fått enkelte tilbakemeldinger fra kirkelig

⁷ Ot.prp. nr. 11 (1933) side 5.

⁸ Ot.prp. nr. 74 (1982–1983), vedlegg, side 31

ansatte som har gitt uttrykk for at de heller skulle ønske å få stemme ved valget av de folkevalgte medlemmene til Kirkemøtet.

Om de særskilte valgene av prest og kirkelige ansatte avvikles, vil prester og andre kirkelig ansatte som hovedregel kunne velges som ordinære medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, og de vil også ha stemmerett i dette valget.

Dagens særskilte representasjon av prester og kirkelig ansatte i bispedømmeråd og Kirkemøtet bidrar til å begrense andelen kirkelig ansatte i Kirkemøtet. Det er noe som i stedet vil kunne ivaretas av nominasjonsprosessene. Det kan også vurderes om det bør fastsettes nærmere regler som begrenser antall ansatte som står på en valgliste til en andel av kandidatene på listeforslaget.

Om den særskilte representasjonen av prester og lek kirkelig tilsatte avvikles, vil det være mulig å redusere antall medlemmer i Kirkemøtet med 22, og det vil gi kostnadsbesparelser. Alternativt kan medlemstallet i Kirkemøtet opprettholdes, hvor kirkemedlemmene velger flere medlemmer til Kirkemøtet. Den økonomiske kostnaden ved å videreutvikle et eget system og manntall for ansatte vil også innspares.

En avvikling av 22 særskilte valg vil bety en vesentlig forenkling. Det vil også være mest i tråd med prinsippet om at alle kirkemedlemmers stemmer skal ha like stor betydning. Kirkerådets flertall på ni medlemmer mener likevel at ordningen med særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte bør opprettholdes. Et mindretall på åtte medlemmer mener at ordningen med særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte bør vurderes.

Om preferansevalg

Dersom ordningen med særskilte valg videreføres, slik Kirkerådet går inn for, er det uansett behov for å gjøre noen endringer. Prest og leke kirkelig tilsatte velges ved preferansevalg. Preferansevalgordningen er en ordning som gir mer representative resultater enn det flertallsvalg gjør. Samtidig er ordningen komplisert både teknisk og praktisk. Den krever også en spisskompetanse i kirkelige valgorganer og en komplisert digital logikk. I en gjennomgang av 2019-valget var det kun 4 av 22 valg hvor flertallsvalg ville gitt et annet resultat enn det som var tilfellet med preferansevalgordningen. Kirkemøtet vurderte i 2021 om en skulle gå fra preferansevalg til flertallsvalg, men valgte å videreføre ordningen med preferansevalg.

Digitaliseringen har vist at de kirkelige valgene har mange varianter som må utvikles, testes og gjennomføres. I dagens ordning er det fire typer valg for menighetsråd (flertallsvalg, forholdsvalg, valg uten liste, valg med bare supplerte), to typer valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, en type digitalt valg for prest og lek kirkelig tilsatt og en type digitalt valg for døvemenighetenes representant og for sørsamisk representant. Arbeidstiden som går med til å tilrettelegge for de ulike

digitale valgene, er omtrent like store, selv om det er langt færre som deltar i valgene av prest og lek kirkelig tilsatt. Kirkerådet ser derfor behov for å forenkle også denne delen av valgene, slik at det blir færre typer valgordninger som må videreutvikles og testes digitalt. Om ordningen med prest og lek kirkelig tilsatt videreføres, slik Kirkerådet går inn for, mener Kirkerådet at det er nødvendig å få en felles ordning med flertallsvalg som kan benyttes både ved valg av prest, kirkelig tilsatt, døvemenighetenes representant og sørsamisk representant.

Om manntall

Regelverket som definerer hvem som er ansett som hhv. stemmeberettiget og valgbar som prest og lek kirkelig tilsatt, er komplisert og krever omfattende arbeid for å sikre god kvalitet. En del opplysninger kommer fra ansatt- og organisasjonsregisteret i Den norske kirke, men også en del andre prester har i dag stemmerett ved valget av prest. Ved kirkevalget i 2023 ble valget av lek kirkelig tilsatt kjent ugyldig i Stavanger bispedømme etter en klage, noe som hang sammen med manglende kvalitet på opplysninger om hvem som var stemmeberettiget som lek kirkelig tilsatt.

Hvis ordningen med særskilte valg av prest og kirkelig tilsatt videreføres, slik Kirkerådet går inn for, ser Kirkerådet behov for å forenkle reglene om hvem som skal manntallsføres som prest og kirkelig tilsatt. Det vil kunne innebære at enkelte av dem som har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt i dag, vil endre stemmerettskategori. Det er noe en eventuelt vil måtte komme tilbake til.

5.2 Spørsmål om lik representasjon fra alle bispedømmene eller vektet representasjon

I dag består Kirkemøtet av sju medlemmer valgt av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme, uavhengig av hvor mange kirkemedlemmer det bor i hvert bispedømme. Det innebærer at det er ca. 25 000 medlemmer som står bak hvert mandat i Nord-Hålogaland bispedømme mot ca. 65 000 medlemmer per mandat i Borg bispedømme. Et kirkemedlem har derfor mye større innflytelse i Nord-Hålogaland enn i Borg – stemmen teller over dobbelt så mye.

Bispedømme	Antall medlemmer (2023)	Antall medlemmer per mandat (2023)
Oslo bispedømme	428 309	61187
Borg bispedømme	457 292	65327
Hamar bispedømme	289 295	41328
Tunsberg bispedømme	322 564	46081
Agder og Telemark bispedømme	311 763	44538
Stavanger bispedømme	317 928	45418
Bjergvin bispedømme	448 783	64112
Møre bispedømme	199 915	28559
Nidaros bispedømme	340 425	48632
Sør-Hålogaland bispedømme	180 352	25765
Nord-Hålogaland bispedømme	175 569	25081
Totalt	3 472 195⁹	

Ved offentlige valg er det et grunnleggende prinsipp om at hver stemme skal ha lik vekt. Dette prinsippet balanseres i den offentlige valgordningen ved at valgordningen er delt inn i valgdistrikter, og en har gitt utkantstrøk en viss overrepresentasjon. Tidligere utredninger har tatt til orde for at antallet valgte kirkemedlemmer bør differensieres ut fra en modell som i større grad tar hensyn til antall kirkemedlemmer i bispedømmene.¹⁰ Da Kirkemøtet og Kirkerådet behandlet oppfølgingen av disse reglene, senest i 2022, gikk instansene ikke inn for å gjøre endringer «nå».¹¹

Frem til 2021 var sammensetningen av bispedømmeråd og Kirkemøtet fastsatt i lov vedtatt av Stortinget, men nå kan Kirkemøtet selv foreta endringer i kirkeordningen. Kirkerådet mener derfor at spørsmålet nå er aktuelt for en fornyet vurdering.

Hvis man benytter seg av areal som faktor på samme måte som ved stortingsvalg, hadde fordelingen sett slik ut med utgangspunkt i de 77 mandatene som velges direkte av kirkemedlemmene:

⁹ SSB.no (minus medlemmer som i statistikken ikke er tilordnet et bispedømme):
<https://www.ssb.no/statbank/table/06929/tableViewLayout1/>

¹⁰ *Styrket demokrati i Den norske kirke (2008), Samhandling i en selvstendig folkekirke (2021)* side 78-79.

¹¹ Se sak KM 11/08, sak KM 11/10 og KM 10/22 side 35.

Valgdistrikt	Antall medlemmer	Areal	Mandat	Antall medlemmer per mandat
Oslo bispedømme	428 309	1 023	8	53 539
Borg bispedømme	457 292	9 330	9	50 810
Hamar bispedømme	289 295	52 073	7	39 776
Tunsberg bispedømme	322 564	16 862	7	48 134
Agder og Telemark bispedømme	311 763	31 731	7	44 509
Stavanger bispedømme	317 928	9 377	6	50 008
Bjergvin bispedømme	448 783	33 871	10	46 364
Møre bispedømme	199 915	14 356	4	46 635
Nidaros bispedømme	340 425	42 203	8	43 055
Sør-Hålogaland bispedømme	180 352	38 155	5	38 139
Nord-Hålogaland bispedømme	175 569	74 827	6	29 801

Det ville gi en noe større representasjon fra de største bispedømmene, mens enkelte bispedømmer ville få færre medlemmer. I Møre bispedømme ville det kun være fire direktevalgte medlemmer, i tillegg til biskopen og eventuelt prest og lek kirkelig tilsatt.

Kirkerådet har vurdert om ordningen med særskilt representasjon av prester og kirkelig ansatte bør avvikles. Hvis ordningen avvikles, er et alternativ at størrelsen på Kirkemøtet reduseres. Et mindre kirkemøte vil gi noen kostnadsbesparelser i møtegodtgjørelse, kostnader til reise og opphold mv. Et annet alternativ er, som pekt på i avsnitt 5.1, å opprettholde medlemstallet i Kirkemøtet. Om antallet som skal velges utvides fra dagens 77 til også å inkludere de 22 plassene som prester og leke kirkelig tilsatte har, dvs. til 99 mandater, ville fordelingen blitt slik:

Valgdistrikt	Antall medlemmer	Areal	Mandat	Antall medlemmer per mandat
Oslo bispedømme	428 309	1 023	10	42 831
Borg bispedømme	457 292	9 330	12	38 108
Hamar bispedømme	289 295	52 073	9	32 144
Tunsberg bispedømme	322 564	16 862	9	35 840
Agder og Telemark bispedømme	311 763	31 731	9	34 640
Stavanger bispedømme	317 928	9 377	8	39 741
Bjergvin bispedømme	448 783	33 871	12	37 399
Møre bispedømme	199 915	14 356	6	33 319
Nidaros bispedømme	340 425	42 203	10	34 043
Sør-Hålogaland bispedømme	180 352	38 155	6	30 059
Nord-Hålogaland bispedømme	175 569	74 827	8	21 946

Kirkerådet går imidlertid inn for å opprettholde ordningen med særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet.

Det kan også tenkes andre modeller. Arbeidsgruppen som i 2020 leverte en rapport om *Kirkelig demokrati og valgordninger*, skisserte et par alternativer, mens utredningen *Styrket demokrati i Den norske kirke* (2008) inneholdt et annet forslag. Arbeidsgruppen bak *Kirkelig demokrati og valgordninger* foreslo blant annet at «de samiske representantene i de tre nordligste bispedømmene bør inngå i antallet mandater de enkelte bispedømmer får», mens døvemenighetenes representant i Oslo bispedømme «bør komme i tillegg til antallet mandater Oslo bispedømme får ut fra medlemstallet» fordi det ikke på samme måte allerede er en overrepresentasjon ut fra medlemstall i Oslo bispedømme (side 76). Dette er spørsmål som må vurderes nærmere i den videre prosessen.

Dersom det skal skje en differensiering i antall medlemmer per bispedømme, legger Kirkerådet til grunn at det kan være hensiktsmessig å bruke en beregningsmåte som er anerkjent fra andre sammenhenger. Samtidig er det ikke gitt at man bør følge en metode fra det offentlige.

En eventuell endring av representasjonen fra de ulike bispedømmene vil ha noe å si for utviklingen av valgmodulen. Når det er ett alternativ med sju medlemmer som skal velges, er det enklere å implementere enn om det er et alternativ med fire, et med fem, et med seks medlemmer osv. som skal velges. Stemmesedlene produseres på seks språk/skriftspråk (bokmål, nynorsk, nordsamisk, lulesamisk, sørsamisk, engelsk). Hvis det blir stemmesedler med forskjellige tall i alle elleve bispedømmene, blir det et høyt antall typer stemmesedler som flettes og må testes for å sikre at de inneholder riktig tester. Hvis det også skal være mulig å stemme på papir, øker

testbehovet ytterligere. Antallet stemmesedler kan settes skjematisk opp slik, avhengig av hva slags type valg det er snakk om, og om Nominasjonskomiteens liste videreføres.

	Samme antall som skal velges i alle bispedømmer	Forskjellig antall som skal velges i alle bispedømmer
Stemmeseddel for lister	Seks varianter (språk)	Elleve ganger seks varianter = 66 varianter
(Stemmeseddel for Nominasjonskomiteens liste)	Seks varianter (språk)	Elleve ganger seks varianter = 66 varianter
Blank stemmeseddel	Seks varianter (språk)	Elleve ganger seks varianter = 66 varianter
SUM	12 (18) varianter	132 (198) varianter

Dette innebærer at der det er lik representasjon fra alle bispedømmer, er det 12 varianter av stemmesedlene som må flettes og testes (seks varianter for lister og seks varianter for blanke stemmesedler). Der det er forskjellig antall som skal velges i alle bispedømmer, vil det være 132 varianter stemmesedler som skal flettes og testes. Stemmeseddel for Nominasjonskomiteens liste er ikke inkludert, siden Kirkerådet foreslår å avvikle denne ordningen. En differensiering i antallet medlemmer øker kompleksiteten og behov for større ressurser for å sikre at informasjonen på stemmesedlene blir korrekt, uavhengig av språk/språkform.

Ut fra et prinsipp om at kirkelige velgeres stemme i større grad enn i dag bør ha lik vekt, går Kirkerådets flertall på ni medlemmer inn for at det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet. Hvordan denne vektingen skal skje, må avklares nærmere. Kirkerådets mindretall på åtte medlemmer går inn for at det videreføres en lik representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet.

5.3 Endring fra valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet til valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd

Da Kirkemøtet ble opprettet i 1984, ble det av praktiske grunner først og fremst sammensatt av medlemmene av bispedømmerådene. Fra 1984 til 2006 ble det derfor gjennomført valg til bispedømmeråd. De som ble valgt inn i bispedømmerådet, ble også medlem av Kirkemøtet.

Utredningen *Styrket demokrati for Den norske kirke* (2008) anbefalte at Kirkemøtet burde bestå av biskopene og et antall representanter som velges med bispedømmet som valgkretser. De medlemmene som er valgt fra et bispedømme, utgjør sammen med biskopen bispedømmerådet. Begrunnelsen for dette forslaget var at arbeidsgruppen mente dette vil synliggjøre valgets betydning, og at det er enklere å skape oppmerksomhet omkring et valg som handler om styringen av kirken som helhet. Kirkemøtet 2008 fulgte ikke forslaget, men valgte å justere ordningen, slik at det ble tydeliggjort at det både var valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Erfaringene fra de etterfølgende kirkevalgene er at det er krevende å kommunisere at det ene valget er et valg av både bispedømmeråd og Kirkemøtet. Rapporten *Samhandling i en selvstendig folkekirke – ny kirkelig organisering* fra 2021 anbefalte derfor at valgordningen burde endres slik at kirkemøtemedlemmene fra hvert bispedømme utgjør bispedømmerådet, i stedet for at Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådet. Kirkemøtet vil da bestå av biskopene, et antall medlemmer som velges med bispedømmet som valgkrets, lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg og lederen av Samisk kirkeråd. Medlemmene valgt fra et bispedømme utgjør sammen med biskopen bispedømmerådet. Dette forslaget snur sammenhengen mellom Kirkemøtet og bispedømmerådet, uten at det i dette forslaget ellers gjøres endringer i sammensetningen av hverken bispedømmerådene eller Kirkemøtet. Dette var ikke et eget spørsmål i den etterfølgende høringen om kirkelig organisering.

Kirkerådet har vurdert forslaget om å snu på sammenhengen mellom Kirkemøtet og bispedømmerådet. Ved å gå over fra å snakke om *valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet* til *valg av Kirkemøtet*, blir valget lettere å kommunisere. Samtidig vil bispedømmerådet i et slikt forslag ikke lenger bli synliggjort i valget.

Kirkerådets flertall på 13 medlemmer har derfor kommet til at det heller vil gå inn for at man endrer omtalen til *valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd*. Et mindretall på fire medlemmer går inn for at det som i dagens ordning heter *valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet* fra nå blir omtalt som *valg til Kirkemøtet*. Medlemmene av Kirkemøtet valgt fra et bispedømme, utgjør sammen med biskopen bispedømmerådet.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forenkling er en gjennomgående begrunnelse for forslagene i saken. Mange av de økonomiske og administrative konsekvensene er derfor omtalt underveis. Til sammen vil forslagene gi en forenkling av valg gjennomføringen. Det vil både bety at summen Kirkerådet bruker på kirkevalg, kan reduseres sammenlignet med tidligere valg, og at arbeidsbelastningen vil bli betraktelig mindre lokalt.

Regelverket for kirkelige valg er komplekst og vanskelig tilgjengelig for både valgmedarbeiderne, kandidater som stiller til valg, ansatte, velgerne og mediene.

Dette bidrar også til den opplevde belastningen ved å organisere kirkevalg. Forenkling av regelverket vil spare ressurser på alle nivåer. Disse ressursene vil kunne brukes på måter som gagnar både medlemmer og ansatte i soknene. Midler som spares inn, kan benyttes til menighetsbyggende arbeid lokalt og gi økt tilstedeværelse av ansatte i menighetens ulike tiltak. Når kirkens ansatte er mer til stede på de ulike treffstedene i kirken, vil dette også kunne ha en rekrutterende effekt med tanke på framtidig kirkelig bemanning. Frigjorte ressurser kan også komme medlemmer til gode ved at kirken inviterer til temasamlinger, seniortreff, ungdomsklubb eller korsatsing, for å nevne noen eksempler. Ansatte får frigjort tid og engasjement til arbeid blant ulike målgrupper der behovet er størst. I tillegg vil det være mange timers arbeid som spares for menighetsrådsmedlemmer og frivillige valgfunksjonærer. Et annet konkret eksempel ved å forenkle regelverket og fjerne elementer er at man kan kutte omfanget noe i valghåndbok og veiledninger. Da spares det tid både i utformingen og lesingen av disse.

Digitalt kirkevalg gir mulighet for å ta grep som kan redusere kostnader og ressursbruk både lokalt og nasjonalt, men gir også behov for et mer digitaliseringsvennlig regelverk. Alle unntak og særordninger koster tid og penger når det skal utvikles digitale system. I 2023 brukte man ca. 20 millioner på de digitale valgene. Hvis forslagene til Kirkerådet blir vedtatt, må man regne med at gjennomføringen av de digitale valgene blir dyrere enn i 2023. Dagens bemanning i Kirkerådet gir ikke rom for oppfølgingen som kreves for å gjennomføre digitalt valg med kompleksiteten ordningen har i dag, noe som innebærer at det vil være behov for å øke bemanningen. Økonomiske og administrative konsekvenser av de ulike modellene for digitalt og fysisk valg er nærmere omtalt i avsnitt 4.1.

Tabellen under forsøker å gi et anslag for de økonomiske konsekvensene av forslagene til modeller, sett opp mot regnskapet for kirkevalget 2023. Det er stor usikkerhet knyttet til disse anslagene. Alle tall gjelder for hele valgperiodene (2020–2023 og 2024–2027) og er rundet opp til nærmeste hundre tusen kroner.

	Regnskap 2023	Mulig budsjett 2027 ved modell 1	Mulig budsjett 2027 ved modell 2	Mulig budsjett 2027 ved modell 3
Digitalt valg	19 400 000	27 600 000	33 600 000	33 600 000
Tilskudd lokalt	34 800 000	-	-	35 000 000
Intensjonsstøtte og listestøtte	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Støtte til nominerings- grupper ¹²	3 700 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
Kommunikasjon	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
Trykk av stemmesedler	1 000 000	-	-	1 000 000
Tildeling bispedømmeråd	7 500 000	3 000 000	4 000 000	4 000 000
Annen valg- administrasjon ¹³	2 220 000	2 000 000	3 000 000	3 000 000
SUM	85 620 000	57 600 000	65 600 000	101 600 000

Dette budsjettutkastet skisserer altså foreløpige anslag basert på Kirkerådets forslag i høringsnotatet.

Hvis man går bort fra ordningen med kirkevalg samme sted som offentlige valg (modell 1 og 2), foreslås det at tilskudd til lokal gjennomføring av kirkevalget avvikles. I 2023 var dette tilskuddet på ca. 35 millioner kroner. Det forutsetter at soknene ikke får et for stort ansvar for håndtering av papirstemmer. Kirkerådet legger til grunn at kostnader soknet har til resterende arbeid med nominasjonskomité, behandling av valglister og kommunikasjonsarbeid vil være innenfor kommunens finansieringsansvar, se nærmere omtale i avsnitt 4.1.

Skjematisk kan ressursbruk for lokalkirken i de ulike modellene fremstilles som følger:

¹² Denne støtteordningen er overført fra kirkevalgets koststed til Kirkemøtet, men er likevel tatt med her for å forenkle sammenligningen med 2023-tallene. Grunnen til at den er doblet fra forrige periode, er at da ble tilskuddet bare utbetalt i to år, mens i inneværende periode vil tilskuddet bli utbetalt over fire år.

¹³ Bl.a. ekstra bemanning i Kirkerådet, kursing av nye råd, møter og oversettelser.

	Modell 1	Modell 2	Modell 3
Nominasjonsfasen	Som før	Som før	Som før
Grunnlagsdata og valglister	Forenklet	Forenklet	Som før
Valgmobilisering	Som før	Som før	Som før
Valgjennomføring	Ingenting	<ul style="list-style-type: none"> • Noe opplæring • Ta imot stemmer fra velgere som ikke har elektronisk ID • PC / ev. noe valgmateriell for stemmer på papir 	<ul style="list-style-type: none"> • Opplæring av valgfunksjonærer • Bemanne valglokaler på valgdagen • Valgmateriell som før
Opptelling	Ingenting	Muligens noe	Som før
Valgoppgjør	Noe oppfølging som før	Noe oppfølging som før	Noe oppfølging som før

Valgmodulen i Den norske kirkes medlemsregister må bygges opp på nytt til kirkevalget 2027. Det betyr at hvert ekstra element som blir vedtatt beholdt eller lagt til, vil ha en kostnad til utvikling for at systemet skal kunne håndtere dette. Det er svært vanskelig å estimere kostnader til IT-utvikling i forkant. Administrativt vil arbeidet med å bestille og teste funksjoner i valgmodulen ta mer tid jo mer komplekst regelverket er.

Dersom valget av Kirkemøtet gjennomføres indirekte av menighetsrådsmedlemmer, antas det at kostnadene vil være mindre enn ved å gjennomføre valget direkte.

De økonomiske og administrative konsekvensene av å beholde separate valg av prest og lek kirkelig tilsatt kan hovedsakelig deles inn i tre deler: 1) konsekvenser for de digitale valgene, 2) andre konsekvenser for Kirkerådet og 3) konsekvenser for bispedømmerådene. For de digitale valgene innebærer å beholde disse valgene at det er 22 ekstra valg. Disse skal det utvikles systemer for, og de skal testes. Det har en direkte kostnad ved anskaffelsen av system for digitalt valg. Like viktig er at oppfølgingen krever administrative ressurser i Kirkerådets sekretariat. Kirkerådets valgsekretariat må også følge opp veiledning om gjennomføring av disse valgene og håndtere for eksempel manntall og klagesaker. Særlig manntall har vært tidkrevende.

Bispedømmerådene har sekretariatsfunksjon for nominasjonskomiteene ved valg av prest og lek kirkelig tilsatt og skal behandle valglister og følge opp kandidatene. Til sammen er det 22 ekstra nominasjonskomiteer som trenger administrativ støtte. Det kan variere fra bispedømme til bispedømme hvor mye tid man bruker til forberedelse

og gjennomføring av møter, og oppfølging av nominasjonskomiteene. Tidsbruken er også avhengig av om møtene er fysiske eller digitale og av antall prostier. Det anslås at hvert bispedømme kan ha brukt ca. 15 timer bare til planlegging og korrespondanse i forkant av møtene. Det kan være brukt omtrent like mange timer til påfølgende korrespondanse med komiteer og kandidater, samt utforming av kandidatpresentasjoner. Gjentatt hjelp til regeltolkning etter gjennomført opplæring tar også tid.

Kirkerådets sekretariat har fått tilbakemeldinger om at det har gått mye tid til å få kandidater til å stille til valg av lek kirkelig tilsatt. Det kan delvis forklares med at de kirkelige ansatte ikke kan ses på som en like homogen gruppe som prestene og kan dermed kreve mer arbeid og oppfølging. Basert på tilbakemeldinger fra enkeltbispedømmer, kan det anslås at det er blitt brukt opp mot 35 timer til dette per bispedømme, hvorav en del har gått til reise. I administrativ støtte til valg av prest har man anslagsvis brukt noe mindre tid, ca. 30 timer.

Bispedømmerådene har også ansvar for nominasjonskomiteene ved valg av leke. Det anslås at det ble brukt ca. 55 timer per bispedømme til disse nominasjonskomiteene. I de fleste tilfellene koster selve møtene nødvendigvis ikke så mye, men de krever mange arbeidstimer til administrativ støtte.

I 2023 fikk bispedømmerådene et særlig ansvar for opplæring av dem som gjennomfører valg lokalt, samarbeide med Kirkerådet om manntall for valg av prest og lek kirkelig tilsatt, sekretariatsfunksjoner for valgrådet og tilrettelegging av valgrådets virksomhet, å gjennomføre valgmøter for å velge nominasjonskomiteer og legge til rette for nominasjonskomiteens arbeid, opptelling av stemmesedler, klagebehandling, opplæring av nye menighetsråd, planlegge og gjennomføre regional kirkevalgkampanje, bistå menighetene i å drive kommunikasjonsarbeid knyttet til kirkevalget samt å synliggjøre kirkens bidrag i samfunnet og tilbud til befolkningen gjennom et aktivt kommunikasjonsarbeid. Hvis man fjerner Nominasjonskomiteens liste ved valg av leke, telling av papirstemmer, samt nedskalerer opplæringen av lokale valgfunksjonærer, vil en del av arbeidet bispedømmerådene sekretariater har hatt med kirkevalg, falle bort. Det antas da at deler av den særskilte tildelingen på 7,5 millioner kan kuttes. Kirkerådet ber bispedømmerådene i sine høringsuttalelser om å gi innspill til ressursbehovet ut fra de foreslåtte endringene.

Forslaget om at det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet, vil kreve mange nye varianter av stemmesedler som må kvalitetssikres på ulike språk. Det vil også kreve ny utvikling av funksjonalitet i valgadministrasjonssystemet.

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aud Kristin S. Aasen	632	17/03791-45	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
47/24	Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	05.11.2024

Saksordfører: Kjersti Ngozi Furuseth

Nidaros pilegrimsgård - økonomisk situasjon og oppdatert status

Vedlegg:

Nidaros pilegrimsgård - en historisk mulighet
 240904 Referat fra rådsmøte Nidaros Pilegrimsgård
 24411 Innkalling ekstraordinært rådsmøte Nidaros Pilegrimsgård

Saksorientering

Nidaros bispedømmeråd er en av stifterne av Nidaros pilegrimsgård, og sitter sammen med de andre stifterne i rådsmøte for Nidaros pilegrimsgård.

Styret i Nidaros pilegrimsgård innkalte stifterne til rådsmøte 4. september 2024. På møtet fikk stifterne en grundig orientering om pilegrimsgårdens meget alvorlige økonomiske situasjon. (Referat fra møtet ligger vedlagt.)

25.09.24 sendte stiftsdirektør en henvendelse til statsråd Kjersti Toppe, statsråd Karianne Tung og statsråd Lubna Jaffery. Statsrådene for Barne- og familiedepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, og Kultur- og likestillingsdepartementet bes bidra til å finne gode løsninger for en fremtidsrettet og forsvarlig forvaltning av Statsbygg sin eiendom, i god dialog og samarbeid med Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune. På den måten kan virksomheten Nidaros pilegrimsgård sikres som en viktig aktør i den nasjonale og regionale pilegrimssatsingen. (Brevet ligger vedlagt.)

Etter vedtak av stifterne på rådsmøte 04.09.24, har styret innkalt til et ekstraordinært rådsmøte 04.11.24. Her vil styret legge frem en konkret plan for drift frem mot 2030. (Møteinnkallingen ligger vedlagt.)

Nidaros bispedømmeråd vil være representert ved stiftsdirektør og bispedømmerådets leder. I bispedømmerådsmøte 05.11.24 vil de kunne gi en oppdatering på status og fremdrift.

Forslag til vedtak

Saken fremlegges uten forslag til vedtak.

Referat fra rådsmøte for Nidaros Pilegrimsgård

4.september 2024 kl 16.00 Nidarosdomens besøkssenter

1. Godkjenning av innkalling

Innkalling til rådsmøtet var utsendt av styreleder Arne Ivar Denstad og direktør Ingeborg Collin ved Nidaros Pilegrimsgård.

Innkallingen ble godkjent.

2. Valg av møteleder og referent

Som møteleder ble valgt: Arne Ivar Denstad

Som referent ble valgt: Elin Rognes Solbu

Til å undertegne referatet ble valgt: Steinar Larsen og Mari Stene-Ry

3. Registrering av møtedeltakere:

- Trondheim kommune: ordfører Kent Ranum, politisk rådgiver Vegard Sem, kommunaldirektør Ola By Rise
- Trøndelag Fylkeskommune: fylkesordfører Tomas Iver Hallem, gruppeleder Henrik Kierulf
- Nidaros bispedømmeråd: stiftsdirektør Steinar Skomedal og konstituert kirkefagsjef Aud Kristin Saltvik Aasen
- Kirkelig Fellesråd: avdelingsleder Solveig Kopperstad Bratseth, avdelingsleder Lena Kongsrud
- Nidarosdomens restaureringsarbeider: direktør Bjørgvin Thorsteinsson og styreleder Marte Løvik
- Vår Frues og Nidarosdomens menighet; daglig leder Gunn Oline Karlsaune og leder av menighetsrådet Siri Wahl-Olsen
- Olavsfest: direktør Steinar Larsen og styreleder Arild Kalkvik
- Stiftelsen Areopagos. Meldt avbud
- Fra styret i Nidaros Pilegrimsgård: styreleder Arne Ivar Denstad, Ola Stene, Mari Stene-Ry, Anne G Vinsnes, Elin Rognes Solbu
- Fra administrasjonen Nidaros Pilegrimsgård: direktør Ingeborg Collin, administrativ leder Helene Møllevik

4. Godkjenning av saklisten

Saklisten ble godkjent

Sakliste:

Sak 01/24: Status Pilegrimsgården økonomi og utfordringer.

Saksdokument vedlagt innkallingen: Bakgrunnsnotat til Rådsmøtet.

Vedlegg 1

Direktør Ingeborg Collin orienterte.

Det kom en rekke innspill fra deltakerne i møtet som styret tar med seg videre.

Vedtak: Stifterne ber om at styret kaller inn til et nytt rådsmøte i løpet av oktober. På møtet bes styret legge fram en konkret plan for drifta fram mot 2030.

Sak 02/24: Rådsmøtets struktur og funksjon. Oppstramming av praksis. Valg av rådsmøteleder.

Saksdokument vedlagt innkallingen:

*Stiftelsesdokument Nidaros Pilegrimsgård og møteprotokoll stiftelsesmøte 28.01.08.
Vedlegg 2*

Kopi av «plakaten» som gir en oversikt over stiftelsens visjoner og oppgaver basert på formålsbestemmelsene.

Vedlegg 3

Vedtak:

Hver stifter får invitasjon til å møte med to personer

Rådsmøtet tar stilling til evt valg av leder på neste møte

Signatur:

Trondheim, __/ __ 2024

Mari Stene-Ry

Trondheim __/ __ 2024

Steinar Larsen

Nidaros Pilegrimsgård

Til stiftere ved Nidaros Pilegrimsgård:

Trondheim kommune
Trøndelag Fylkeskommune
Bispedømmerådet
Nidaros Domkirkes Kirkelig Fellesråd
Nidarosdomens restaureringsarbeider
Vår Frues og Nidarosdomens menighet
Olavsfest
Stiftelsen Areopagos

18.10.24

Møteinnkalling: Ekstraordinært Rådsmøte for Nidaros Pilegrimsgård

I rådsmøte avholdt 4. 9. 24 ble det etterlyst en plan for videre drift av Nidaros Pilegrimsgård. Vi kaller med dette inn til ekstraordinært rådsmøte for å presentere ulike alternative driftsformer framover.

Møtet vil finne sted den **4. november 2024 kl. 16.00-18.00**. Møtet vil bli avholdt På **Bispedømmekontorets møterom 2. etg. Erkebispegården Østfløya**.

Dagsorden:

Sak 03/24: Prognose for drift 2024

Saksdokument: Prognose for drift ut 2024

Sak 04/24: Presentasjon av Scenarier 0-6 for videre drift av Pilegrimsgården.

Saksdokumenter:

Saksframlegg fra styret til Rådsmøte.

Scenarier 0-6 med vurdering av måloppnåelse i henhold til «Plakaten».

Plakaten.

Kommentar: Det ble i rådsmøtet 4.9.24 stilt spørsmål om Pilegrimsgårdens virksomhet er i strid med EØS avtalens konkurranseregler.

Administrasjonen har etter rådsmøtet funnet ut at saken ble utredet i 2013 da spørsmålet ble stilt av FAD. Utredningen ble gjort med juridisk bistand fra STFK. Man konkluderte med at Pilegrimsgårdens virksomhet den gang ikke var i strid med regelverket, men at man opererer i et grenseland.

Vurdering av organisasjonsform og eventuell endring av dagens form vil vurderes av styret etter rådsmøtet når videre drift av Pilegrimsgården skal avgjøres.

Vi håper på en konstruktiv dialog rundt stiftelsens framtid og setter pris på en snarlig tilbakemelding på hvem fra deres organisasjon som vil delta. Ta kontakt med Ingeborg Collin på tlf 94002308 eller på e-post ingeborg@pilegrimsgarden.no ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Styret i Nidaros Pilegrimsgård ved styreleder Arne Denstad og direktør Ingeborg Collin

1. Prognose drift 2024
2. Møteprotokoll rådsmøte 4.9.24
3. Saksfremlegg fra styret i Nidaros Pilegrimsgård
4. Scenarier 0-6 med konsekvensanalyse (ettesendes)
5. «Plakaten»

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømmeråd - Nidarosen bæspatjfelteraerie

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 25.09.2024

Vår ref: 17/03791-44

Deres ref:

Nidaros pilegrimsgård - en historisk mulighet

Statsråd Kjersti Toppe
Statsråd Karianne Tung
Statsråd Lubna Jaffery

Nidaros pilegrimsgård er i en meget krevende økonomisk situasjon og er reelt i fare for å bli nedlagt, hovedsakelig på grunn av høy leie fra Statsbygg.

Pilegrimsgården er en stiftelse som har som formål å bidra til å oppfylle både regionale og statlige pilegrimssatsinger. Det handler om å være pilegrimsmottak ved pilegrimsmålet, formidle Olavstradisjonen, informere om og koordinere pilegrimsledene, styrke Trondheim som pilegrimsby og stimulere til kunnskap og pilegrimsaktiviteter.

Pilegrimsgården ligger innenfor den kvadranten i Trondheim sentrum som kan kalles Katedralområdet. Området har kun offentlige eiere. Området forvaltes i dag av Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR), Kirkelig fellesråd i Trondheim, Trondheim kommune og Statsbygg. Det er vanskelig å se for seg at andre enn offentlige eiere i fremtiden kan ha eieransvaret. En helhetlig bevaring og utvikling av et så historisk viktig område tilsier et nært samvirke mellom statlige og kommunale myndigheter.

Eiendommen og bygningen som Pilegrimsgården leier i dag, forvaltes av Statsbygg. Statsbygg er tydelig på at de ikke er «rett» eier og har ingen planer om å ivareta og utvikle bygningene og eiendommen i henhold til overordnede planer og føringer. En stor og sentral eiendom midt i det sentrale og historiske sentrum i Trondheim står delvis ubrukt og forfaller. Dette skjer samtidig som alle de offentlige aktørene har pilegrimssatsing og pilegrimsaktiviteter som satsingsområder.

For Pilegrimsgården er dagens situasjon uholdbar. Antallet pilegrimer er sterkt økende og allerede i dag er det ikke kapasitet til å motta alle pilegrimer som ønsker overnatting i sesongen. Ved istandsetting og bruk av bygningen Magasinet ville også kapasiteten utvides, og Pilegrimsgården kunne være i stand til å oppfylle sitt formål i årene som kommer. Pilegrimsgården har en høy leie i delvis nedslitte lokaler til en årlig kostnad som er høyere enn det statlige tilskuddet til virksomheten. Uten reduserte leiekostnader står de i fare for å legge ned virksomheten.

Postadresse:
Kongsgårdsgata
1a, Erkebisppegården
7013 TRONDHEIM

E-post: nidaros.bdr@kirken.no
Web: kirken.no/nidaros
Org.nr.: 818066872

Telefon: +47 73 53 91 00
Telefaks:

Saksbehandler
Steinar Skomedal

En nedleggelse av Pilegrimsgården vil være et stort tilbakeslag for pilegrimsarbeidet og for forvaltning av Olavsarven. Sett i lys av 2030 og Nasjonaljubileet Norge i tusen år er dette svært uheldig.

For Den norske kirke som ønsker å ta imot alle som søker katedralen på en åpen og gjestfri måte vil nedleggelse av pilegrimsgården være problematisk. For NDR vil det være i direkte motstrid mot virksomhetens overordnede formål, uttrykt i Departementets tildelingsbrev (se tildelingsbrevet 2024; 1.2 Overordnede mål, strekpunkt 4); *bidra til verdiskaping og positiv utvikling av pilegrimsveiene til Trondheim.*

Både Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune har pilegrimsarbeid som viktige satsingsområder. For Trøndelag er pilegrimsarbeid viktig også som en del av satsingen på bærekraftig turisme og lokal kultur- og verdiskaping. Dette forsterkes i lys av det kommende Nasjonaljubileum.

Som offentlige eiere og aktører hviler det et særskilt ansvar for å ivareta en svært viktig del av vår felles kulturhistorie. Den norske kirke, NDR, Trondheim kommune og Kirkelig fellesråd er seg dette ansvaret bevisst. Det er derfor særlig beklagelig at en statlig eiendom midt inne i det kulturhistoriske område, ikke ivaretas og utvikles i henhold til eiendommens kulturhistoriske betydning eller i samsvar med de målsettinger som regionale og nasjonale myndigheter står sammen om.

På denne bakgrunn ber vi om at Statsrådene for Barne- og familiedepartementet, Digitalisering og forvaltningsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet bidrar til å finne gode løsninger for en fremtidsrettet og forsvarlig forvaltning av Statsbygg sin eiendom i god dialog og samarbeid med Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune. På den måten kan også virksomheten Nidaros pilegrimsgård sikres som en viktig aktør i den nasjonale og regionale pilegrimssatsingen.

Med vennlig hilsen

Steinar Skomedal
stiftsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:		
Trondheim kommune,	Postboks 2300 Torgarden	7004 TRONDHEIM
Trøndelag fylkeskommune	Trøndelag fylkeskommuneFylkets husPostboks 2560	7735 STEINKJER
Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider v/ Hans Morten Løvrød	Nidaros Domkirkes RestaureringsarbeiderBispegata 11	7012 TRONDHEIM
Nidaros Pilegrimsgård	Kjøpmannsgata 1	7013 TRONDHEIM
Thomas Iver Hallem		

Nidaros Domkirkes
restaureringsarbeider Jill Løhre

Bispegata 11

7012
TRONDHEIM

Mottakere:

Kulturdepartementet

Barne- og familieminister Kjersti Toppe

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

Postboks 8030 Dep 0030 OSLO

DEN NORSKE KIRKE

Nidaros bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Marianne Bredeesen	421	24/00132-10	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
48/24	Nidaros bispedømmeråd 2024-2027	05.11.2024

Saksordfører: *Gunnar Winther*

Orienterings- og referatsaker 05.11.2024

Vedlegg:

Informasjon ifm. overføring av leieforhold fra Allstad AS til Dnke
Driftsrapport per september 2024

Saksorientering

Orienterings- og referatsaker: Se vedlegg.

Faste saker:

- Orientering fra biskopen
- Orientering fra stiftsdirektøren
 - o Nytt valg av lek kirkelig tilsatt
- Orientering fra bispedømmerådets leder
- Orientering om Ungdomsrådet

Forslag til vedtak

De fremlagte sakene tas til orientering.

DEN NORSKE KIRKE

Dnk eiendom AS

Bispedømmeråd
Kirkerådet

Dato: 01.10.2024

Vår ref:

Deres ref:

Informasjon ifm overføring av leieforhold

Dere har tidligere blitt informert av Allstad AS (tidligere OVF) om overføring av eiendommene dere leier fra Allstad AS til Dnk eiendom AS (Dnke). Vedlagt følger liste over de eiendommene som overføres til Dnk eiendom AS i første pulje, den 1. november.

Dnk eiendom AS er et nyetablert datterselskap av rettssubjektet Den norske kirke. Fra 11. oktober finner dere mer informasjon om oss her: www.dnkeiendom.no. I dette brevet gir vi litt utfyllende informasjon om hva som gjelder for de ulike typene leieforhold.

- a) Bispedømmene og Kirkerådet leier og framleier boliger – i hovedsak til prest eller biskop (nye ordninger)

Som opplyst av Allstad, er det kun et par praktiske endringer som påvirker dere. Som ny utleier, vil vi sende ut husleiefaktura for november i midten av oktober. Husk at kontonummer etc da er endret fra tidligere. Vi ber om at dere formidler følgende informasjon til fremleietaker (fyll inn riktig bispedømme der det står x):

Vi ønsker å informere om at eiendommen du leier av x bispedømme, som pr i dag eies av Allstad AS (tidligere OVF), vil bli overført til Dnk eiendom AS fra og med 01.11.2024. Fram til nå har bispedømmet leid eiendommen fra Allstad AS og framleid den til deg. Ved overføringen av eiendommen, vil bispedømmet leie boligen av Dnk eiendom. Framleiekontrakten som vi i x bispedømme har inngått med deg, er det ikke behov for å gjøre endringer i, og ditt leieforhold fortsetter uendret.

Hvis du i dag har en brukerident i leietakerportalen Facilit Helpdesk, vil denne endres fra 01.11.24. Du vil få informasjon om dette når du logger deg på etter 01.11.24.

Har du problemer med pålogging tar du kontakt med Helpdesk-brukerstøtte som tidligere på Telefon: + 47 400 05 885 / E-post: support@facilit.no

- b) Bispedømmene og Kirkerådet foretar lønnstrekk for prest i tjenestebolig («gammel ordning»)

Der prest eller biskop bor i såkalt «gammel ordning», forstår vi at praksis har vært slik at bispedømmene og Kirkerådet foretar lønnstrekk hos prester og biskoper og betaler trekkbeløpene uoppfordret til Allstad AS (uten fakturering).

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: postmottak@dnke.no
Org.nr.:931031627

Telefon: +47 926 46 462
Telefaks:

Saksbehandler
Eli Folkestadås

På grunn av lovkrav som påhviler Dnk eiendom AS som aksjeselskap, og som skattepliktig virksomhet, vil vi for november innføre fakturering av husleien. På fakturaen som sendes i midten av oktober vil vi angi vårt kontonummer.

Vedlagt følger brev som er sendt til de prestene og biskopene som i dag bor i «gammel ordning».

c) Bispedømmerådene leier næringslokaler (gjelder kun Borg, Hamar og Nord-Hålogaland)

Bispedømmerådene i Borg, Hamar og Nord-Hålogaland leier i dag næringslokaler av Allstad AS. Også disse eiendommene overføres til Dnk eiendom AS den 01.11.24 og Dnk eiendom AS vil overta Allstads rettigheter og plikter etter leiekontraktene som er inngått med bispedømmene.

Som ny utleier, vil vi sende ut husleiefaktura for november i midten av oktober. Husk at kontonummer da er endret fra tidligere. Dersom dere har automatiske trekk for dette i nettbank må dere endre dette.

Eventuelle fakturaer dere får fra Allstad knyttet til leie, felleskostnader osv. som også gjelder for perioden etter 01.11.24, vil avregnes mellom Allstad AS og Dnk eiendom AS, slik at dere ikke vil motta samme krav fra Dnk eiendom AS for samme periode.

Hvis dere i dag har en brukerident i leietakerportalen Facilit Helpdesk, vil denne endres fra 01.11.24. Dere vil få informasjon om dette når dere logger dere på etter 01.11.24.

Har dere problemer med pålogging tar dere kontakt med Helpdesk-brukerstøtte som tidligere på Telefon: + 47 400 05 885 / E-post: support@facilit.no

Ta gjerne kontakt med eiendomssjef Eli Folkestadås på E-Post: eli.folkestadaas@dnke.no eller mobil: 926 46 462 om det er noe dere lurer på.

Vi ser frem til et godt samarbeid.

Med vennlig hilsen

Inger Kari Stensrud
daglig leder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Eiendommer i første pulje sortert pr bispedømme
Brev til prest i tjenestebolig (gammel ordning)

290 Nidaros bispedøme. Driftsrapport pr september 2024 - utan tilskot.

11.10.24/SR

Driftsrapport - detaljert	Faktisk	Budsjett	Avvik	Hittil i år	HIÅ bud.	Avvik	Årsbudsjett	KORR
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri	-26,545		26,545	-113,500	-125,000	-11,500	-125,000	
34xx - Tilskudd og gaveinntekter				-312,515		312,515	-280,000	
3xxx - Andre inntekter	-57,490		57,490	-96,223		96,223		
Sum inntekter	-84,035		84,035	-522,238	-125,000	397,238	-405,000	
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd		50,000	50,000	-747,988	-581,000	166,988	-531,000	332,000
Sum tilskudd mv		50,000	50,000	-747,988	-581,000	166,988	-531,000	
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	8,705,933	9,848,273	1,142,340	61,300,550	67,126,857	5,826,306	94,375,449	
5006 - Beredskap	204,024	155,913	-48,110	1,343,994	1,247,308	-96,686	1,715,048	
50xx - Tilleggslønn, overtid mm	232,624	243,750	11,126	3,238,908	3,657,176	418,269	4,388,426	
51xx - Midlertidige stillinger, honorarer	1,339,474	512,677	-826,797	12,469,154	4,363,353	-8,105,801	5,901,385	
52xx - Fordeler i arbeidsforhold	10,346		-10,346	22,158		-22,158		
53xx - Annen oppgavepliktig godtgjørelse	49,705	44,389	-5,316	590,879	389,333	-201,545	522,500	
540x - Arbeidsgiveravgift	1,252,184	1,191,516	-60,668	9,004,113	9,540,618	536,505	13,115,167	
58xx - Refusjon syke- og fødselspenger	-450,522		450,522	-4,619,217		4,619,217		
599x - Refusjon lønnskostnader	-324,915		324,915	-1,301,566	-1,188,000	113,566	-1,493,000	
59xx - Andre personalkostnader	27,346	10,833	-16,513	544,547	245,097	-299,450	382,600	
Sum Lønn og godtgjørelser	11,046,199	12,007,352	961,153	82,593,519	85,381,743	2,788,224	118,907,575	
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	48,137	31,333	-16,804	1,565,693	1,711,997	146,304	2,266,000	
64xx - Leie maskiner, inventar mm	3,007	6,250	3,243	166,776	56,250	-110,526	75,000	
65xx - Inventar, datautstyr, programvare mm	27,947	11,666	-16,281	248,519	104,994	-143,525	140,000	
67xx - Revisjon, regnskap og IKT				24,775		-24,775		
679x - Tjenester og flytting	511,610	63,584	-448,026	2,048,609	732,081	-1,316,528	1,127,825	
6797 - Adm. bistand proster				2,596,000	2,596,000		2,596,000	
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, annonser	115,213	30,583	-84,630	491,133	208,747	-282,386	292,000	119,000
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	85,120	196,833	111,713	1,057,866	1,573,995	516,129	2,117,000	216,000
69xx - Telefon, porto mv	4,753	10,000	5,247	-24,917	10,000	34,917	10,000	
Sum andre driftskostnader	795,785	350,249	-445,536	8,174,453	6,994,064	-1,180,389	8,623,825	
71xx - Reiser	581,398	531,666	-49,732	4,288,757	4,204,994	-83,763	6,125,000	
73xx - Reklamekostnad og representasjon	2,475		-2,475	29,313		-29,313		
74xx - Medlemskontingent og gaver	1,609	584	-1,025	17,290	10,856	-6,434	12,600	
77xx - Annen kostnad	0	16,250	16,250	450	227,250	226,800	276,000	
Sum reiser og andre driftskostnader	585,482	548,500	-36,982	4,335,810	4,443,100	107,290	6,413,600	
8xxx - Finansinntekter/kostnader				450		-450		
Sum Finanskostnader og overføringer				450		-450		
Sum	12,343,431	12,956,101	612,670	93,834,006	96,112,907	2,278,901	133,009,000	667,000
KORRIGERT avvik pr august								
Avvik prosj 522 - Samisk TOL						- 332,000		
Unytta tilskot Sørsamisk kirkeblad - prosj 529						- 119,000		
Prosj 101 - prostemidler, mindreforbruk som vil bli nytta						- 216,000		
KORRIGERT avvik, mindreforbruk pr august (= anslag prognose 2024)						1,611,901		